

EDOCERE MEDICOS

Vidio V.

Chirurgia (ex graeco in latinum conversa,
Vido Vidio florentino interprete, cum nonnullis eiusdem
Vidii commentariis), Ferrara, 1544
(Descrizione fisica \36! , 533 , \3! p. : ill. ; 2°)
Biblioteca ospedale 1587

GUIDO GUIDI

Guido Guidi (1500-1569), medico alla corte di Francesco I, membro del Collegio reale, chirurgo ed anatomista, pubblicò a Parigi, nel 1544, Chirurgia e graeco in latinum conversa cum commentariis. Il trattato, che raccoglie, traduce e commenta i testi di interesse chirurgico di Ippocrate, Galeno ed Oribasio, è arricchito da un meraviglioso corredo iconografico attribuito al Primaticcio ove vengono immaginati e riprodotti gli interventi chirurgici e gli strumenti utilizzati dai maestri greci.

PROMOSSO DA:

IN COLLABORAZIONE CON:

CON IL SOSTEGNO DI:

WALL LAMP
ON 11-10-11

CHIRURGIA
è Græco in Latinum conuerſa,
Vido Vidio Florentino in-
terprete, cum nonnullis
eiufdem Vidiꝝ cõ-
mentarijs.

Indicem auctorum & operum ſequenti paginâ quaerito.

Cum priuilegijs Rom. Pontificis,

GALLIARVM REGIS, ET DVCLIS

Ferrariæ, quorum exemplum indici librorum ſubiecimus.

Excudebat Petrus Galterius Lucetiz
Parifiorum, pridie Calendas Maij.

M. D. XLIIII.

Hippocrates de vlceribus Vido Vi-

DIO FLORENTINO INTERPRETE. CVM
EIVSDEM VIDII COMMENTARIO.

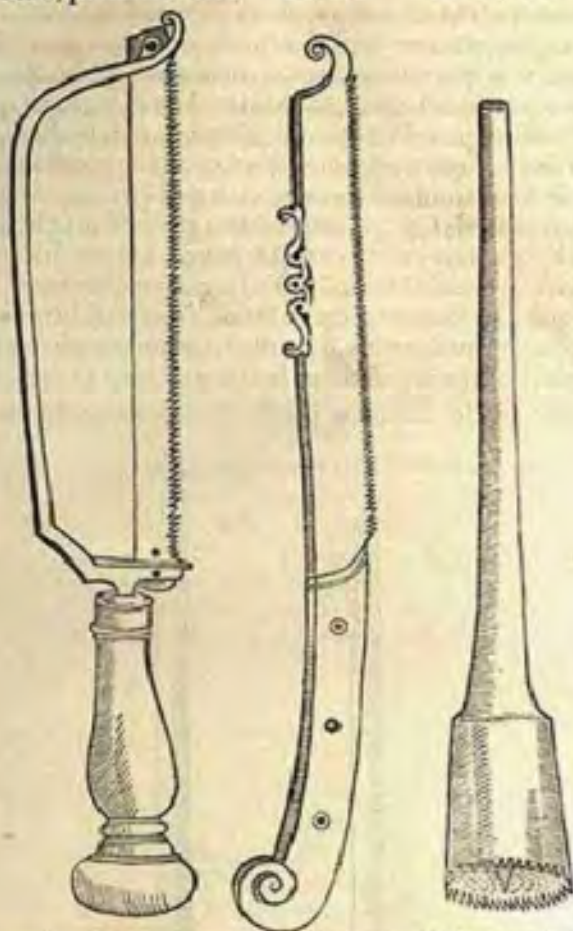

LIBRORVM Hippocratis duo esse genera constat, quum Ga-
leno auctore alij perangustè, & viâ quasi cõpendiariâ, quod
propositum est, exequantur, sicut ille, qui, quum sit de impel-
lendis ossibus, *αὐτὸν δὲ* inscribitur, in quo summam recen-
suit, quæ latè prodidit in opere de articulis: contrâ vberius
alij, & clarius rem indicet, & propè vniuersam aperiat. atq;
hi bipartiti sunt, nonnulli enim aded perfecte leguntur, atque
ordinate, vt parû adhuc desiderare luminis vi deantur, in horum numerum illi
reponantur, qui tam capitis q̃ membrorum fracturas comprehendunt: nonnulli
relikti sunt informati dūtaxat ac rudes, ita vt necessariū sit, quæ præcisè dicun-
tur, dilatare, definire, quæ indefinitè, inchoata absoluere, quæ remota de medio
atq; inuoluta sunt, explicare. eiusmodi esse hūc de vlceribus testatur Galenus,
qui fracturas vno tantum ex libris de ratione curadi, sexto videlicet persequen-
tus, vt quam hic tradit Hippocrates curandorum vlcerū rationem trueret, per-
fectam quæ omnibus numeris demonstraret, de eâ tertium, quartum, & quin-
tum referit. quos libros ante hunc euoluēdos esse manifestū est, vix enim col-
ligi animo poterit via hæc sanādorū vlcerum expeditissima, nisi quā ille ibi
affert lucem, adhibeamus. id quod fracturis non euenit, quæ tam latè ac perspi-
cūe ab Hippocrate tradūtur, vt satius sit ante an illis versari, dein ad lectionem
sexti de ratione curadi, vbi strictim tractantur, se transferre. Patet autem li-
brum hūc esse illum, quē Hippocrates de vlceribus composuit, quādo senten-
tiæ complures, ijsdē, quibus hic verbis expressæ à Galeno sæpius laudātur, qui
se ait commentaria in eum quoq; confecisse, quæ q̃ interierint, iacturā fecimus
incredibile. sed quā iungatur cum tātū operis amissione desperatio recuperan-
di, nos, quoad nostra facultas tulit, excutere auctoris intelligentiā contēdimus,
quā, vbi licuit, ex varijs locis collectā per multa Hippocratis volumina cõpro-
bauimus. Sed hætenus præfati iam librum exponere ingrediamur.
INSCRIBITVR *τῶν ἡλκῶν*, id est de vlceribus, quo verbo solet Hippocrates
significare, tum quæ telū & externa vis intulit, tum quæ ab interiori causā oriū-
tur. quod clarè ostendunt, quæ partim habentur in hoc libro, partim in eo, qui
de articulis est & de fracturis. quāquam *τῶν ἡλκῶν*, quod nomen latinè vulnus di-
citur, illis impositū est, quæ exteriori causā inferuntur. Ergo curationē omnium
vlcerum complectitur, siue ab exteriori, siue ab interiori causā oriuntur: neque
solus ponit præceptiones, sed propria etiam remedia, quibus, quod præcipitur,
commodè præstemus: cūque curatio alia sit, quum vlcus per se est, alia, cū
adijcitur alteri affectui, & sanari eo manente non potest, Hippocrates vtram-
que adscribit, aded, vt nullum restet vlcus, cuius hic sanationem non reperias.
illa semper excipio, cum quibus nudatum os est. hæc siquidem, si ad caluariam
pertineant, in libro de vulneribus capitis: si ad cætera ossa, in tertio de fractu-
ris, & quarto de articulis vberimè ab Hippocrate explicantur.

Vlcera nulla madefieri debent præterquam vino, nisi si articulum teneant.
quum, quod siccum est, ad sanum: quod madet, ad vitiatum propius acce-

poteris? quàm os non ità nudetur, vt citra carnis lacerationē admoueri queat: 1
 ac si nudetur, etiam ineptissima sit, neque possit, quod præcidi debet, in ambi-
 tum comprehendere, sed secet, quod secandum non est, quod inutile est, relin-
 quat: præterquàm, quod ob inequalitatem caluariæ in æqualiter excidit, quàm
 humiliorem eius partem vix attingat, per eminentiorem ità penetret, vt peri-
 culum sit, ne cerebri membranam violet. Quamobrem ferram, quā caluariæ
 os secatur, teretē esse necesse est, quod aperte ex ipso Hippocrate intelligitur,
 qui, dum caluariæ os secaretur, considerari subinde ferræ circuitum voluit. At-
 qui, circuitus non nisi ad teretem ferram refertur, quam Celsus modiolum vo-
 cat, cuius rationem in hunc modum scribit. Modiolus ferramētum concavum 10
 teres est, imis oris ferratum, per quod medium clauus ipse quoq; interiori orbe
 cinctus demittitur: si vitium in angusto est, modiolus potius aptatur, quàm te-
 rebra: si caries subest, medius clauus in foramē demittitur: si nigrities, angulo
 scalpri sinus exiguus sit, qui clauum recipiat, vt eo insistente circumactus mo-
 diolus delabi non possit. deinde is habendū quasi terebra cōuertitur, estq; qui-
 dam premendi modus, vt foretur & circumagatur. quia si leuiter imprimitur,
 parū proficit, si grauitur, non mouetur. neque alienum est instillare paulula
 rosæ vel lactis, quò magis lubrico circumagatur, quod ipsum tamen, si copio-
 sius est, aciem ferramenti hebetat. ac, vbi iam iter modiole pressum est, medius
 clauus educitur, & ille per se agitur. hinc patet, non modò figura teretis ferre, 20
 sed & ratio omnis, & quid obseruandum sit, quàm admouetur. huius etiam
 meminit Galenus in sexto de ratione curandi, vbi nonnullos timidiore a it pro
 terebrā x^lu^o, id est, modiolum adhibere. Paulus eum eijci, tanquam no-
 xium à iunioribus testatur. Sunt ex nostri temporis chirurgici, qui ipso vtan-
 tur, quos neque laudamus, neque vituperamus. nam si circumspēctē ipsum ad-
 hibeant, eaque seruent, quæ Hippocrates voluit in eius vsu seruari, proficit.
 Tutius fortasse res agitur scalpri, de quibus infra tractabimus. Illud autem a-
 ni maduertēdum est, quàm modiolum adhibemus, quod æquē ac terebra no-
 cet ossibus infirmis, & vehementer perruptis, quàm periculum sit, ne huius-
 modi ferramēta simul cum ossē protinus ad cerebri membranā compellan- 30
 tur. Hæc de ferrâ.

Serra, quâ fabri vtuntur. Serrula. Modiolus.

1 Terebrę autę ppiũ est pforare, cũ acutũ mucronẽ habeat, vt infrà declara-
 bimus, vbi eius rationẽ pponemus. Hippocrates autę in hoc opere bis terebrę
 mētionẽ facit: & cũ timens, ne puerile os sanguinis copiã put rescat, iubet, vt
 parua terebrã pforetur: & in fine, cũ docet quid obseruandũ sit, si p ferrã initio
 terebra adhibeatur. Sed cũ terebra perforãdo sit, dũtaxat, nō potest ferrę mo-
 do excidere: q̃ob rē necessaria scalpri quoq; opa est, q̃uis Hippocrates silētio id
 ptereat. Terebrã enĩ (vt ait Celsus) foramē sit i ipso hinc vitati ossis atq; integri,
 deinde alterũ nō itã longẽ, tertiuq;, donec totus is locus, q̃ excidẽdus est, his cauis
 cinctus sit: tũc excisorius scalper ab altero foramine ad alterũ malleolo adactus
 10 id, qđ inter utrũq; mediũ est, excidit, sitq; ambitus similis ei, qui in angustiorẽ
 orbẽ modiolo imprimitur. idẽ Galenus edocet, cũ os terebrã in circuitu pforã-
 tũ iubet ad motis scalpri excidĩ. Cęterũ de scalpri deq; eorũ varietate abundẽ
 agemus in ijs, quę sequẽtur. Nũc de terebrã, cuius vñ scire cõuenit alienũ esse,
 vbi ossa vehemẽter sunt pfracta, atq; vbi per se ibecilla sũt. In osse aut puerorũ,
 qđ nō admodũ ibecillũ est, Hippocrates parua terebrã vtitur, sed, si ossibus ad-
 modũ pruptis, atq; ifirmis terebrã vtaris, vix phabere poteris, ne, dũ circũagi-

tur, & ipsa & os ad cerebri mēbranā vrgeatur, & cerebrum cōprimat. Aptatur autē p̄prie terebra (Galeno auctore) cū ossa plurimū firma sunt, sed metue ndū est, ne, dum agitur, mucrone cerebri mēbranā violet. quā de causā Hippocrates imperauit, vt in ipso vsu caueamus, ne nimis altē descēdat. Nonnulli (inquit Galenus) vt euitarēt hoc periculi, eiusmodi terebras excogitarūt, quē altius descēdere nō possent, quas ob id ἀκρωτίστε nūcuparūt. sicq; terebrarū duo genera sunt, alterū simile ei, quo fabri vtūtur: alterū, quod non potest altius descēdere, quoniā paulō suprā acutū eius mucronē extat quidā circulus. cuius generis terebrę cōplures habēdę sunt, quę omni caluarię crassitudini sufficiāt. nā crassiori ea cōuenit, quę inter extantē circulū & mucronē lōgius spacium habet, tenuiori cōtrā, quę breuius. Huc etiā pertinere vidētur descriptę a Celso terebrę capituli lōgioris, qđ ab acuto mucrone incipit, dein subitō latius fit, atque iterū ab altero principio paulō minūs, q̄ equaliter sursum procedit. prohibet enim capitulū, quod super mucronē subitō latescit, ne terebra altius penetret.

Terebra, quę descēdere non potest.

Terebra, quā fabri vtuntur.

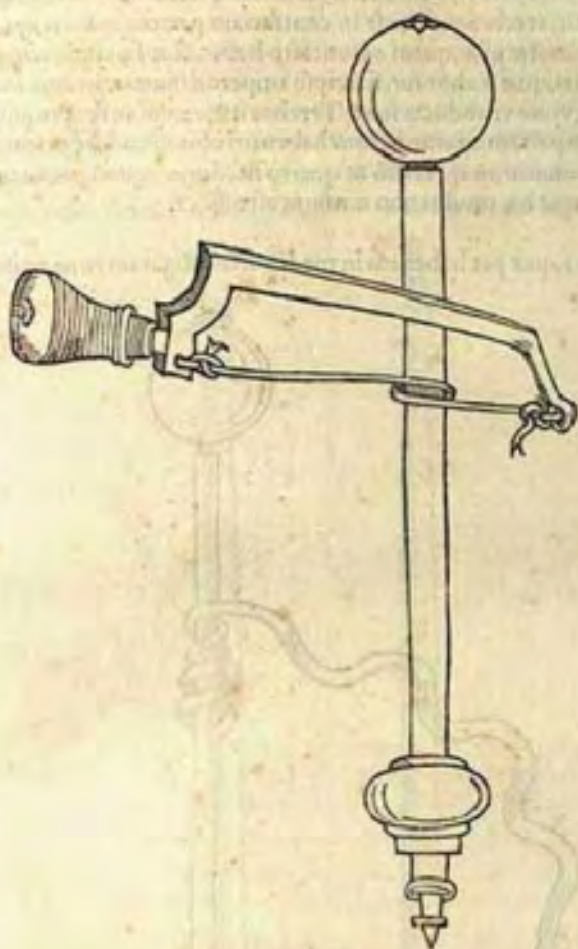
- 1 Quâ ratione circumagatur terebra apud veteres auctores non inuenio. ex Cornelio Celso, quâ de modiololo, colligitur hanc habenâ conuertendam esse. ait enim [modiolus habenâ, quasi terebra cōuertitur] non tamen constat, quo pacto voluerit habenam admoeri. videmus enim fabros habenâ tribus modis terebram circumducere. Vno quidem mediâ terebræ arcû illigata sapientius circa ipsam obuoluitur: deinde mucrone adacto, terebræ caput alterâ manu superimpositâ continetur, ac leuiter deorsum compellitur, alterâ ducitur habenâ vi quadam, donec tota ferè euoluatur, & interim terebrâ circumagat, tum protinus relaxatur, terebrâque per se in contrariam partem conuertitur, ipso impetu & circumactâ pilæ, quam adiunctam habet, & ipsius habenæ, quum huiusmodi omnia, quæ trahuntur, si in ipso impetu dimittantur, ferè eodê reuer-
 10 ti confuerint, vndè vi abducta sunt. Terebra itaque, quum suo pte nutu rediens in contrariam partem agatur, iterum habenam obuoluit: hæc manu æquè iterum ducta euoluitur, quod tertio & quarto fit, donec, quod perforandum est, perforetur, atque hic modus non nimium est efficax.

Terebra, quæ per habenam in medio arcû illigatam conuertitur.

Alter est, quum exiguus arcus admouetur, sic, vt chorda semel circa terebram
voluatur. arcus enim manu prehensus adducitur, reduciturque & interim te-
rebram circumagat.

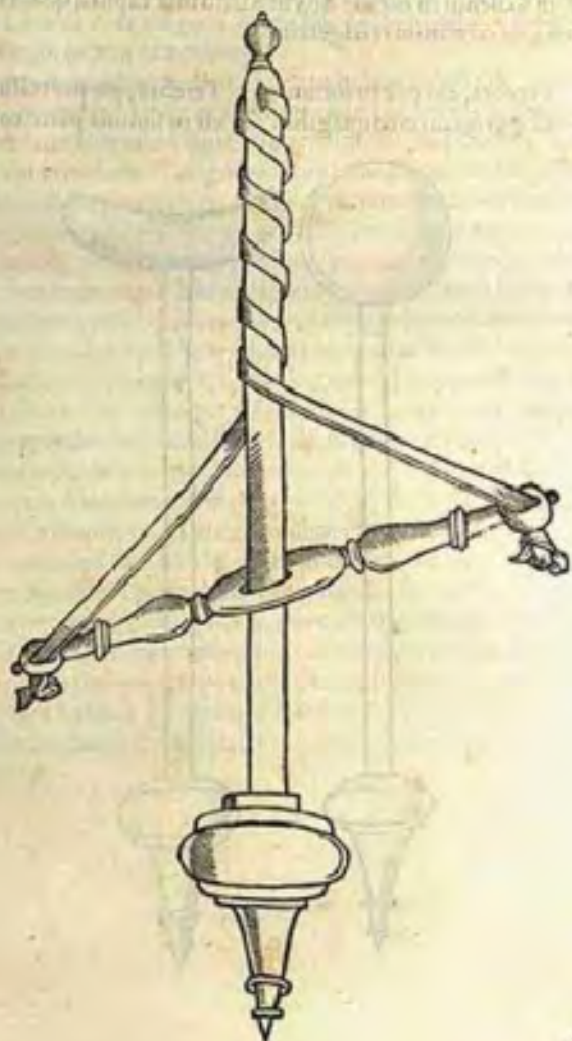
Terebra, quæ per arcum circumducitur.

Terebra, quæ

- 1 Tercio modo habena terebrā ducit, cū terebra in trāsuersarium inferitur, quod mediū perforatum est, itā, vt facillē sursum ac deorsum per ipsam feratur: summa verò foramen habet, in quod habena cōiicitur, cuius capita ad extremitates trāsuersarij alligantur, sic, vt habena cum trāsuersario. s. litem similitudinē referat, basis sit ipsum trāsuersarium. Deinde, vbi perforādum est, trāsuersariū circa terebrā agitur, sic, vt habena per ipsā obuoluatur, & quasi in cochleā serpat: tum alterā manu trāsuersarium cōprehēditur, itā, vt ab vno latere terebrę tres postremi digiti trāsuersario superponantur, ab altero pollex subiiciatur, index superdetur: atq; hoc pacto deorsum ducitur, & habenam euoluēs
- 10 terebrā circumagitur: inde manus attollitur, terebraq; ipso impetu per se in contrariam partem conuertitur: hoc autem agitur, quoad foramen fiat.

Terebra, quę per habenam, & trāsuersarium circumagitur.

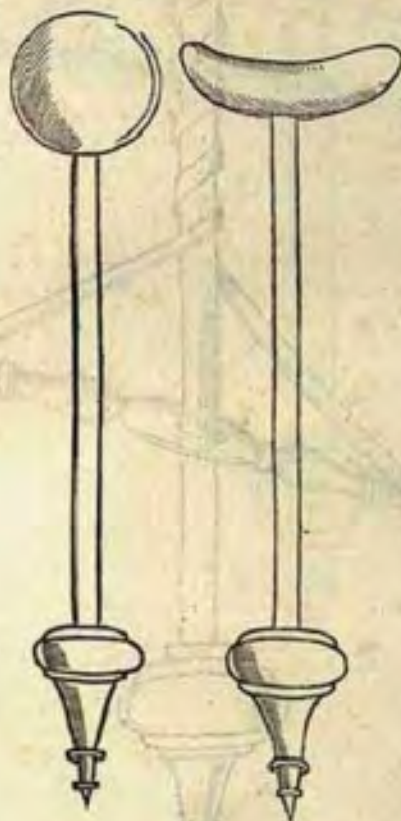

Hi sunt modi, quibus habena terebrā cōuertit: primus, minimē stabilis est: alter, quamuis stabilior, non satis tutus videtur, cū facile delabi terebra possit, dum arcu ducitur, quod non equē accidit, vbi transuersarium adijcitur, qui modus à fabris maximē frequentatur. quocirca, vbi per habenam terebra conuertenda sit, nullam viam hāc tutiorem animo concipimus, quæcunque apud veteres in usu fuerit.

Recentiores citra habenā alias conuertendæ terebræ rationes excogitarūt. quidam manibus ipsam circunducunt, vel ambabus aduersis ad mediam terebram datis, vel alterā summū ipsius comprehendente, cui vel pila, vel trāsuer sum aliquid cōnexum sit, qui modus non videtur multum in rem esse, cū effectum nō celeriter, quod est præceptum Hippocratis in chirurgiā, sed longo temporis spacio præstet, quod vulneribus capitis maximē est aduersum. docuit enim Galenus in octauo de usu partiū ossa capitis, quā celeritē excidenda esse, ne cerebrum refrigeretur.

Terebra, cui pila in summo est, per quam circumagitur.

Terebra, quæ per trāsuersariū, quod est in summa parte, conuertitur.

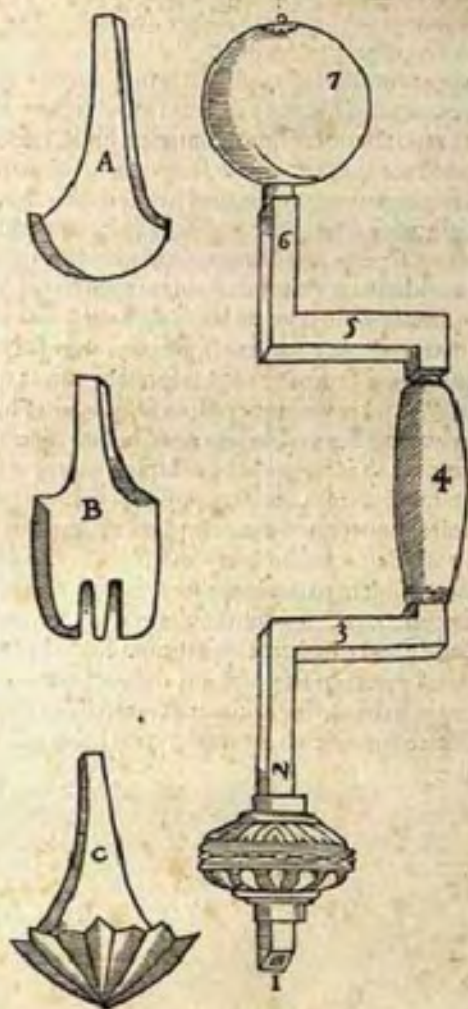
Alij verò

3 Alij verò manubriolo vtuntur in hunc modum. Ferramentum fit imâ parte quadratum, vbi cauum habet, cui breue aliud ferramentum inseritur, excidendo ossi accommodatum, quod latius infra explicabimus. illud igitur ab imo tres digitos rectum sursum procedit, inde ad vnius vel alterius digiti spacium flectitur, ac rursus palmi spacio rectû fertur, quâ tenue est, & affixam fistulam habet, quæ circa ipsum facîle conuersa, vbi vtendum est, manu prehenditur, ac voluitur: deinde iterum ad vnius vel alterius digiti spacium flectitur, postea rectum tendit, donec finiatur. quo fit, vt duos rectos angulos ostendat è regione sibi respondentes, ab interiori parte illius recessus, quem manu prehendi diximus: duos item ab exteriori, quâ flexum à rectâ lineâ declinat, & in latus conuertitur. in summo autem annexa pila est, in quâ paruo momento circunducitur. vbi vtendum est paruum aliud ferramentum in ipsam demittitur, & ossi perforando vel excidendo imprimitur, alterâ manu pila, quæ in summo est, continetur, alterâ, fistula circumagitur, atque hoc pacto id ossis, circa quod ferramentum agitur, in orbem præciditur.

Præter mucronem ad perforandû varia in hoc ferramenta demittuntur, omnia tamen aciem acutam habent. ex ijs enim aliud rectum est summâ parte quadratum, sic, vt cauo alterius in quod coniiciendû est, respondeat, in imo semicirculatum, vbi vtendum est, angulo scalpri sinus fit, qui mediâ & prominentiorem semicirculi partem recipiat, tum hoc ferramentum admouetur, cõuersumq; os excidit: nec ad cerebri membranâ descendit. quàm partes, quæ minùs prominent, ceteras penetrare non patiâtur, nisi chirurgicus de industria violare cerebri membranâ velit: huius autem generis cõplura habenda sunt latiora & angustiora. primo quidem latius admouendum est, deinde angustius, sic, vt quàm os dimidium excisum est, maximè angustû adhibeatur. Nonnulli aliud demittunt, quod imâ parte vnâ speciem referat, qui medius duabus lineis sectus sit, sic, vt inter vtranque mucro sit, qui partes hinc atque hinc à lateribus paulum excedat: hæ verò aciem acutâ habent, quæ in vno latere ab exteriori parte acuta est, ab interiori hebes: cõtrâ in altero, vt facîle tam in sinistrâ, 30 quàm in dextrâ cõuersum excidere possit, & scobem educere, ne sectionem impediat. In osse itaque, quod præcidendum est, medius mucro imprimitur: manubriolo autem circumactò latera os in orbem excidunt, neque nimis altè descendunt: siquidem partes humiliores non ità sinunt eas, quæ magis prominent, altiùs penetrare. Sunt, qui, vbi altero ex ijs ferramentis iter pressum est, ipsum educât, & aliud demittant, quo tutiùs id, quod relinquitur, ex osse præcidant, id ab imâ parte quasi in pomum definit striatum, cuius extantes partes aciem acutam habent. hoc igitur adactum, vbi os aliquâ ex parte excisum est, quod restat, absomit, & ob figuram, quam habet ad cerebri membranâ, non descendit.

- 1 Caudum, cui breue aliud ferramentum inseritur.
- 2 Ab imo tres digitos sursum procedit.
- 3 Ad digiti spacium flectitur.
- 4 Fistula, quæ circa ipsum conuertitur.
- 5 Iterum ad digiti spacium flectitur.
- 6 Rectum redit.
- 7 Pila annexa in summo.
- A Ferramentum in imo semicirculatum.
- B Ferramentum, quod imâ parte vnguis speciem repræsentat.
- C Ferramentû, quod ab imâ parte, quasi in pomum definit striatum. 10

Terebra, quæ per manubriolum conuertitur.

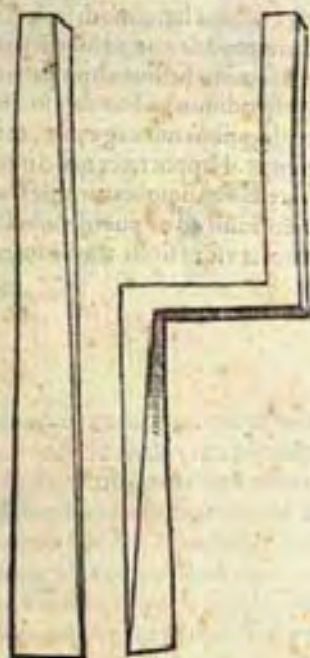

Expositis

Expositis, quæ ad terebrant pertinebant, restat, vt ad scalpros transeamus, quibus Hippocrates radi os dixit, ac præcidi, non secus ac ferrâ. cuiusmodi autem fuerint, non satis constat, illud pro comperto est, quod veteres his non solum ad os radendum utebatur, sed etiam ad excidendum. osse enim in ambitum per terebram perforato huiusmodi scalpris, ab vno foramine ad alterum malleolo adactis, septa, quæ restabant inter foramina, præcidebant. nam Celso auctore scalper, quum planus admoetur, radit, quum in latus conuertitur, excidit. quamobrem in excidendis septis, quæ restabant inter foramina, cauere voluit, ne angulo scalpri membrana cerebri violaretur. hic (quatum conicio) non potuit esse rectus, sed in medio recuruari necesse fuit, alioquin radendo minus idoneus fuisset. certo enim loco radendum est, vltra quem, si scalper transiret, aut inutiliter raderet, aut carnem attingeret, & dolorẽ mouebit. scalper, si medius recuruetur, vbis facile sistitur, si rectus est, vix continetur, quo minus vterius delabatur.

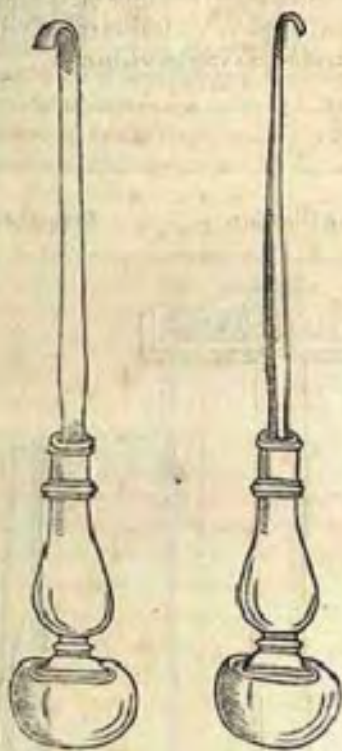
Scalper rectus.

Scalper in medio recuruatus.

Apud Galenum tria scalpri genera leguntur, vnum cauum, quem *καυόν* dixit: alterum, qui in imo lenticulæ imaginem refert, vnde *καυόν* appellatur: tertium radendo idoneum, quem *σκαλόν* nuncupauit: hoc tertio scalpri genere ad rimas utebatur, cuiusmodi autem eius forma fuerit (vt hinc ordiamur) non licet ex Galeno intelligere. Veteres quali scalprio raderet, iam diximus. Iuniores ferramentum inuenerunt, quo duntaxat os radunt, neque enim aptum est, vbi os præcidendum sit. id rectum est, ac ferè duorum palmorum longitudinem implet: in imo autem recuruat, sic, vt paruum si num in orbem ostēdat: oræ autem, quæ vtrinque à lateribus sunt, aciem acutam habent. in ipso autem vfu ferramentum in latus vertitur, & vtriusque manus digitis, partim subiectis, partim superpositis, in a sui parte os attingit, ductusq; id radit. hoc vtuntur ad omnes fracturæ modos, vbiunque discutiendum os est: radendo enim exitum præbet intus cerebri membranæ lædenti bus, & id ossis, quod aufertur, in orbem præcidunt. adeò, vt nonnulli hoc solo ferramenti genere contenti sint, neque scalprio malleolo adacto cerebrum concutiant, ne terebræ mucrone lædant membranam, quæ sub caluariâ cerebrum tegit, quum assidue os in conspectum veniat, pateatque quando petrum pitur. ad de, quod, quum ad imam ossis partē peruenerunt, scalprium leniter imprimunt, & vtuntur maximè angusto: complures enim habent, & latiores, & angustiores. Præterea si quis manu strenuâ sit, & exercitatus, opus hoc scalprio celerimè perficiet: ita, vt mirum sit, cur Galenus huiusmodi scalpri (si tunc temporis inuenti erant) ad omnes fracturæ modos non adhibuerat: solummodò enim scalpri radit, vbi rima est, siue in summo sit, siue altius penetret: in alijs fracturis, si ossa firma erant (vt suprà ostendimus) ad terebram veniebat, si vehemèter perfracta ad cauos scalprios, de quibus mox agemus, & ad eum, qui in imo lenticulæ imaginem repræsentat. Hippocrates nullo interposito discrimine excidi os iussit, siue serra vel terebra admoueat, siue scalprio radatur, tantum exiguum terebram admoueri iussit ad os puerile. illud autem os, quod valde abruptum est, citra ferramenti vsum sicis medicamentis resoluit, vt antea demonstratum fuit.

Scalper, quo iuniores os radunt.

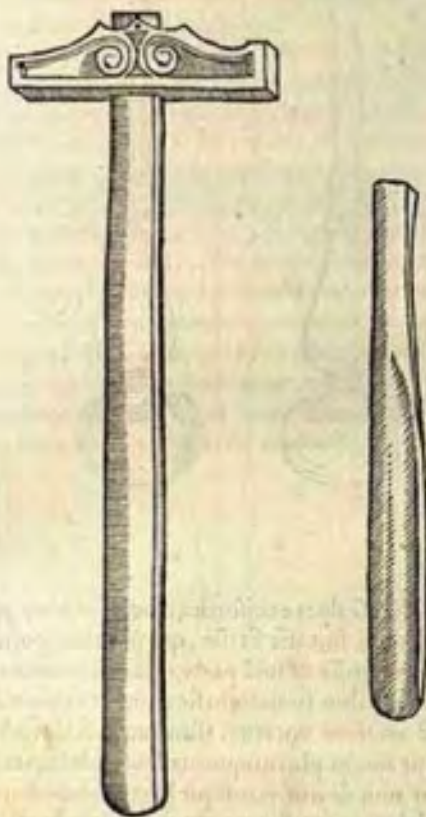

1 Ponitur à Galeno alius scalper excisorijs, quem *καλλίμετρος* appellauit, & ca-
uum esse voluit. hunc (nisi fortasse sit ille, qui proximè positus ad recentio-
res refertur) puto rectum fuisse & in mâ parte, quâ acies continetur in canalicu-
li speciem vtrinque à lateribus sinuatum: sic enim & cauus est, & ad circuli fi-
guram accedit, vnde *καλλίμετρος* vocatur. istiusmodi scalpris ligna à fabris ex-
cauantur. admoventur autem plerumque malleolo adacti, vtro modo Galenus
cauis scalpris vteretur, non docuit. vtriusque licet animo concipere, tamen ve-
risimilius arbitror Galenum intelligere cauum scalprum malleolo adigendum
esse, quum dicat excidendi ossis rationem, quæ per cauos scalpros administra-
10 tur, vitio non carere, quod immodicè cõcutiat. hoc non faceret, si caui scalpri
citra malleoli operam admoherentur. Adhibet autem Galenus cauos scalpros,
quum os vehementer est perruptum. nanque his tantum ossis excidit, quatum

fatis est ad demittendum scalprum referentem in imo lenticulæ speciem, de quo proximè tractabimus. hoc deinde indito, ac malleolo adactò, quod præcidendum est, vniuersum præcidit. Sed cum osse terebrâ pertuso, lepta, quæ inter foramina erant, excidi iussit, an cauis scalpris, an alterius generis vtendum voluerit, non constat: constat tamen cauos scalpros parùm aptè ad foramina adhiberi. atque ideo magis credibile est Galenum admoueri maluisse, vel eum scalprum, qui imâ parte lenticulam refert, vel eum, qui planus radit, & in latus conuersus excidit, quo veteres utebantur.

Malleolus.

Scalper cauis.

Reliquum

- 1 Reliquum scalpri genus apud Galenum id est, quod in imo lenticulae speciem habet, atque hanc hebetem: in longitudinem verò aciem acutam, quo utitur, quum vel cauo scalprio os excidens, vel forcipe, quod valdè comminutum est attollens, aut cōuertens, aditum facit, per quem lenticula imittatur: hanc enim super cerebri membranam collocat, sic, vt latā sui parte ipsam attingat: deinde malleolo scalprium ferit, quo fit, vt membrana inuiolata seruetur, cum protegatur à lenticulā, quæ in excidendo præit, & membranā, sicubi adhæret, ab osse innocenter resoluit: acies verò scalpri, quam esse in longitudinem diximus, ipsam insequitur. Hanc excidendi rationem Galenus præter cæteras approbavit, vt quæ celerimè effectum præstet, idque sine vllā membranæ cerebri noxiā.

Scalper in imo lenticulam repræsentans.

Qui ante Galeni tempora fuerunt, ut membranam ab angulo scalpri tuerentur, *μυροποιήματα*, id est, laminam custodem membranae demittebant: hæc autem à Galeno in commentarijs de officinâ medici, chirurgicis instrumentis annumeratur, quâ etiam utitur in corporibus incidendis, ut, quàm costam secat, eius mēbranam intactam relinquit. Hæc (ut inquit Celsus) lamina ænea est, firma, paulū resima ab exteriori parte levis, quæ demittitur, sic, ut exterior pars eius cerebro propior sit, subinde autem ei subijcitur, quod scalpro discutiendum est: ac si excipit eius angulum, vitro transire non patitur, eoque & audaciùs & tutiùs scalprum malleolo subinde medicus ferit, donec excisum undique os eadē laminā leuetur, tolliq; sine vllâ noxâ cerebri potest: hæc etiam attollitur quicquid deorsum in sedit. Simile quod dā ferramentum habent nostri chirurgi, quem vectem dicunt, cū eo attollant os, quod ferè totum excisum est, & iam labat, non secus, quàm grandiores lapides vectibus impelluntur: quanquam eodem ferramento cerebri membranam custodiant. est enim lamina ferrea angustior, ab eâ parte, quâ os tangit, aspera, ab alterâ levis, nō recta, sed media duobus locis recurvata.

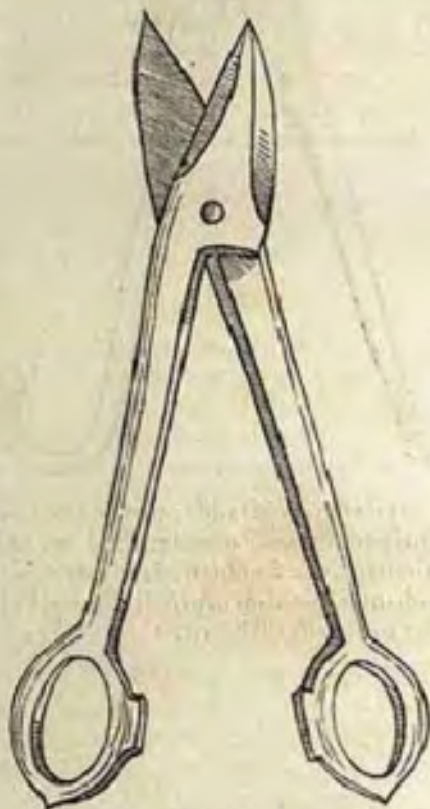
Vectis, quo recentiores membranam tuentur, & os attollunt.

Lamina custos membranae.

- 1 Haecenus omnia ferramentorū genera proposuimus, quæ ad caluarie fracturas, & à veteribus scripta inueniuntur, & à nostris chirurgicis frequentatur. Restant solum illi scalpri excisorij, qui oppositi nuncupantur, quibus detrahit Paulus Aegineta caluarie os grauius fractum, iisdem Galenus in octauo de ratione corporis incidendi, præcidi costas iubet. Hos igitur scalpros inter se oppositos, non aliud esse censeo, quam forficem, quā fabri, vel æs, vel aliud tale excidunt. constat enim duobus ferramentis oblongis sibilā paulo supra medium sic inter se connexis, ut alterum adduci ad alterum possit, & rursus reduci, hæc superiori parte latefunt, quā aciem aduersam habent, ita, ut vnius acies contra aciem alterius sita sit. Scalpros igitur oppositos non aliud fuisse, quā istiusmodi forficem opinamur.
- 10

Scalpri oppositi, siue forfex excisoria.

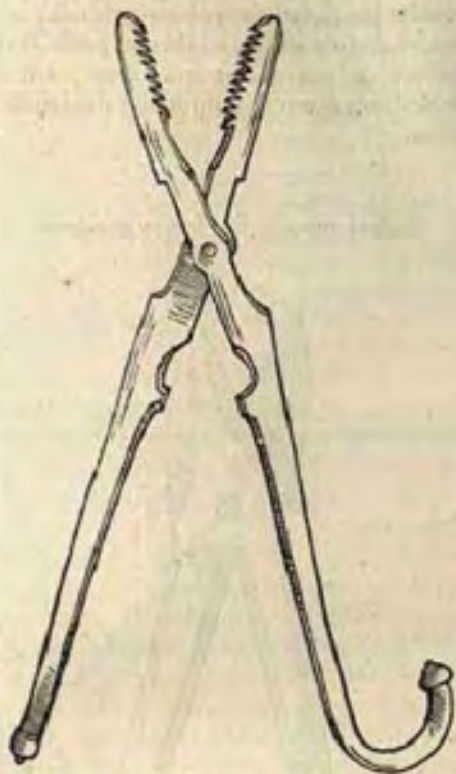

Foreceps autem, quæ ad euellendum ossa, vel dentes accommodatur, similiter ferramenta duo habet oblonga, sibilā paulo supra medium, inter se connexa, sic, ut æquè inuicem adduci & reduci queant. quò magis autem versus

i

summitatem feruntur, eo tenuiora sunt, vtrūque ab interiori parte in summo
quosdam processus habet, & quosdam sinus, ita, vt vnus processus cauo alte-
rius respondeat. quo fit, vt, quum aliquid prehenderint, arctè ipsum teneant.

Forceps ad euellendum ossa pertinens.

Poterant plura alia de ferramentis adduci, sed ijs contēti esse volumus, quæ
ad hanc rem maximè pertinebant. Paucis autem ad hæc additis, iam finem fa-
ciamus. Nolim mireris, si, quæ à nobis tractata sunt, subinde Cornelij Celsi
auctoritate comprobantur. quoniam in primis chirurgiâ excoluit, in quâ per-
multa sunt, quæ sine eo vix assequi liceret.

FINIS LIBRI HIPPOCRATIS DE
VVLNERIBVS CAPITIS CVM
EXPOSITIONE VIDII

Galen

Galenī in Hippocratem de fractu-
ris, COMMENTARIUS PRIMVS. VIDO
VIDIO FLORENTINO INTERPRETE.

Sic licet, antequam singula exponamus, posse expositionē
omnem, quæcunque in opere obscura sunt, aperire. aliquid
autem ex ijs, quæ scripta sunt, vel vt verum demonstrare, vel
vt falsum refellere, tutariq; si quid à cauillatore quopiam repre-
hensum fuerit, præter expositoris officium est, consuevit ta-
men fieri ab omnibus fere, qui libros exponunt, quam rem ab
expositore modicè attingi me hercle nihil prohibet: sed certare de auctoris
sententijs absolute, expositoris fines excedit. Hoc igitur, nō illud respiciēs, vbi-
que ijs, quæ verè expositiones sunt, pauca ad cōfirmanda, quæ proponitur, ad-
ijciam. Verum, quum duplex sit huius expositionis differentia: quādoquidem
& id ipsum, quod obscurum est, duplex est, de hoc quoque aliquid præfari ex-
peditius arbitror. quod pauca explicabo, quasi quoddam compēdium faciens
eorum, quæ in libro de expositione seorsum latius enarraui. ibi enim ostendi
aliud reuera obscurū esse, aliud ob id præcipuē, quod multa sunt auditorū ge-
nera, vt sermone eruditi sunt & exercitati, vel omnino rudes: tū vt naturā per-
spicaces sunt, & prudentes, vel hebetes, & imprudentes. Ac, ne longius exēpla
petamus, in hoc proposito libro de fracturis, vbi Hippocrates inquit [Dicen-
dum ergo est ē medicorum erroribus, quos docere volo, quosque dedocere]
verba per se obscura sunt, quum minimè existimemus quosdam esse errores,
quos docere conueniat. Huiusmodi etiam illud est [Præterea articulus ita extē-
tus recuratur in hoc habitu] intento enim brachio curuari inquit cubiti iun-
cturam, videtur autem, & hoc absurdum, id curuari dicere, quod rectum est.
Item, quod inquit [Nam si ita colloceatur imum caput humeri, quod cardinis
modò in cubiti sinum coniecitur, efficit, vt brachij, atque humeri ossa diri-
gā-
tur, quasi totum vnum sit] sed, si quis viderit, quale vtrunque os sit, de quo agi-
tur, nullam habet obscuritatem. iure autem verba existimabit obscura, qui na-
turam cubiti iuncturæ ignoret. Ego, quoniam plerique eorum, qui librū hunc
legunt, in incidendis corporibus minimè sunt versati, melius dixi omnia hu-
ius generis explicare: quæ verò talia non sunt præterire, adhuc de his illud
prætatus ijs, qui librū hūc lecturi sunt, vt si quæ ex verbis à me expositis obscu-
ra ipsis aliquo modo videantur, ante omnia spectent, num quid mendī sit in
suo libro, cum exemplaribus fide dignis allum conferentes, examinātesq; tum
si rectè habere visus fuerit, eadem verba attentè iterum, & tertio legāt. ego ve-
rò, quum præsens præsentī librum aperio, ad vnguē conijcere possum ex-
positionis modum, vbiq; addiscētis ingenium inspiciens: at cum omnibus
scribo, nec quid maxime, nec quid minimè idoneū exigat, conijcio: nam illud
plerisque obscurum est, hoc iniquo animo ferunt, qui in rebus clari immo-
rantur. Optimum igitur censeo, quid mediocre ingenium postulet, conijcere,
atque, vbi non succedit, magis ad id spectare, quod præstantius est: neq; enim
commentarios legendos puto, quibus ingenium est inferius mediocri, quibus
cum bene agitur, si postquā eadem sæpius de doctoribus audierunt alijs at-
que alijs verbis exposita percipiunt.

suprà demonstratum est) à principio ad finem seruandus. At contrà, si ille habitus seruetur, in quo extensum membrum deuinctum est: vinculum quidem nullo loco arctius erit, aut laxius, sed ipse habitus, quàm vitiatum sit (vt suprà declarauimus) dolorem, atque idcirco inflammationem asferet.

- **I**ustissima itaque intentio ad humerum sic adhibetur, lignū, quod cubitum
- **I**æquet, vel paulò breuius sit, qualia sunt ligonū manubriola, habenā ab utrā-
- que parte alligatum suspenditur: homo autem sublimiori alicui sedi insidet,
- brachiūmq; super manubriolum imponit, sic, vt id in alam indatur eā mode-
- ratione, vt ille vix considerare possit, nihilque propius sit, quàm vt suspendatur.
- tum aliquid aliud pareatur, cui brachium inhaereat scorteo puluino superdato 10
- vno, vel pluribus, itā, vt ad eam altitudinem perueniat, vt cubitus ad rectum
- angulum collocetur. commodissimè autem lorum molle, latūmq; seu lata ha-
- bena circundatur, atque inde magni ponderis aliquid suspenditur, quod ex-
- tendere conueniēter possit: aut in vicem huius, robustus aliquis in interiorem
- partem cogit cubito cum humero ad rectum angulum figurato.

A Lignum quod cubitum æquet.

B Habena per quam suspenditur.

C Sedile sublimius.

D Brachium super manubriolum impositum.

E Aliquid aliud cui brachium inhaereat.

F Scorteus puluinus.

G Cubitus ad rectum angulum.

H Lorum molle, seu lata habena.

I Magni ponderis aliquid.

græcè appellari *κνήμην*, reliquum scilicet suram, & *ἰσχίον* ad hæc tibiā pleniorē esse, suram verò tenuiorē, ac medium, quod minimè carnosum, & per vniuersam hanc partē à summo ad imum in longitudinem fertur, & in his, qui graciles sunt, conspicitur (græcè *ὑποκνήμιον* vocatur) tibiæ partem esse, nō suræ, atque alia, quæcunque ad ossa pertinetia scire licet, omnia exposuimus in libro quem de ossibus confecimus, ad eos, qui primas institutiones addiscunt.

• **H**æc ad pedem inter se iunguntur, communemq; appendicem habent.

Communem non debemus ita accipere, quasi continuā, atque omnino vnā, sed quasi vtriusque appendices inter se iungantur, & vnius tantum opinionē faciant, ita enim inter se conueniunt hæc appendices, vt vnā esse videatur, extremæ verò earum partes rotundæ, quæ carne nudantur, non rectè à quibusdam talus nominatur. perpetua enim chorda talum continet ab interiori parte, qui ab hac tectus nec visu comprehenditur, nec tactu.

• **S**ed recta in crure dehiscunt.

Dehiscunt proposita duo ossa recta in crure, hoc est, in longitudine cruris non se contingunt, neque inter se connectuntur.

• **A**d femur autē iunguntur, & appendicē habent: appendix verò diu discrimin. In commissurā genu, caput tibiæ longè crassius est, quàm suræ, atq; idcirco appendix tota esse tibiæ videbitur, ipsamq; ab exteriori parte sura fulcit. Discrimen, quod *ἀρσενος* vocat, id intelligit, quod in medio extat nervosum cartilaginofumq; quod processus femoris, qui in tibiā coniungitur, distinguit, sed in ossibus eorum corporum, quæ iam diu mortua sunt, corrumpitur, sic, vt aliquis decipiatur, falsumq; existimet, quod ab Hippocrate scribitur, iniuriā quidem, quoniam in recenti caduere id semper apparet.

• **L**ongius autem paulo est alterum os, quod à parte minimi digiti est. natura ossium cruris sic se habet.

Quod inquit longius, ego sic scribendum censeo [longius autem paulo est alterum os à parte minimi digiti.] Quod si non hoc modo, sed illo Hippocrates scripsisset, confirmaret prius tibiæ appendicem in genu communem esse vtriusque ossis, non propriam tibiæ, nam simpliciter longius esset, non ab imā parte duntaxat.

• **L**ambo, modò hæc modò à parte pedis: ac tunc, modò vnā cum appendice ossa, modò appendix tantum mouetur, modò alterum os.

Putant medicorum aliqui verbum *ἰσχυρῶς* vsurpari ad ea ossa significanda, quæ toto loco mota sunt, sed *ἰσχυρῶς* (quo verbo [luxatur] expressit) ad ea, quæ paululum, non tamen ex toto naturali sede excesserunt. Verum hi non videntur legisse librum de articulis, vbi initio protinus ait [articulum, qui cum lato scapularum osse committitur, vidi vno modo excidere nempe in alā] in quo loco verbum excidere *ἰσχυρῶς* dixit. atqui totum humeri caput eo sinu mouetur, in quo recipitur, quàm nō possit paulum excedere, sicut ipse Hippocrates docuit, vbi causam adiecit, quam habebimus, quàm ad eum locum venimus.

• **H**æc quidem minùs molesta sunt, quàm quæ in primā palmæ parte, homines modò quiescant, curatio autem in vtroque casu similis requiritur.

• namque hæc coniungienda in suum locū sunt, intenta perinde atque illa, sed valentiorē etiam intentionem requirunt, quatenus corpus hæc etiam parte validius est. Plurimque satis duo homines sunt, qui in diuersa contendat, qui, vbi nequeant abundè extendere, facillè est validiorem intentionem adhibere.

Non modò

- 1 Non modò minus molesta sunt, quàm quæ in primâ palmæ parte, sed multò magis, quàm quæ in pede. Sed quoniam de pede & manu communiter tractatur, idèò abundè existimat alterius partis duntaxat meminisse, quæ, quod ad molestiam pertinet, media est inter crus & pedem. quâto enim maiore molestiam affert, quàm crus, tanto minorem, quàm pes, & præcipuè quàm calx, de quo paulo suprà egit.

10 **N**am vel rotæ modiolū defigere oportet, vel aliud quid simile: tum molli aliquâ re pedem obuoluere, bubulicque loris latis circumligare, & eorum capita, vel ad pistillum, vel ad aliud lignum deuincire, eiusque unam partem, in modiolum demittere, summam recurare: alios verò & ab humeri capite, & à poplite in contrariam partem extendere.

- A Rotæ modiolus.
B Lorum latum.
C Pistillum.
D Ab humeri capite extendentes.
E A poplite extendentes.

- Lignum defigi iubet, quod recipere possit unam partem vectis, per quem membrum debet ab inferiori parte extendi. tibi verò ignotum esse non credo, rotæ modiolum *ῥοτῆς ὀκλῶ* ab Ionibus appellari. cum apud poetam hoc quod-
40 que vocabulum legatur. Commonet autem Hippocrates, ut ubique ex ijs, quæ ad curationem conducunt, illis utamur, quæ in promptu sunt: & nunc etiam meminit modioli rotæ, qui præsto nobis esse potest vbiuis gentium: similiter pistillo pro vecte nunc ad extendendum vitur. Sed quâ viâ adhiberi hæc debeant, ipse suis verbis, si animaduertantur, apertè declarat.
- S**ed à superiori quoque parte adhibere vim licet.
Vim, hoc est, valentem in vtramque partem intentionem *ἰσχυρὰ* appellauit, ut vehementem eius potentiam indicaret.

- Potes etiam, vbi velis, altè lignum defigere rotundum ac leue, sic, vt pars eius extet, quæ inter crura, media inter anũ & naturale demittatur, vt prohibeat sequi corpus, quod à pedibus extenditur.

Rectum statuit lignum hoc firmiter inherens, ne corpus (vt dictum est) à pedibus extensum sequatur, quòd collocatũ sit hoc lignum inter anum & primam naturalis partem, quem locum *perineum* appellat.

- D E inde, ne corpus inclinetur in id crus, quod intèditur, collocare aliquem à latere oportet, qui clunem repellat, ne corpus ducatur.

In plerisque exemplaribus, quæ nunc proponuntur verba, proximè politis subiiciuntur, quanquam sine his vniuersa sententia maneat. vult enim medium lignum statui inter vtrunque crus, atque ita ab inferiori parte affectum crus extendi, aliquo sursum clunem repellente, ne corpus eà parte trahatur, & in alteram partem inclinatum permittat crus ducẽtem sequi. namque, vbi hoc accadat, intentionem remitti necesse est.

- A Lignum rotundum ac leue.
- B Extensio à pedibus.
- C Repellens clunem à latere.

Idem quoque

- i - Idem quoque fiet, si ad utramque alam lignū figatur, brachia verò seru-
- tur extenta, & alius genu prehensens in contrariam partem ad-lucat.

A Lignum ad utramque alam.
B Alius à genu prehensens.

Modum alium docet, quo prohibere possis, ne totū corpus extētam mem-
bri partem sequatur. figit enim lignum ad utramq; alam, quod corpori obie-
30 dum, hominem sequi non patiat, quū partes inferius extēduntur. Sed nūc
nihilominus oportet crus, quod ab inferiori parte extenditur, propriē à genu
prehensum in superiorem partem attrahi, atque itā in diuersa diduci.

- Nilul etiam prohibet, si placeat, lora alia ad genu, vel ad femur alligare,
- Naliumque rotæ modiolum post caput hominis figere, lorāq; ad aliquod
- lignum dare, quod in modiolum demittatur.

Vbi velis crus à superiori parte extendi, ut in diuersa diducatur, moliri eam
rem poteris iniectis loris, quorum capita sursum adducta ad veltē religētur:
imat autem veltis parti, quē hāere pavimento debet, necesse est cauiū aliquod
subijciatur, cuiusmodi est rotæ modiolus, qui obex velti sit, ut possit in con-
40 trariam partem attrahere.

- Et ad contraria, atque ad pedes attrahat.

Ad contraria dixit *transit*. Sed si scriptum inueniremus (*ut* *transit*)
quidnam obscurum in verbis aut sententiā esset? Verū quā legimus *transit*,
sine præpositione *ut*, quæ significat ad, duorum alterum existimandum est,
aut principio ab eo, qui librū descripsit, omissam fuisse particulam *ut*, vel *ut*,
aut ab ipso Hippocrate de industria, vel, quod idem significet, vel, quod vocē
[*transit*] usurpet pro a dverbio, quasi dixerit *ut* *transit*.

Pro modiolis etiam poteris lecto medio e rem trabeculam subijcere, eiusque utrumque caput stabilire, lignisque recuruatis lora extendere.

- A Trabecula.
B Ligna recuruata.
C Lora.

Antè, binis modiolis, binisque vectibus in contrarias partes extendebat, vno infra pedem extento, altero supra caput. Sed quoniam (ut retuli) in eo exerceri nos voluit, ut præsidia in promptu habeamus, alium modum docens, in similitum inuentione te exercet. nam, si modiolis non sint, tignum, quod lecti, super quo egrotans iacet, longitudinem æquet, subijciendum est. Cætera omnia, ea dem atque antè efficienda sunt. lora enim corpori iniicienda eo modo, quo superiùs docuit, vinciendaque ad ligna, quibus, quasi vectibus ad extendendum vtitur. Sed pro modiolis nunc adhibentur extrema longioris tigni, quæ capita dicuntur, vt modicè vtrinq; lectum excedant, & à capite, & à pedibus, extendentibus lignis, mora sint. trabeculam verò, quod lignum in longitudinem lecto subijcitur, *Antea* dixit, quasi *iuxta* *Antea*, id est, paruiam trabem significans.

Commodè

1. Commodè item extendes per axiculos ab utrâque parte collocatos. sunt
 2. etiam aliæ extendendi rationes, quàm plurimæ.

- 20 Axes solitus est appellare *ἄξες*, quemadmodum, vbi scribit [Axis versatio]
 nunc verò axiculos nominavit *ἄξικες*, vltus nomine diminutiuo, sicut in supe-
 rioribus verbis, trabeculam *ἀνδράξ* dixit, paruam trabem significans. Exerteri
 autem debes, non solum in ijs, quæ prompta sunt, excogitâdis atq; adinuen-
 dis, sed etiam in machinamentis, quæ parantur à medicis ad has intendēdi ra-
 tiones. Axes itaq; collocandi sunt, nō recti in longitudinē corporis, sed trans-
 uersi ab ijs, quæ hinc, atq; hinc sunt, partibus corporis, quod curatur. id autem
 non aliud significat, quàm alterum ab inferiori parte à pedibus, alterum à su-
 periori à capite collocandū esse. Post hæc iniecta lora extrema ad axes danda,
 qui versati crur, quod curatur, in diuersas partes diducant.

- 30 **O**ptimum autem est, si quis medicinā in magnâ vrbe exerceat, paratū ha-
 bere lignū, per quod vim omnem adhibeamus, ad fracta & luxata omnia
 - restituenda, tum extendentes, tum impellentes. abundè autem erit lignum ta-
 - le, quales sunt quadratæ columnæ quernæ, quod ad longitudinē, latitudinem,
 - & crassitudinem pertinet.

Organi cuiusdam, seu machinamenti, quod haberi voluit, mētionem facit:
 in libro autem de articulis, qui huic subiicitur, docet eius fabricationē. nos ibi
 si quid obscurū fuerit, exponemus. nunc proximū est ad ea trāsire, quæ subdit.

- **V**bi satis extenderis.
 Crur videlicet, de crure enim agens circa talū prolapso inferuit exten-
 40 dendī rationem: sicq; rursus ad sermonem reuertitur, quem initio proposuit.
 - **A**rticulus facilè reconditur. diducitur enim ab antiquâ sede, sic, vt e regio-
 - ne supra ipsam spectans non hæreat. prominentioribus itaque palmarum
 - partibus dirigendus est, partim, quod extat adurgentibus, partim infra talum
 - repellentibus. Eo restituto crur, si fieri potest, extensum alligandum est: sin lo-
 - ra prohibeant, ea soluenda, & dum vinculum inijcitur, in contrarias partes ex-
 - tendendum.

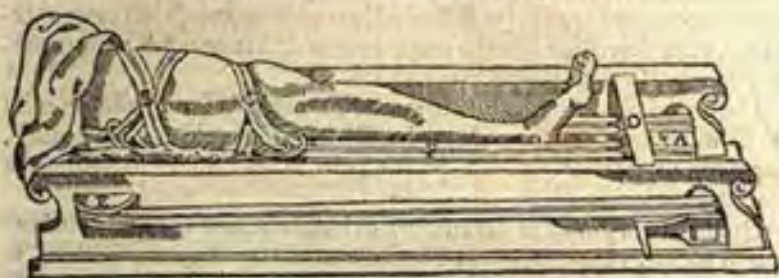
Hippocrates articulū *ἀρτηρ* dixit, quo mouentur, qui volunt sic apud ipsum

linquuntur, postquam demissum crus fuerit. quidam verò medici plures canales paratos habent, ut ad singula membra eo vtantur, qui idoneus sit, id lignum conquirentes, ex quo cauare eos possint firmos, albos, & molles. Apud nos autem quidam medicus eiusmodi canales complures habebat ex tiliâ confectos, sic, ut ad singula crura eos adhiberet, qui magnitudini membri responderent, non sine vinculis, quæ (ut recensui) à quibusdam cervicalibus superdantur. Sed vincula in cervicalibus laxantur, & compositum crus corrumpant: canales verò, dum homo ex vno lecto ad alterum transfertur, ob ligni molitudinem, sine ullâ compressione id continent.

Ad continendum autem firmiter, Glossocomum à iunioribus medicis inuentum est, seu femur, seu crus fractum sit, cuius structurâ vsûmque subiiciam. id autem non ab re mihi videtur fuisse excogitatum, & tam si femur, quam si crus comminutum sit, vbi callus circûdatur, commodissimè adhibetur. Habeat ab imâ parte axem, ad quem extremi laquei in diuersa extendentes deligantur. iniiciantur laquei extremis partibus ossis, quod curatur, si autem ex duabus habent, sic, ut quatuor vterque capita habeat, bina à dextrâ parte, totidem à sinistrâ. Ex ijs capitibus, quæ inferioris laquei sunt, per foramina facta in inferiori parte glossocomi ad axem duci debent, quæ superioris, primò procedere ad superiora: deinde ipsa quoque per latera glossocomi perforata trajici, quibus foraminibus trochleæ includæ sint. vtrinque autem ab exteriori parte glossocomi superioris laquei capita ferenda sunt ad axem. His enim ita constitutis vna axis conuersio pariter ambos laqueos extendit, deorsum versus illud, qui ad inferiora fracti ossis alligatur, sursum alterum, sic, ut, vbi crus iacet, liceat in posterum cotidie hanc laqueorum in diuersas partes intentionem corrigere, valentiùs vel leniùs extendendo. Laqueum igitur, qui in inferiori parte est, directâ ductione axis extendit, cum, qui in superiori parte, intercedente alio motu, græci δὴ τὸ μετακλίσιον τῆς αὐτῆς dicunt.

- A Axis ad quem laquei alligantur.
- B Laqueus superior.
- C Laqueus inferior.
- D Inferior pars glossocomij.
- E Trochlex.
- F Superioris laquei capita ab exteriori parte glossocomij.

GLOSSOCOMIVM.

- C Auendum est, ne ferulae à regione talorum, vel eius chordae, quae à cru-
 - re ad pedem tendit, imponantur. conseruent autem ossa cruris quadra-
 - ginta diebus, si rectè curentur: sed, vbi suspicio sit, ne quid ossis dirigi debeat,
 - nève aliqua interim facta fuerit exulceratio, infra hoc tempus soluere oport-
 - 20 tet, tum dirigere, & rursus alligare. At si alterum os abrumpatur, lenius inten-
 - dendum est, sed non propterea omittenda intentio est, aut negligenda. po-
 - tissimum autem, vel cum fractura primò deligatur, vel certe quam celerimè,
 - extendenda semper ossa sunt, dum in suum locum reuertantur. Quodcumque
 - autem membrum ossibus non rectè compositis sub vinculo adstringitur, ma-
 - gis indolescit. Reliqua curatio eadem est. Ex ossibus cruris interioris, quod con-
 - spicitur in priori parte cruris, quam graeci *ασθενειαν* dicunt, curationem ægrius
 - admittit, & intentionem postulat valentiorē, neque latere potest, vbi non
 - rectè ossa concurrant. totum enim se ostendit, & sine carne est, multoque tar-
 - dius homo ingreditur, vbi hoc fractum est: Quod si exterius os abrumpatur,
 - 30 casus longè tolerabilior est, neque id ita facile deprehenditur, quàm minus
 - rectè componitur, quoniam carnosum est, maturius item æger pedibus con-
 - sistit. maximam enim oneris partem sustinet os, quod ab interiori parte situm
 - est. tum quia magis laborat, & ob ipsum crus, & ob pondus, quod è regione
 - est. femoris enim caput superius corpus fert, id autem ab interiori cruris par-
 - te situm est, at non ab exteriori, sed è regione prioris partis tibiae: tum quia al-
 - tera pars totius corporis è regione huc propius accedit, quàm ad exterius os.
 - Adde, quod os interioris plenius est, quàm exterius, nõ secus, atque in brachio,
 - cuius os, quod è regione minimum digitorum spectat, tenuius est, & longius.

Extantes ossium partes, cuiusmodi sunt tibiae, suraeq; extrema, ferulas non
 40 patiuntur. Cautio igitur esse debet, ne his locis circumdantur. [imponantur]
 dixit *τεταπαι* quasi *τεταπαι*, adiecta prepositione *α*, vt clarius rem ipsam ex-
 primeret. Hæc itaque ossa, quàm extent, & carne minimè tegantur, imposi-
 tis ferulis premuntur. Magis autem premi dicantur, non ipsa, sed musculi illis
 superiniectioni, tum quidam musculorum fines & citis. hæc enim collocata in-
 ter duo corpora dura, nempe inter ferulas ab exteriori parte, & os ab inte-
 riori, premuntur, atterunturque, & sæpius ita læduntur, vt exulcerentur. Calci-
 verò à posteriori parte versus priorem innectitur chorda, quæ ab vno diduci-

MErminisse etiam debemus exulcerari eiusmodi partes, si diu in eodē habitu perseverent, & ægerimè ad sanitatem postea perducī.

Quæ cingunt os sacrum (quod & latum appellant) calefacta, atque exesa in torporem incidunt, & ultra cutem exulcerantur, eaque exulceratio difficulter curatur, quàm sub cute sint cartilagineos ossium extremitates, quæ nudatæ cicatricem vix recipiunt.

IN ijs, qui aliquo ex superioribus modis, vel ex ijs, qui postea subiiciuntur, sub vinculis nequeunt ad sanitatem perducī, eò potissimum incumbendum est, ut pars comminuta rectè contineatur, atque è regione corporis, eā obseruatione, ut ad superiora magis spectet, quàm ad inferiora.

Præcipit, ut crus omnino è regione corporis collocetur, sed extremā parte paulo sublimius. De ijs enim superius iam posui ex humiliori habitu ad crus plurimum materiæ concurrere, ex sublimiori dolorem excitari. Hæc igitur de causā ubique cauendus est humilior membri habitus, superior verò hætenus accipiendus, quatenus cruri dolorem nondum affert.

QUod si bene expedireq; rem agere quis velit, necesse est machinationibus utatur, ut fracti ossis intentio iusta sit, ac minimè violenta. præcipuè autem ad crura machinationibus opus est. Quidam sanè reperiuntur, qui quoties crus abruptum est, & alligatum, extremū pedem ad lectum deuinciunt, aut ad aliud lignum, quod iuxta lectū defigunt. Hi ergo omnia mala efficiunt, nec quicquam boni. eo q; nihil ad extendendū conferat vinculum pedis. quoniam nihilominus reliquum corpus ad pedes fertur, atque eā de causā non amplius extenditur; neque etiam ad continendum è regione aliquid cōducit, sed potius peruertat. reliquo enim corpore in hanc, vel illam partem conuerso, vinculum non prohibebit, quo minùs pes, atque ossa quibus cōtinetur, reliquum corpus sequantur. quod si nullo modo vinciatur, minùs utiq; peruertetur. minùs enim relinquetur, vbi reliquum corpus moueatur.

Intentione, quæ per organa adhibetur, quam in his latiùs, & iam exposuit, & nunc exponit, æquè totum membrum extendi, neque vllam sinū particulam peruertere, superius ostendimus. Quæ verò scribit de ijs, qui pedem vinciunt, plana sunt, pergamus ergo iam ad sermonem de orbibus.

SI quis è corio Ægyptio binos orbes suat, qualibus vtuntur, qui diu in magnis compedibus detinentur, sintq; orbes hi vndique tunicis inuoluti, altioribus quidem à fracturâ, ab articulo humilioribus, tumidi præterea, & molles, accommodentur autem vnus quidem super talos, infra genu alter, à lateribus verò vtrinque habeat ex simplici vel duplici loro exiguos quasi sinus, alios vtrinque à talis, alios à genu, sinuq; superioris orbis, è regione illis respōdeant, qui in inferiori: Deinde cornea bacula eiusdem magnitudinis præhēdat, scilicet digiti crassitudine, & eā longitudine, ut quàm flectūtur, diducere ossa possint, sic, ut non inhæreant.

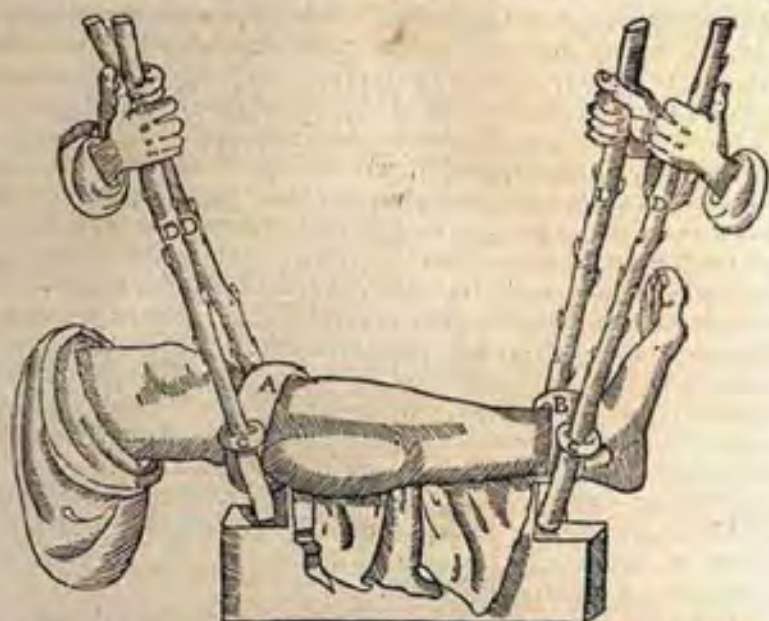
A Orbis infra genu.

B Orbis super talos.

C Sinus vtrinque.

D Cornea bacula.

Sermo

Sermo de orbibus, quos Hippocrates excogitauit, mihi ita clarus videtur, ut
 mea explanatione minimè opus sit. Sed quoniam nonnulli sæpius dixerūt ne-
 scire se, quomodo se habeant, quæ ab Hippocrate traduntur, incertum est quid
 agam. ijs enim, qui negarunt intelligere se Hippocratem, orbes ipsos mōstra-
 ui, ac librum legens, sermonem planum feci, singula eius verba accommodans
 ad eam orbis partem, quā monstrabam, de quā ipse tractauerat. In libro autem
 non licet orbes demonstrare, sic, ut nesciam, quā viā hanc orationem aperiā.
 si quis enim Hippocratis verba, quæ plana sunt, comprehendere nequeat, nec
 mea etiam comprehendet. Ea igitur sæpius legat, ac diligenter consideret. cer-
 tum enim scio, eum, qui hoc sæpius fecerit, si antè nō intellexit, omnino intel-
 lecturum. equidem quicquid lucis addere poterō, non omitam. Orbes igitur
 non debemus tales intelligere, quales sunt pilæ, quibus pueri ludunt. illæ enim
 verè orbes sunt, sed quos Hippocrates parari iubet à compedi bus (ut ipse re-
 tulit) non abhorrent, quorum afferre similitudinem licet. eos enim concipi-
 to anguibz similes vel farcinini. ergo, quemadmodum coqui intestinorum
 sinus similitudine infercientes, vel carne concisā, vel alio eius generis quopiam,
 farcimen parant. sic tu quoq; corium suto, quod inane intestiniū representet,
 & molli aliquā re impleto. Præcipit autē, ut corium sit Ægyptium, id est, vali-
 dum & molle. quod si in Italiā, vel Thraciā, aut vbiuis gæcium eiusmodi coriū
 habeas, Ægyptium ne quaerito. Sit autē assutum corium ita longum, ut cōpe-
 dum modo talos complecti in orbē possit. Alter præterea orbis ad regionem,
 quæ sub genu est, similiter detur. his enim binis opus est ad singula membra,
 quæ curantur, quorum item multa paria disparis magnitudinis habeantur, ut
 prout vnicuiq; conueniūt, huic quidē maiores: illi verò minores iniiciātur. hæ
 autem tunice, quas *σφαίρας*, id est, orbes vocauit, ex toto esse in orbem nō debēt,
 neque paris latitudinis, aut altitudinis, sed quā cuti hærent paulatim patefeci-

& nunc etiā docebimus, quantū poterit breuissimē, nempe ex ijs, quæ natura-
liter habent, nihil esse corrigendum. siquidē ea nobis consilium est nō tollere,
sed tueri: quæ verō præter naturā sunt, propositū est in naturālē statū restituere.
necesse autem est id, quod in antiquā sedem, vnde excessit, reuersurū est, rursus
idem iter facere, quod perinde est, ac si dicas cōtrarium iter facere. nam ijs, qui
Athenis Eleusine proficiscuntur iter cōtrarium non aliud appellari potest, q̃
Eleusine Athenas. quanquā primum iter, quod fecerunt Athenis abeūtes, po-
stremum est, vbi redeunt. Cōsiderato igitur in singulis luxatis, vnde coeperit
articulus expelli, quā pcesserit, & vbi cōstiterit. oportebit enim excidēdi finē,
principium esse reuertendi, atq; inde rursus ad excidēdi principiū procedere. 10
Ac ne lōgius discedamus in proposito casu, cū humeri caput suo loco motū
in priorē partē venit, ob pondus deorsum fertur, deinde in posteriōrē partem
ad latus vi musculorū attrahitur. cū ergo reuerti ad suam sedē debet, inchoa-
ri à posteriōri regione necesse est, tūcq; primō in priorē partē impelli, postea
sursum adduci: deinde, cū sitū est ē regione sui caui, duorū alterū faciendum
est, vel res tota musculis committēda, vel vnā cum ipsis attrahētibz adurgen-
dum est. at, vbi rem musculis cōmiseris, inferiorē locum sine fulcūrā ne relin-
quito. sustineri enim hic re aliquā humerū oportet, ne, cū musculi nondū sic
confirmati sint, vt ipsum attrahant, deorsum feratur, priusquā ab illis in suā se-
dem adducatur. Ergo, cū tria hæc ita nera sint, optimū est, vnūquodq; ad re- 20
ctam lineam fieri. primō quidē in priorē partem, deinde in superiorē, tertio in
posteriorē. sēpē autē non sic, sed circa ceruicē lati scapularū ossis circūducentes
humeri caput restituimus, cuius sanē generis est primus reponendi modus per
digitos, vel ipsius hominis, vel medici. Eum modū appellat Hippocrates *τὰ
ἐν τῷ λαιῷ*, qui citra noxā proficit in cōmissurā humeri cū lato scapularū ossē,
quippe, quæ nullū oblōgum processum habeat, neq; in capite humeri. ex toto
enim rotūdum est, neq; in labris illius caui, quo recipitur. Quibus itaque sēpē
pmouetur, necesse est cōmissurā esse laxā, & cauiū exiguis labris cōtineri, atq;
eā de causā ipsi per seipsos articulū restituant, quibus ita habet, integrę manus
digitorū tubercula in alā cōiiciētes, sic, vt inter latus & humeri caput demittā- 30
tur: in quo casu digiti vicē vectis præstāt, cū tubercula in acutū desināt ad ef-
figiē summi cunei, hac igitur summitate faciliē inter humeri caput, & latus in-
serūtur, quod si ibi semel admittātur, cū faciliē restitui possit ob humorē par-
tium, quæ cōmissurā cōprehēdūt, digiti quidē eā parte prius admissi articulū
à latere in priorē partē reducant. at cubitus, quū ad pectus adducitur, hume-
rū attollit: cūq; digiti simul interim impellāt, & circūducant iuxta inferiorē &
priorē partē cōmissurę, humeri caput ad sui caui orā afeēdit. q̃ si semel eō fue-
rit cōpulsus, leui momēto in ipsū cauiū reuertitur. hic autē restitue di finis fuit.

E Vndem restituen di modū adhibere medicus poterit, si sub alā ab interiorē
- Eri parte articuli prolapsi digitos demittens, à latere ipsum reducat: suū ve- 40
- rō caput ad renitēdum obijciat, quā iugulum cum lato scapularum ossē com-
- mittitur, genibus iuxta cubiti iuncturam ad humerum datis ad latus repellat.
- Expedit autem eum, qui restituet, manu strenuā esse, vel ipse manibus & capi-
- te, quod dictum est, præstet, alter cubitum ad pectus adducat.

A Digni demissi sub alā ab interiori parte articuli prolapsi.

B Caput obiectum, quā iugulum cum lato scapularum ossē cōmittitur.

C Alter cubitum ad pectus adducens.

- A Medicus suis manibus brachium affectum prehensens, ac deorsum versus extendens, & calce in alam demisso in contrariam partem vrgens.
- B Aliquis ab alterâ parte sedens, continens hominem ab integri humeri commissurâ cum lato scapularum osse.
- C Lotum molle, quod pilam excipit in alam coniectam.
- D Alter extendens vtrunque lori caput, & pede repellens eam partem, quâ iugulum cum summitate lati scapularum ossis committitur.

Hippocrates asserit, tale est. Præter vñtionē alæ, duæ alie sedes sunt morbo auxiliantes, quàm aduruntur. vsus autē est vocabulo *ὑποπτερον*, quo constat ipsum non aliud significasse, q̃ au xiliātes. quod fecit etiam Euripides, cum Orestem induxit hęc loquētem *αἰὼνα δὲ σπῆν, ἀλλὰ τῆς σπῆς τὸ μέρος*. Differunt autē inter se *ὑποπτερον*, & *ὑπερπτερον*, quod vocabulū cum accusandī casu iungitur, hoc siquidē significat cruciās. eadē ratione & Menædri fabula inscribitur *ἰσχυρὸν τῆς σπῆς*.

VNa quidē est à priori parte inter caput humeri, & chordā, quæ ad alā est. Nos quoque vidimus articulum contineri in hoc loco, qui pars totius prioris regionis est. nam, quàm ea lata sit, vna quidem eius in medio ad vñguem est, duæ autem vtrinque: vna ab interiori parte, cuius nunc meminit, altera ab exteriori, de quā paulo infra loquitur. Est autē admiratione dignus, qui, quàm nunquam viderit humeri caput in aliam partem excidere, quàm in alam, non contētus fuerit ipsam tantum adurere, sed adiungens duas alias regiones, illas cōiecerit, in quibus nos vidimus caput humeri fixū: ex his in eam, quā vena sita est, per summū humerū procedens, vbi duo muscoli concurrunt, & magnus ille, qui à pectore oritur, & qui à literē a similitudine *αλβύς* nuncupatur, quater vidimus humeri caput prorupisse: in exteriorem verò partem medix regionis semel, de quā tractabit in sequentibus.

Quā de mittere candens ferramentum cōuenit, vt cutem traijciat, non tamē nimis altē. proxima enim est crassa vena, ac nervus, quorū neutrum calefaciendum est.

Crassam venā intelligit nunc eam, quæ per summū humerū fertur ad cubitum *ἡ κενὴ* græcè vocatur, quasi latam vel grandem. cui innectitur coniunctio duorum musculorū propositorum, cuiq; adiūgitur nervus, qui distribuitur in partes cutis, quæ iuxta venam est. cauendum autē esse, ne in adurendo nervus, aut vena attingatur, apertē declarauit, non tamē ostēdit, à priori ne an ab interiori parte venæ, vel prorsus super ipsam adurendū sit. Fieri enim hoc potest, in primis cutē attrahendo, quo modo in alā diximus, dein trāuersam adurendo, post hęc instrumentum, quo ad illinendū vtimur, traijciendo, atq; in orbē iterum adurendo. Quemadmodū autem in alā, quamuis subsint nervi maximi, & cum ipsis arteria ac vena latissima, tamē aduri cutem voluit, securitatem subiectarum partiū comparans eo instrumēto, quo illinimus, demisso, sic in propositā nunc vñtione nihil mirum, si cutem venæ superiectam aduri iubeat. illos autem nervos dixit *ἀδυνατοὺς*, quod vocabulum mutari solet ad ea, quæ magnam vim habent, quemadmodū illi, quod non longē distent à spinæ medullā, & maximē pleni sint. Sed circa venam, quæ ab interiori parte tendit ad cubitum, nervum simpliciter dixit, non adiiciens *ἰσχυρὸν*. multum enim distat à medullā spinæ, atque exiguus est.

Rvsus alio loco licet adurere ab exteriori parte multo supra chordam, quæ ad alam est, paulo infra humeri caput. traijciatur autē cutis candenti ferramento, sed non nimis altē. ignis enim nervis est inimicus.

A Regio superior.
B Inferior.
C Interior.
D Exterior.
E Prior.

F Posterior.
G Linea media sine latitudine.
H Vena ad interiorem cubiti sedem pertinens.
I Linea supra lineam mediam.

Venit ad

- 10 Venit ad tractandū reliquum ex ijs locis, in quibus recipitur humeri caput prolapsum. hic autem est in exteriori parte prioris regionis, in qua semel etiam conspexi humeri caput venisse. non recte autem in plerisque exemplaribus legitur Rursus alius locus quem licet adurere à posteriori parte est. Hic enim locus non à posteriori, sed ab exteriori parte commissuræ est. Si quis igitur exquisitè definire loca velit, quæ iuxta humeri commissuram sunt latitudinem habentia, hic profectò omnia intuitus in priori regione mediam dicet esse quandam lineam, sine latitudine conceptam in medio ad vnguem, quæ supernè in humeri longitudinem tendat: & vtrique in latitudinē terminari priorem regionem, ab interiori quidem parte eā venā, quæ ad interiorē cubiti sedem
30 pertinet, ab exteriori verò aliā quādam lineā, quæ distet à lineā mediā, sine latitudine conceptā, quantum ipsa vena recedit. Hi sunt ergo termini prioris regionis. duo autem alij vtrique sunt, quā feruntur chordæ ad alam, vnus interiorē regionem, alter exteriorē finit. eam verò intelligit interiorē commissuræ regionem, quæ est inter venam, & chordam, quæ ab interiori parte alam terminat: sed exteriorē, eam, quæ incipiens à lineā, quæ tantum distabat à mediā lineā sine latitudine conceptā, quantum ipsa vena, tendit ad chordam, quæ ab exteriori parte alam finit. quare iuxta diuisionem hanc quidquid erit superius chordā, quæ ab exteriori parte alæ sita est, non dicetur vtrique à
40 posteriori regione commissuræ, sed ab exteriori. siquidem regio posterior in commissurā est, quā latum sca pularum os simum est: inferior in alā cōtinetur: superior verò in ter lati scapularum ossis summitatem atque humeri caput.
- Porro mædici in totā curatione vlcenibus debemus, vidētes, ne multum attollatur humerus, sed modicè, quatenus vlcerū curatio postulat, quoniam frigus eo minùs adspirabit. adusta enim omnia tegenda sunt, non secus etiam moderatè curanda. nam sic minùs hiant, minùs sanguis erumpit, minùs ner-
uorum discentio sequitur.

fluere. Hæc igitur de causâ medium tectum in longitudinem à priori & poste-
riori parte attollitur, utrinque autem à parietibus humile est. Maiores igitur ad
exemplū alarum demissarum hanc partem domus ab aquilâ videntur *ἀντὶ* ap-
pellasse, quo vocabulo tectum appellat & Pindarus in pleiadibus, ubi ait,

ἡρώων δ' ἐστὶν ἡ δόξα αὐτῶν ἀντὶ καλῆς. & Euripides in Hysipyle, cum inquit,
ὅτι καὶ αὐτὴ ἀπὸ τῆς γῆρας ἀντὶ καλῆς πάλαι *ἦν καὶ ἡ δόξα αὐτῶν πάλαι.* quod *ἀντὶ* turrin

signi ficit, idoneus testis est Diocles Charistius, qui iuxta verba (*τὸ ἀντὶ* græ-
ci dicūt) locū hūc exponit i libro de fascijs. Inquit igitur [attrahēda scala est ad
turrin altā, vel ad culmē domus] ubi turrin, quā Hippocrates *τῆς τοῦ* dixit.

Locus autem super quem concuti homo debet, renitatur: qui verò sursum
attrahunt, non ignari sint, ut æqualiter, rectè, & in neutram partem incli-
nantes repetēque demittant, ne scala in alteram partem inclinata ad terrā per-
ueniat, ne ve ipsi in priorem partem conuertantur.

Summam scalam à sublimiori loco suspensam, quæ (ut dictū est) alligatum
hominem habeat, in pavementum subito demittit, ut cadente hāc, atque con-
cussa recondantur spinæ vertebrae suo loco motæ. Merito autem ad hūc vsum
duro & renitenti pavimento opus est. nam, si ita molle sit, ut cedat, spinæ con-
cussus remittetur, ac sine vllō effectu res erit.

Vbi verò à turri demittas, vel à malo, qui carchesiū habeat annexū, cōmo-
dius adhuc rem parabis, si à trochleā, vel ab axe funes demittas, sed mole-
stum est in his longius immorari. Per has tamen machinationes concuti quis
maximè poterit. Quod si spina in parte admodum superiori gibba fuerit, at-
que omnino concuti hominem oporteat, expedit in pedes concuti, ut iam di-
ctum est. hoc siquidem pacto magis in inferiorem partem compelletur.

Quam scala ex sublimiori aliquo loco suspensa in terram demittenda sit, re-
pente, æqualiter, & in neutram partem inclinata, satius est, inquit, vincula ipsa
circa trochleas volui, sic enim facile, æqualiter, & sine inclinatione ducentur.
Antea turris tantum, & cacuminis domus mentionem fecit, nunc malū adiun-
git, quem *ἰντ* appellat, significās maximū atque erectum tignum, cui summo
superpositum est aliud lignū transversum, à quo suspenditur velum, quod *ἰντ* 30
græce nuncupatur. Differunt enim inter se *ἰντ* trium syllabarū, & *ἰντ* duarum.
hoc siquidem vocabulo malus significatur, qui (ut retuli) tignum est, quod in
navi erectum affigitur: sed illo linteū, quod à vētis inflatur: funes verò in sum-
mo malo carchesij nominantur. Ergo ubicunque ad suspendendam scalam
malo vtendum est, id efficiendum est per trochleas, & carchesios. nihil etiam
deterius esse affirmat ad hæc uti axiculis, quos appellat *ἰντ*.

Vlcire autem pectus debes ad scalam fortiter alligaris, atque item ceruices
habenā valdè laxā, quatenus, quod excessit in suum locum reuertatur atq;
insuper caput à fronte ad scalam deuincire, ac brachia extenta ad corpus non
ad scalam, reliquum tamē corpus solutum sit, nisi quod pluribus locis habenā 40
laxa circumdetur, quatenus, quod excessit, in suum locum reuertatur.

In superioribus quoq; ostendimus iuxta dici ab Hippocrate fulcimenta, &
iuxta fulcire: atque hoc esse, quod à poetā scribitur, *ὅτι δὲ πρὸς ἰντ* *ἰντ*.

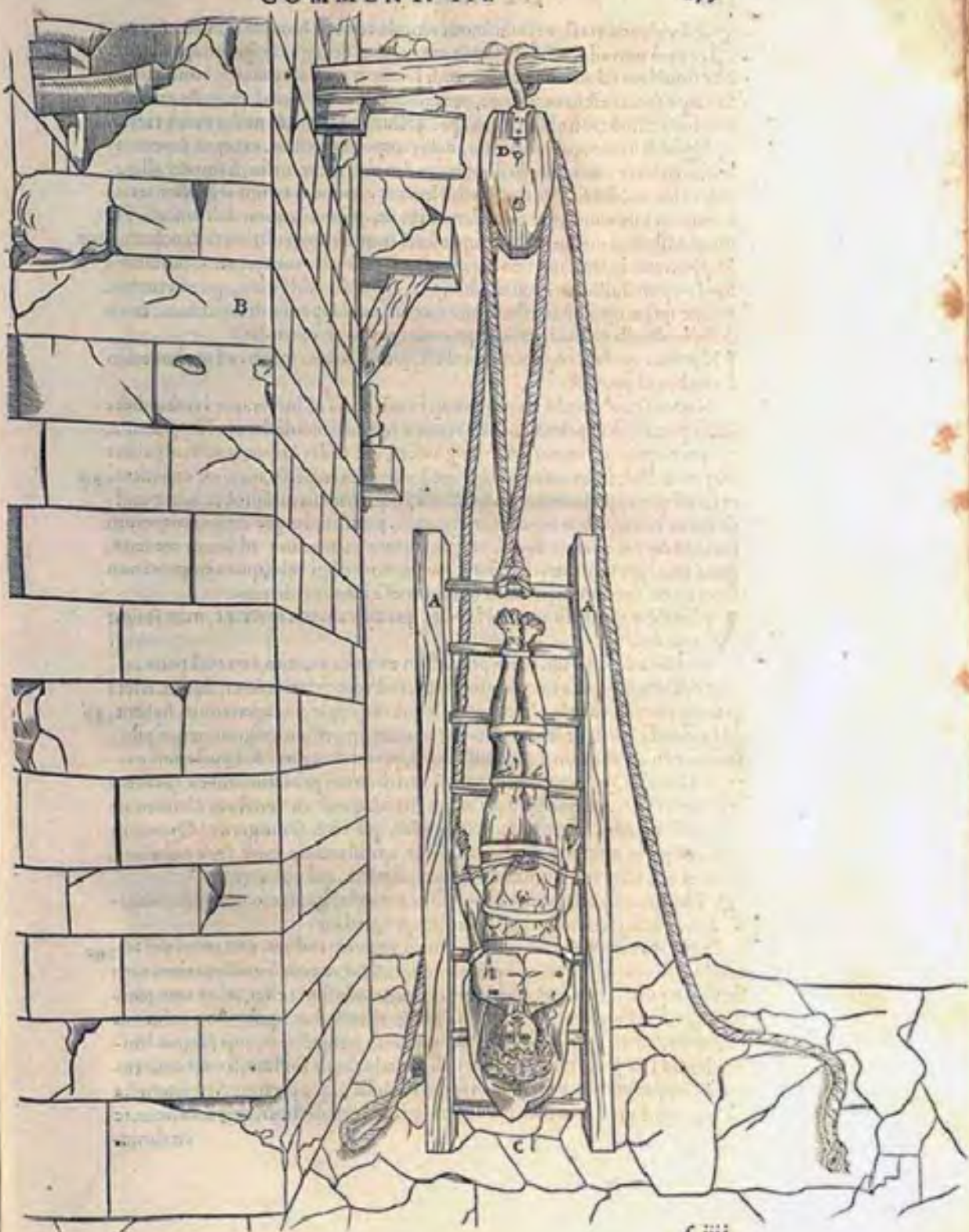
A. Scala cum scortis puluinis.

B. Turris alta.

C. Locus, super quem homo concuti debet.

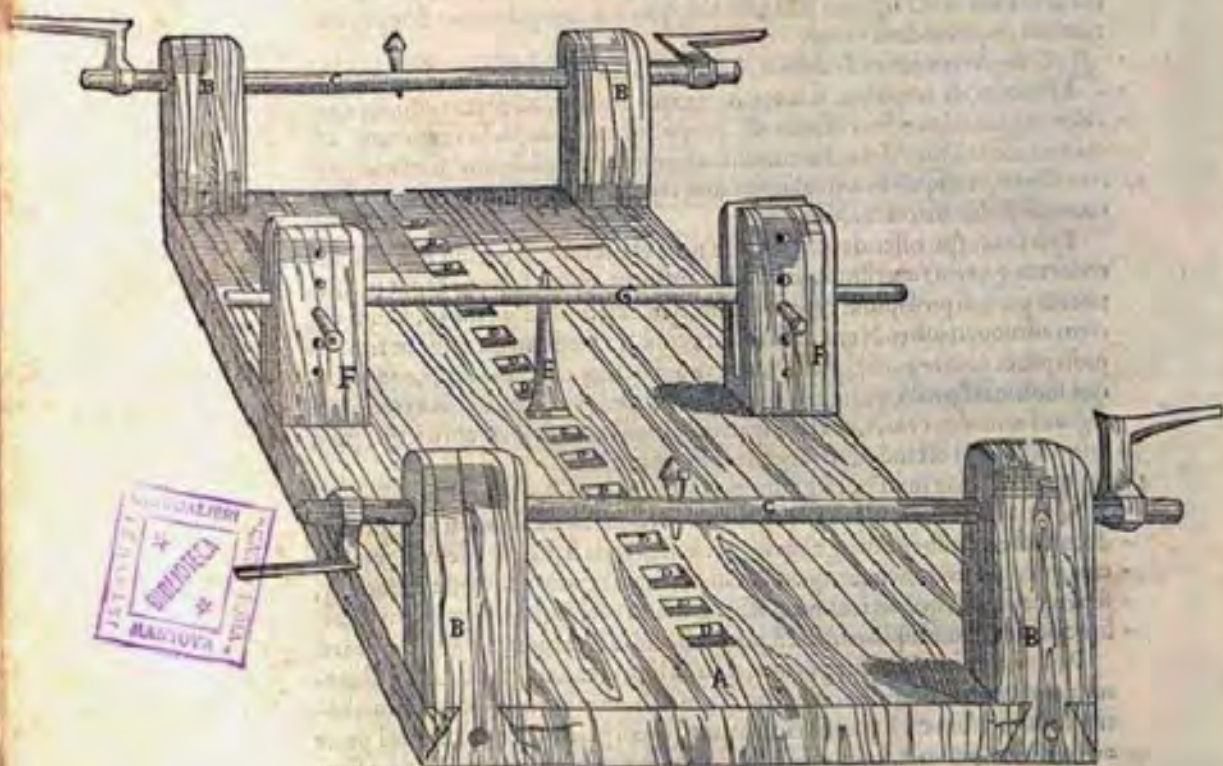
D. Trochlea.

Sed videndum

- A Lignum sex cubitos longum, latum duos, crassitudinis nouem digitorum.
 B Quatuor ligna pedem longa extremis partibus rotunda.
 C Axes habentes in medio clauos, & in extantibus capitibus manubriola ductaria.
 D Fossae, quarum altitudo tres digitos æquat.
 E Priapiscus superius teres, demissus in medium lignum altè in quadratam figuram excauatum.
 F Duo postes.
 G Transuersum lignum in speciem gradus.

Scamnum Hippocratis.

- Post hæc lignum, quod conuenientem latitudinem habeat, & longitudinem usque ad talum perueniat, cruri subiiciendum, sic, ut ultra caput femoris, quantum potest, feratur: cruri quæ alligandum, quot locis opus esse videbitur.
 Lignum alligandum esse ad totum crus, supra etiam ostendimus, sed nunc superioris ligni extremitatè, superiorem capite femoris collocandam existimat, adiciens orationem quantum potest si quidem, quod nunc fieri iubet, difficillimum est, nisi ea pars longi huius ligni, quæ inguini hæret, humilior struatur, quæ spectat,

1. quæ spectat in exteriorem partem, sublimior. nam, si æquale sit, paræmque altitudinem habeat, difficile admodum fuerit ipsius summitatem simul in angine stabilire, & superiorem femoris capite demittere.

2. **Q**uo facto, dum crus intenditur, vel per lignum, quale pistillum est, vel per aliud ex ijs, quæ idonea ad extendendum sunt, simul oportet crus cum aligato ligno super gradum deorsum compellere, & ad coxam ab aliquo hominem contineri. hæc enim viâ femoris caput attentionis vi è regione sui caui superius collocabitur, & simul ob impulsum in suam sedem tradetur. quæ cogendirationes validæ sunt: & si rectè admoueantur, vitium superant. sed (quemadmodum antè dictum est) articulus hic, imbecilliori vi, & plerumque quouis præparatione in suum locum reuertitur.

Femore super gradum extento prolapsus articulus humilior redditur, quæ res ad restituendum aptissima est. nam sic ora caui humilior femoris capite continetur. Sed, quum elapsus articulus, nisi caui ora superior sit, reponi nequeat, ubi sublimior fuerit, optimum erit humiliores collocare, atque ita extendere. Ceterum laquei, quibus crus extenditur, religandi sunt, vel ad lignum, quale pistillum est, cuius ima pars firmiter in pavimento opposita moræ obijciatur: vel si huiusmodi ligno vi ad intendendum nolis, lori capita ad axem, qui in scamno à pedibus est, vincienda. id enim sibi voluit, quum ait, [vel per aliud ex ijs, quæ idonea ad extendendum sunt] [ex ijs] intelliges, quæ propolita sunt diuersa à ligno, quale pistillum est, quæ subijcit in hæc oratione manifesta sunt.

3. **A**t ubi in exteriorem partem femoris caput exciderit, ab utraq; parte, quomodo antè diximus, extendendum est: sed impellendum per latum vestem, simulq; dum intentio adhibetur, ab exteriori parte in interiorē vrgendum, velle ad clunem, ac paulo supra accommodato, & ne corpus cedat, aliquo integre partis clunem repellente, vel manibus, vel alio huiusmodi veste superimposito, qui cauo illi, quod magis in rem erit, obijciatur: femoris itē luxati, quod ad genus est, ab interiori parte leniter in exteriorem cogendum. Suspendere tamen, ubi articulus in hæc partem erumpat, alienum est. quādoquidem cubitus illius, qui appenditur, articulum à suo cauo reduceret: impulsus autem per subiectum lignum videbitur alicui ad hoc genus luxati pertinere, in quo casu ab exteriori parte accommodandum est. quid plura? si commodè rectèque extendamus: rectè item impellamus, quis articulus ita luxatus non reuertetur?

Si crus valenter extendatur, non necesse erit per lignum impellere. manibus enim prehendentes femoris caput totum iuxta clunem cogere, ab exteriori parte in interiorē poterimus, donec è regione sui caui collocetur. Pater autē tēterem vestem ad huiusmodi impulsum inutilem esse. quum & latus etiam nō sufficiat, nisi quā clunem attingit, talis struatur, quale strui voluit capitulum rotundum ac leniter cauum super eam spatham, quæ ad reponendum humeri caput aptatur, & dicitur. Ipse autem ad verbum scripsit [vrgendum veste ad clunem ac paulo supra accommodato]. resimam autem hunc esse necesse est, quā clunem complectitur, non ex toto rectum. quæ sequuntur in hæc oratione omnia clara sunt.

4. **A**t si in posteriorē partem femur exciderit, extendere oportet, & in diuersa adducere, eo modo, quo diximus: imponereq; super lignum, vestem multiplicē, ut molle admodum sit, & homine prono extendere. eodem autē momento, quo extenditur, per asserem cogendum, non secus atq; ubi spina gibba est, ita, ut

vt opus expediatur: iocundè, vt faciliè præstetur: pròptèr, vt vbi que sit in pròptun
elegàter, vt oculos deleat. cū in iectū est, vt rectè, vt decorè habeat, nihilq; ab-
sit ex his, quæ suprà opus esse retulimus. De vsu autē vinculorū scire licet quædā
eā de causā adhiberi, vt cōtinēdo curatibus præfidijs subserviāt: alia nō, ppter
hoc, sed vt ipsa per se agāt, quibus curatio cōmittitur. in his maxime attēdendū
à quā parte fascia ordiatur, quā circūeat, quā desinat, quæ singula exquisitiū cō-
scribi nō possunt, docere tamē viā licet per quā medicus faciliè iudicare de sin-
gularibus poterit, naturā singulariū partiū perspicies, q̄ faciliè alligētur, suspē-
dantur, collocētur: atq; insuper quid vinculū valeat, efficit enim, vt quæ absces-
serūt, appellātur, hiātia cōiungātur, puerua dirigātur, atq; omniū cōtraria præ-
stentur. Oportet autē, si quid abscessit, itā deuincire, vt quæ sublimia sunt, sedē
contingāt, hoc est locū, vndē recesserūt, at nō premāt: incipiēdum verò à parte
sanā, & quā vlcus est, finiendū, vt qđ subest effundatur, & aliud vltra nō coeat.
Sed quæ abscedere volumus, cōtrario modo penitus alliganda sunt, atq; vbi in
vnū adducere cōuenit. verū vbi, quæ hiāt, hoc est, quæ in exteriorē partē con-
uerſa sunt, lōgè in iūo accepto cōiungēda sunt, in cēteris eodē modo vinciēdū,
tantū ab vterioribus aliqui d adducendū erit, paulatimq; cōprimēdum, primò
minimū, deinde magis, maxime cōpressionis terminus sit, vbi se cōtingūt, aptā-
turq; , sed nō vrgēt. verū in diducēdis, quæ cōtracta sunt, si inflāmatio est, super-
sedēdum est, si ea nō est, præparatione eādē vtendū, sed vinculo cōtrario. diri-
gere item vbi puerua oporteat, cetera fieri eadem debēt. tum quæ recesserūt
adducēda sunt, cōtraria autē contrā. Hęc omnia medicū quā si leges tenentem,
obseruantēq; expedit id eligere, quod singulis vitijs idoneū est, minimēq; ad
certos locos consiliū dirigere. Nos, quanq̄ in vno quoq; casu, quā primū ordiri
vinculū oporteat, perfecte explicare difficile est, dum tamen fasciarū rationem
indicabimus, vt res euidentior sit, locos statuemus, à quibus ordiri potissimū
conueniat: medicus verò in agēdo vbi que illū eliget, qui maxime in rem erit.

Linteum scissum ad summū caput, & ei proximā regionem. I.

Linteum iustę magnitudinis scinditur in partes sex, & mediū quā verticem
cōplectitur, integrū relinquitur, ex partibus verò pēdēcibus medix findātur ē
regione auriū, ac sub mētum demissę, nodo inter se vinciātur. Quo factō altera
fasciola angusta media occipiti inijcitur, extremaq; ad frontē adducūtur, &
latere capitis nodū accipiūt: quatuor verò partiū, quas pendere sinebamus, hęc
ratio est, posteriores ppe nodū angustioris fasciole, priores supra occipitiū in-
ter se colligantur. licet itē absq; nodo, alijs subiectis, alijs superdatis, postremæ
fibulā imponere.

Linteum scissum ad frontem, & partes, quæ iuxta sunt. II.

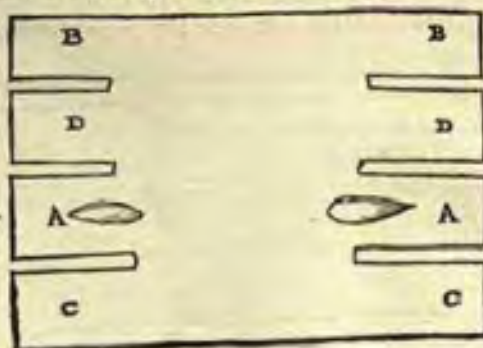
In quatuor partes scindere linteum oportet, medio intacto quâ fronti circumdatur: priorésque partes super posteriores, quæ depēdeant, ad occipitiū dare, ibiq; inter se deuineire: post hæc reliquas duas conuersas, in summo capite colligare, quæ sub mentū etiamnum demitti possunt, & ibi nodum accipere. Hoc vinculo ad occipitiū quoque utimur, partibus à latere capitis nodo inter se deligatis.

II

Linteum scissum ad totum caput. III.

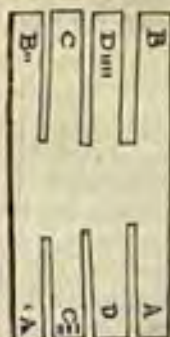
Linteum scissum in partes octo, ita, ut medium integrum sit, donec tegere caput possit, toti capiti obuoluatur: tum ex pendētibus partibus, duæ iuxta aures fissæ sub mento inter se deligentur, & reliquis verò, binis à priori parte, quaternis à posteriori, duæ à posteriori extremæ super alias ducantur ad frontem, altera alteri subiecta, ut à superiori contineatur, deinde priores duæ ferantur ad occipitiū, sic, ut æquæ alteri altera insidat, his comprehenduntur quæ prius fuerant circumdatae, reliquæ duæ posteriores ad frontem attrahantur, altera similiter alteri subiecta, extremæque à latere fibula iniiciantur. Hæc vincendi ratio efficit, ut caput sine nodis inuolutum defendatur à tædio, quod hi comprimendo afferre plurimum solent.

III

D ij

Cácer, siue vinculū capitis, siue operculū scissū in partes octo, ad caput. IIII. & Medium amplecti debet vniuersum caput, sic vt quatuor partes à frōte rectē depēdeāt, ab occipitiō totidē: ex illis exteriores, ad occipitiū porrecte iter se alligētur: ex his exteriores similiter frōti circūdate, à latere deligētur. tū ex reliquis, quę in frōte scissę partes sunt, ad occipitiū, quę in occipitiō, ad frōtē attrahatur.

Operculum ex fasciā latā trium capitum (*συνέσπασμα* dicitur) & ex alterā, quę hanc continet (*καθ' ἧν* vocatur) & tertiā, quę prohibet, ne totum vinculum diducatur, *καθ' ἧν* nominatur. V.

Pertinet ad obuoluendū vniuersum caput, dicitur autē *συνέσπασμα*, est quidē *καθ' ἧν* fasciā lōgior, quę in orbē faciei & capiti circūdatur, vt operculū cōprehēdat: sed *καθ' ἧν* ex fasciā fit oblōgā, adhibeturq; eo nomine, vt diduci vinculū nō sinat. quārū hęc ratio est. Linteū adhibetur sic latū, vt caput vniuersum cōplectatur, longius q; vt duplicatū, hoc efficiat, cuius alterū caput occipitiō datur, alterū à frōte depēdet: tum angustior fasciā sub mētū media iniicitur, & in utrāq; partē per malas attrahitur inter frōtē & verticē, inde sub mētū rursus demittitur: post hęc alterius angustioris fasciæ mediū frōti iniicitur, capitāque in orbē ad occipitiū porrecta, ibi & inter se, & cū alterius angustioris fasciæ capitibus alligātur: at qd à facie pēdebat in longitudinē, vsq; dū ad supercilia vētum fuerit, diuiditur in duas partes, quę in frōte alterā super alterā insidēte ad similitudinē literę X. in orbē ad occipitiū ducūtur, atque ibi deligantur. Potest autē vna fasciā dūtaxat longior, & operculū cōtinere, & prohibere, ne tota iunctura diducatur, ad hunc modū, si media inter frōtē & verticē ordiatur, capita verò recta per malas sub mētū demissa, ibiq; altero super alterum excedēte in similitudinē literę X. sub imas aures ad occipitiū dentur, vbi rursus in speciem literę X. inter se aduersā ad frōtē ducantur, & nodo à latere deligentur.

Haftenus de simplicibus vinculis, fequitur, vt de varijs dicamus, fi id antea
 1 ostenderimus, quod fasciæ circuituum alius dicitur rectus, alius trāſuerſus, ob-
 liquus alius, quid autem hi ſibi velint, nomina declarant: tum alius *nomi*,
perum, alius, *ſp*, alius, *ſp*: præter hæc aliud vinculum orbiculare,
 aliud in orbem ſerpens nuncupatur, aliud poſtremo aſcia. eſt autem *ſp*,
 qui coronatum modo inter frontem & verticem tēdit: *perum*, qui frontem
 ambit: *ſp*, qui ſub mento circumagitur: *ſp* ſimiliter à malis per quas duci-
 tur, nomen habet: illa demum vocatur aſcia, quæ lunata figura ab vna parte ſi-
 ma eſt, ab altera gibba. Circuituum igitur iſtæ nomina ſunt.

10 R hombus alter ſimplex, alter Hippocratis, de quo nunc. VI.

Aptiſſimum eſt vinculum hoc (vt quidam ſenſerunt) ad futuras, vbi dehi-
 ſcunt, vel (vt alijs placeat) ad partium, quas vulnus diduxit, glutinationem, atq;
 ad emittendum humorem, eo, quod comprimendi vulneris vim habeat. ſic au-
 tem circuire debet. ſaſciæ à latere capitis orſa, obliqua ducenda eſt ad verticem
 atque alterum tempus, deinde malis vtrinq; circumdanda, & obliquè parti
 prius obuolutæ aduerſa in modum literæ X. ad occipitium demittenda, inde
 obliqua, ſic, vt à priori circuitu diſtet, per malas porrigenda eſt ad alteras ma-
 las, ac rurfus obliqua ſurſum danda, vt bis X. literam repræſentet, quodque in
 20 medio eſt rhombi figuram accipiat, quo facto ad occipitiū ſerēda eſt, & fronti
 in orbem iniicienda, eatentis autē circūagenda, vt quæ nuda ſunt, includantur.

Semirhombus vel lepus ſine auribus. VII.

Huic, & illi, cui nomen eſt Tholus, in omnibus eadem vis eſt. Ratio adhi-
 ben di huiusmodi eſt. ſaſciæ caput occipitio iniicimus, eamque ſub infimā au-
 riculam obliquè inter frontem & verticem ad occipitium ducimus, tum inter
 frontem & verticem priori parti aduerſam, ac ſub infimam auriculam ad occi-
 pitium attrahimus, poſt hæc fronti circumagimus ſic, vt quod medium eſt, ſe-
 mirhombi effigiem referat. extrema verò ſaſcia, non modò in hoc, ſed in alijs
 quoque capitis vinculis, ſibulā à latere vincienda eſt. Poſſumus etiam, ſi ex vſu
 30 ſit, ſaſciam circumducere, non ab inferiori parte ſurſum, ſed contrā.

VI

VII

Vinculum ad caluariam, vel scapha, vel Tholus, seu Dioclis, seu Glaucij. VIII.

Maximè idoneum est, vbi summum caput, & quod inter ipsum & frontem est, vincire cõuenit. hoc autem modo ipsum iniicies. orsus ab occipitio fasciam rectè per verticem duces ad frontem, ibique sinistrae manus digito indice continabis, & iuxta priorem partem rursus ad occipitium demittes, ab eoque tertio ad frontem porriges iuxta partem priorem, vbi ipsam obuolues per eum sinum, qui à digito tenebatur, postremò fronti circumages.

Thais Perigenis, quam alij ad Molpicam auctore referunt. IX.

Adhibetur eadem causâ, quâ Tholus, sed quandâ præter usum elegantiam 10 habet. Vbi Tholus vinculum superdatum fuerit, angustioris fasciole caput, sub eius ambitum indatur, eaque porrigatur obliqua ad summum caput, & inter ipsum & frontem, tum in fronte sub prioris fasciae sinu magatur, inde obliqua ad verticem, per id, quod inter ipsum & frontem est, ducatur, post hæc ad occipitium, dein sub infimâ auriculâ dextrâ inter frontem & verticem, sub infimâ auriculâ sinistra rursus ad occipitium reuertatur. Nos verò, vt fidelius cõtineatur, alium quoque ambitum per frontem adijcimus.

VIII

IX

Thais alia sine auctore. X.

Tholo obuoluto, fasciola, quæ digiti latitudinē æquet, vel etiamnum angustior sit, orsa ab occipitio recta ad summum caput, & ad frontem, per id, quod inter ipsam & verticem est, adduci debet, ibique duplicata rursus ad occipitium porrecta cõverti, atque inde per dextram capitis partem ad verticem, & inter ipsum & frontem procedere, deinde ad sinistram tempus demitti, quâ duplicata est, & per partem prius obuolutâ, ad dextram capitis attrahenda, inde similiter duplicata ad tempus, quod tertio fiat, vt tres sinus duplicatæ fasciæ cincinnorum 40 imaginem referant, sed postquam tertio ad dextram occipitij partem ventum fuerit, fasciola ad sinistram partem conuertenda, vt æquè in altero tempore conspiciatur, postremò, vt bene priores ambitus teneat, fronti circumagenda.

Discrimen. XI.

Ad eisdem pertinet ad quos Glaucij Tholus, iniiciturque hoc modo. fasciæ, quod satis est, à facie dependeat, & reliqua eius pars ad summum caput, per id quod inter ipsum & frontem est, feratur, inde ad occipitium, ibique tradatur ministro

1 nistro continenda, post hæc cōuersa circa frontem detur, quo facto caput à facie pendens, per partem primò iniectam, rectè ad verticem, per id, quod inter ipsum & frontem est, procedat, inde ad occipitium, ibique finiatur.

X

XI

Scapha, seu Tholus Diocleus. XII.

20 Rectè datur, vbicunque coniungere diducta necesse est, vel quòd ob diutinum materiæ cursum ad oculos incisa cutis fuerit, vel quòd frõs alioquin vulnus acceperit. Obuoluitur autem hoc modo. fasciam ab occipitio ortam trahimus sub infimâ auriculâ de xurâ, vel sinistrâ, prout ab hac vel illâ prius ducendam æstimabimus, inde ad tempus adiunctum, ab eoque transuersam inter frontem & verticem, porrigimus ad alterum tempus, inde sub infimâ auriculâ ad occipitium, quâ caput prius superiniectum adstringimus, dein super autem fronti circumdamus, sic, vt ambitus hic, illi subiiciatur, qui inter frontem & verticem procedit, ac vterque è regione alterius, ab interiori parte sit resimus, tum quoties opus est eodem modo circumagimus.

30 Inijcitur & aliter per duos fasciæ ambitus, circa eâ futurâ, quæ ad aures p verticem tendit, sic, vt alter ambitus super futurâ sit, alter infrâ, & vterq; ab interiori parte sit resimus, inferior autè sursum pcedere debet, superior verò deorsum.

XII

Aliter.

D iij

Thais sub incerto auctore. XIII.

Illis idonea est, quibus quod inter frontem & verticem est ac proximas partes, conuenit deuincire. Eam sic admoueto, vbi semirhombum inieceris, sic tamē, vt fascia frontem non complectatur, ipsam ab occipitio obliquam, ad verticem & frontem porrigito, ibique conuertito, facitque, vt circa frontem lunæ figuram imitetur, & cornua sursum spectent, imā parte sita inter supercilia: post hæc ab altera parte verticis ad occipitium ducito, sicque circa frontem attrahito. huiusmodi vinculum præter eam, quam semirhombus affert utilitatem, est etiam aliquo modo speciosius.

XIII

Glaucij vinculum superimpositum, vel additum. XIII.

Ad eosdem confert, ad quos vinculum ad caluariam, sed huic magis fidendum. igitur, vbi vinculum ad caluariam adhibitum est, aliud superinijcito, cui nomen est lepus sine aures, ne longum faciam.

XIII

Regium. XV.

Idē efficit, quod Thais sub incerto auctore, nimirū, quod inter frontē & verticem est, ac proximas partes, deuincit, cuius hæc ratio est. fasciæ quantum satis est dependere à facie sinimus, quodque ex eā restat, inter frontem & verticem rectā ad occipitium trahimus, inde conuersam sub imā aure inter frontem & verticem

1 verticem obliquè ad occipitium, ab hoc obliquè item ad id contrariæ partis, quod inter verticem & frontem est, tum per tempus, ac sub imâ aure ad occipitium ducimus, deinde caput, quod à facie pendeat, ad frontem attrahimus, tēque ibi replicamus, sic, vt sinus ad similitudinem graduum, se excedât, quos postremò comprehendimus fasciâ circa frontem obuolutâ.

XV

20

Capistrum, quod dimidiatum, vel ad alteram partem dicunt. XVI.

Expediissimum est, ybi maxillam seu vulneratâ, seu prolapsam, seu ob distentionem oris alijumue morbum oportet ab alterâ parte vinciri. fascia ab occipitio orsa, obliqua per verticem, & inter ipsum & frontem per tempus ferri debet ad malas, inde sub mento & imâ aure alterius partis ad occipitium, deinde sub imis auribus ac mento attracta eodem reuerti, atque ad eandem rationem, quoties opus est, circuire. Tunc verò commodum ita circumdatur, quum à superiori parte deorsum deligandum est, sin ab inferiori parte sursum, fascia ab occipitio incipiat, & sub inferiorem auriculam, metumque procedat, tum per 30 malas ducatur, & obliqua inter frontem & verticem ad occipitium, dein sub mentum circumagatur, postremò frontem ambiat.

XVI

XVI

Capistrum ad vtramque partem. XVII.

Ad eos pertinet, quibus maxilla vel vtrinq; suo loco mota est, vel alio quopiam tenetur, ex ijs, quæ dicta sunt in capistro ad alteram partem. fascia occipitio primùm iniecta, obliquè per verticem & inter ipsum & frontem ad malas porrigitur, demissâque sub mentum maxillâ, & malas ab alterâ parte amplectitur, inde inter frontem & summum caput per partem prius iniectâ in speciem literæ X. ad occipitium reuertitur, & sub amis auribus ac mento rursus ad occipitium data, nouissimè frontem complectitur.

XVII.

Idem ab inferiori parte sursum. XVIII.

Ab occipitio ordiatur, & sub infimam auriculam, ac sub mentum detur ad malas, inde obliquè per summum caput ad occipitiū tēdat, ab eoq; sub infimâ auriculâ alterius partis, & sub mento demittatur, tum ad malas, post hæc obliquè inter frontē & verticē ad occipitium ducatur, & fronti postea circumdetur.

Idem in vtrâq; partē ductum à superiori parte deorsum. XIX.

Mediâ fasciâ cōplecti occipitiū oportet, capitaq; eius per verticē obliqua inter ipsum & frontē porrigere, sic, vt. X. litera representet, deinde per malas sub mentū, & sub itnas aures ad occipitiū reuerti, post hæc circa frōtē obuolui, & ad occipitiū adducta sub mentū demitti, postremò ad occipitiū per frontē circuire.

XVIII.

XIX.

Idem aliter. XX.

Media fascia super frontem detur, capitaque eius ducantur ad occipitiū, ibique figuram accipiant literæ X. post hæc sub imas aures ac mentum ad malas, inde inter frontem & verticem obliqua ad occipitiū demittantur, tum sub mentum, nouissimè per frontem circumdantur.

Aliter XXI.

Fasciâ mediâ ab occipitiō orî, capita sub imas aures mentūque attrahenda sunt, tum per malas, quod superest eodem modo obuoluendum, quemadmodum in eâ, quæ proximè posita est.

Capistrum obliquum ad alteram partem, quo vinciuntur, quæ iuxta aurem sunt, & maxillæ processum. XXII.

Ab occipitiō initium sumat, & sub infimam auriculam ad tēpus, atque inter frontem & verticem obliquè ad occipitiū, & circa frontē procedat, sepiusq; ad eandē rationem circumeat. quo modo procedere debet, cum ab inferiori parte sursum attrahitur. Sin expeditius sit à superiori parte deorsum, ita porrigatur, incipiat ab occipitiō, & obliquè per verticē & inter ipsum & frōtem ad tēpus procedat, ab eoq; sub imâ aurē ad occipitiū reuertatur, deinde frontē ambiat.

XXII

Quod alij leporē sine auribus, alij semihombū vel nauiculam dicūt, ad vtramque partem, commodissimē ad frontem, & ex parte etiam ad id, quod inter ipsum & verticem est, adhibetur. XXIII.

Occipitio primū fasciam iniicimus, ab eoque sub infimam auriculam ad tempus, & inter frontem & verticem adducimus, & obliquam ad occipitium demittimus, inde circa frontem iuxta angulum oculi tempori propiorē, & inter frontem & verticem obliquē ad occipitium, inde obliquē inter verticem & frontem, parti prius iniectæ aduersam sic, vt ibi. X. literam repræsentet, post hæc sub infimam auriculam ad occipitium, postremō circa frontem.

Idem in vtrāque partē, ductum à superiori parte deorsum. XXIIIi. Mediā fasciā occipitium amplectitor, capitāque eius per verticē inter ipsum & frontem adducito, sic, vt ibi. X. literam repræsentet, inde sub imas aures ad occipitium, post hæc circa frontem attrahito.

Idem ab inferiori parte sursum. XXV.

Fascia media ab occipitio orsa sub infimis auriculis in vtrāque partem ducitur ad angulos oculorum temporibus propiores, ab his inter frontem & verticem ad occipitium reuertitur, deinde frontem comprehendit, quibusdam placet hanc sub mentum quoque circumagi.

Vinculum à superiori parte iunctum. XXVI.

Capistrum rectum ad vtramque partē adhibemus, fasciamque non amplius sub mentum, sicut in illo, sed per medium nasum agimus ad occipitium, & super eam suturam attrahimus, quæ ad aures per verticem tendit.

Vinculum Glaucij valdè iunctum. XXVII.

Eadem ratione obuoluitur, atque id, quod à superiori parte iunctum inscribitur, nisi quod fertur etiam sub mentum.

XXVI

XXVII

Perigenis galea gladiatoria. XXVIII.

Aptissima est, ubi caput ac maxillæ pluribus locis vulnus acceperūt, capistrum obliquum ad vtramque partem iniicitur, dein Glaucij scapha, post hæc rursus capistrum ad vtrāque partē, non nulli, ut vinculum hoc elegantius reddant, id capitis ornamentum, quod *καλὸν* appellant, parantes assuunt. adhibetur item & alio modo sine obliquo capistro, & fasciā per malas minimè porrectā.

Galea aliter ad eosdem. XXIX.

Fasciæ quod satis est à fronte deorsum deat, reliqua ad occipitiū recta ducatur, & catenus obuoluitur, ut rectū capistrū efficiēs totas genas & caput cōplectatur, quo facto, caput quod à frōte pēdet, sursum cōuertendum est, & rectè per verticem ad occipitiū attrahendū, ac, si placeat, sub imas quoq; aures adducendū.

XXVIII

XXIX

Lepus auritus. XXX.

Sic appellat semihombū, vbi laqueus ille accedit, quē auriculas nuncupāt, qui vel gladiatoribus decoris causā datur, vel vt caput cōtineat, vbi propter aliquē faciei affectū pertractare id oporteat. si decoris causā, auriculæ breues sint, & in medio frontis, nam sic animalis imaginē referūt: sin vt cōtineāt, in medio similiter, & magnæ, vt digiti in earum sinus coniecti, continere caput queant.

Alius ad tempora. XXXI.

Hæc ratione obuoluitur. ex alterā parte fasciæ laqueus sit pastoralis, vel qui duos habēs sinus nominatur (quos sæpius i libro de laqueis breuiter declarauimus) & fronti iniicitur, super quē deinde semihombus, vel nauicula circūligatur. 10

XXX

XXXI

Simplex oculus, vel tenue vinculum ocularium. XXXII.

Fasciam ab occipitio orsam ducimus per verticem inter ipsum & frontem, inter supercilia, ad oculum sic, vt ipsum cōtegat, inde sub infimam auriculam ad occipitium, postremo circa frontem.

Idem ab inferiori parte sursum. XXXIII.

Ab occipitio initium sumit, & per summum caput inter ipsum & frontem inter supercilia ad oculum, tum sub infimā auriculā ad oculum, inter frontem & verticem agitur, post hæc ad occipitium, & circa frontem. 30

XXXII

XXXIII

¹ Duplex oculus à superiori parte ductus. XXXIII.

Orditur ab occipitio, & per summum caput, atque id, quod inter ipsum & frōtem est, inter supercilia fertur ad oculum, tum sub infimam auriculam alterius partis, ad alterum oculum, inter supercilia inter frōtem & verticem ad occipitium, postea circa frontem.

Potest etiam, si ad rem magis pertineat, initio conuerti, & ab inferiori parte sursum circumdari.

XXXIII

XXXIII

Duplex in utramque partem ductus à superiori parte deorsum. XXXV.

Mediâ fasciâ ab occipitio orîâ, ducere capita oportet inter frontem & verticem, atque inter supercilia, sic, ut ibi. X. literæ figuram accipiât, tum ad oculos, atque inde sub imas aures ad occipitium & circa frontem.

Aliter XXXVI.

Media fasciâ ordiatur à fronte, capita ad occipitium dētur, inde ad modum 30 literæ. X. similiter, atque in superiori vinculo procedant.

XXXV

XXXVI

Oculus rectus ad alteram partem. XXXVII.

Orbi ab occipitio fasciam per summum caput, & inter ipsum & frōtem directā ad oculum ducimus, inde per eam partem, quā maxilla cum malis cōmittitur, sub mentum, & sub infimam auriculam ad occipitium & circa frontem.

Duplex ex eodem ductus. XXXVIII.

Priusquam frontem comprehendat, ab occipitio ad alterum oculum trahi debet, tum rectā, quā maxilla cum malis committitur, sub mentū, ab eoque sub infimam auriculam ad occipitium & circa frontem.

Idem ab inferiori parte. XXXIX.

Fasciam ab occipitio orsam ducito sub infimā auriculā, ab eaq; sub mētum, & quā maxilla cum malis cōmittitur, ad oculum, inde inter frontē & verticem ad occipitium, post hanc sub infimam auriculam, sub mētum, quā maxilla cum malis ex alterā parte committitur, ad oculum attrahito, tum inter supercilia super partem prius iniectam ad modum literæ. X. inter frontem & verticem ad occipitium porrigito, & circa frontem nouissimē circum dato.

Idem in

1 Idem in vtramque partem ductus. XL.

Fascia media non secus ac in eâ, quæ obliqua oculû vinciebat, occipitio iniicitur, capitâque à superiori parte, vel inferiori attrahatur, potest etiânum media fascia sub mento incipere.

20 Linteum scissum ad nasum. XLI.

Fascia eatenus lata esse debet, vt nasum complectatur, longa verò, vt duplicata à naribus ad occipitiû perueniat. Orsam igitur ab occipitio rectâ per verticem & inter ipsum & frontem ad medium nasum adducimus, & quod ex ipsâ superest à facie sinimus depêdere, quod rectû in duas partes scindimus, vsque dum ventû sit ad superius labrum. quo facto alteram fasciolâ mediam, ab imo naso orsam super eam, quæ scissa pendet à facie, in vtramque partem, sub imas aures ad occipitiû ducimus, super partem primò iniectam, sic, vt ibi .X. litteram repræsentet, ministroque tradimus, deinde partes scissas à facie conuertimus ab vtrâque parte nasi inter supercilia, vt ibi litteræ .X. similitudinem accipiant, ac per summum caput obliquas ad occipitiû porrigimus, & cum priori capite iungimus, super quas deinde capita à ministro contêta circa frontem attrahimus, sic, vt à latere nodo vel fibulâ inter se vinciantur.

XLI

E

Funda ad nasum ex quatuor capitibus. XLII.

Scindendū linteum est in partes quatuor, mediūq; integrū relinquendū, quāvincire debet irnum nasum. ex capitibus verò, quæ superiora sunt, pendere deorsum oportet, inferiora per genas primū ad angulos oculorum tēporibus propiores procedere, inde inter frōtem & verticē ad similitudinē. X. literæ inter se cōmissa à ministro contineri, reliqua duo sub imas aures ad occipitiū demitti, ibiq; literæ. X. similitudine acceptā, circa frontem agi, & à latere inter se deligari, tum quæ à ministro tenebantur, in occipitio desinere.

XLII

20

Eadem ex tribus fasciis. XLIII.

Vna media iniicitur sub imo naso, capitāq; eius per oculorū angulos tēporibus propiores inter frōtē & verticē ducuntur, ibique aduersa ad imaginē literæ. X. à ministro continetur, altera media datur super imū nasum, & in vtrāque partem ducitur ad occipitiū, ibique accipit nodum cum capitibus à ministro contentis, tertia orditur à fronte, & capiti circumdata à latere deligatur.

Eadem ex duabus. XLIIII.

Vna sub imo naso dari media debet, capitāque eius per angulos oculorum temporibus propiores inter frōtē & verticē porrigi, atq; inter se aduersa in speciem literæ. X. ministro similiter tradi: altera media iniici super imum nasum, & capita eius ferri sub imas aures ad occipitiū, & ibi. X. literæ similitudine acceptā per frontem circumagi, & à latere deuinciri.

XLIII

XLIIII

Nasus ex binis fasciis. XLV.

Vna super nasum in longitudinē detur, dimidiaq; pars à fronte dependeat, reliqua per verticē rectā ad occipitium porrigatur, sed alterius mediū dandum est sub imum nasum, capita verò sub infimas auriculas ad occipitiū ferenda, vbi debent literæ. X. similitudinem accipere. post hæc prioris fasciæ quod à fronte pendet, sursum conuertēdum, & super partem primò volutam rectā per verticē ad occipitium demittendū. quo factō, capita quæ ibi literæ. X. figuram acceperant, id complexa, postquam fronti circumdata fuerint, finiēda sunt.

Accipiter ad nasum ex tribus fasciis. XLVI.

- 10 Vna sub imo naso media incipit, cuius capita vtrinq; iuxta nares inter supercilia ducuntur ad imaginē literæ. X. idē ad sūmū caput atq; occipitiū dātur, ibiq; cōtinētur: altera media sup imū nasū obvoluitur, capitūq; eius sub infimas auriculas ad occipitiū demittuntur, & ibi inter se, & cū capitibus, quæ cōtinēbātur, vinciuntur: tertia media à frōte orditur, & i vtrāq; partē circūacta à latere capitis finitur.

XLV

XLVI

Idem ex binis fasciis. XLVII.

- 30 Prior fascia perinde atque altera circumagenda est, sed capita huius in occipitio ad literæ. X. similitudinē inter se aduersa, vbi frontē cōplexa sunt, finiuntur: illius verò sub his comprehenduntur, vel ipsa quoq; in occipitio in speciem literæ. X. inter se aduersa sub mentum ad ducuntur, ibique inter se alligantur.

XLVII

Fascia glomerata ad idem. XLVIII.

Fasciæ pendere tantum à facie sinistro, quantum à naribus possit ad occipitium peruenire, reliquam eius partem recta per nasum, inter supercilia ad frontem & verticem trahito, inde per medium caput ad occipitium demittito, ibique conuersam sub infimâ auriculâ ad imum nasum attrahito super partem pendentem, ipse sub infimâ auriculâ alterius partis ad occipitium ducito, ibique contineto, post hæc caput, quod à facie pendebat, rectâ super partem priorem volutam, ac occipitium dato, sic, ut à reliquâ fasciâ comprehédatur, quam postremò circa frontem adducito, & ad occipitium reuersam à latere capitis deuincito.

XLVIII

Funda. XLIX.

Orsa ab occipitio obliqua per verticem & inter ipsum & frontem tendit ad angulum oculi temporis propiorum, inde per genam ad imum nasum, ab eoque ad genam similiter alterius partis, oculi angulum temporis propiorum, inter frontem & verticem, ad summum caput fertur priori parti aduersa. post hæc ad occipitium demittitur, & sub infimis auriculis porrecta ad occipitium reuertitur, nouissimæque fronti obuoluitur.

XLIX

Eadem

Eadem aliter. L.

Fasciam occipitio primū inijcimus, deinde obliquam per verticē ad tempus atque angulum oculi temporī propiorē adducimus, ab eoque sub imum nasum, atque infimam auriculam rursus ad occipitium demittimus, ibiq; conuertimus, & priori partī aduersam obliquam ducimus ad tēpus, ac sub imum nasum ad infimam auriculam contrarię partis, post hæc ad occipitium, deinde sub infimam auriculam, sub imum nasum, ac sub imam auriculam alterius partis ad occipitium, postremò circa frontem obuoluimus.

L

Amintæ vallum. L I.

Orbi ab occipitio, fasciam obliquē per verticē ducimus, atque inter ipsum & frontē inter supercilia, inde à latere iuxta angulum oculi, naribus propiorē rectā ad proximam narem, inde quā maxilla cum malis committitur, at-
 30 trahimus, tum sub mentum demittimus, & sub infimam auriculam ad occipitium ducimus, ab eoque per verticē obliquē inter ipsum & frontē, atque inter supercilia porrigimus, priori partī aduersam in speciem literę X. post hæc à latere nasi, ex contrariā parte & quā maxilla cum malis cōmittitur, sub mentum atque infimam auriculam alterius partis ad occipitium, inde fronti circumdamus, post hæc sub infimam auriculam, per medium nasum, ad alteram infimam auriculam atque occipitium. præter hæc nonnulli quoque mentum complectuntur. Adhibetur autem commodissimè, vbi vel inter supercilia, vel medium nasum deligare opus est.

Phaleræ, seu vallum. L II.

40 Ab occipitio inchoatur, & obliquē per summū caput atque inter ipsum & frontē procedit inter supercilia, inde iuxta angulū oculi naso propiorē per genam sub imam aurem ad occipitium, ab eoque per contrariā partē, sic, vt inter supercilia literę X. figurā accipiat, tum obliquē inter frontē & verticē, per verticē ipsum ad occipitium demittitur, deinde sub infimam auriculam, per medium nasum, atque alteram infimā auriculam, item ad occipitiū reuertitur, post hæc circa frontē agitur. Quidam, vt speciosius vinculū efficerēt, per eam
 E iij

quoque futuram, quæ ad aures per verticem tēdit, circuire voluerunt. Potest etiam, si res postulat, fascia duci in utramque partem. huic & superiori eadem vis est.

LI

LII

Menecratis accipiter. I. III.

Fascia primū occipitio detur, & recta per verticem inter supercilia tendat iuxta angulū oculi naso propiore, & ab alterā nare super imum nasum feratur iuxta alterū angulū naso propiore, & inter supercilia, ut ibi similitudo literæ X. fiat, post hæc recta iuxta partem prius volutā ad occipitiū reuertatur, ibique conuersa sub infimā auriculam, & super imum nasum, ac sub infimam auriculam alterius partis, itidem ad occipitiū ad ducatur, & fronti nouissimè circumdetur, quam agere etiam licet super eam futuram, quæ ad aures per verticem tendit. Nonnulli, ut elegantius vinculum reddant, adijciunt semirhombum, cuius rationem suprà indicauimus.

Amintæ vallum ad nasum in alterā partem declinatum. L. IIII.

Fasciam ab occipitio orsam rectā ad summum caput adducito, deinde inter ipsum & frontem, atque inter supercilia ab alterā nare sub imum nasum attrahito, inde sub imam auriculam alterius partis, & super imum nasum, ab eoque sub imam aurem ad occipitiū obuoluto, inde circa frontem.

LIII

LIIII

Hippocratis

Hippocratis vinculum adducens. L V.

Idem præstat, quod proxime positum. sic autem obuoluitur. membranula palmæ longior accipitur, cuius vnum caput glutine vel gummi illitū naso agglutinatur ab eā parte, in quā iacet: alterum sub imam aurem ad occipitiū adducitur ab eoque ad frontem, quā similiter agglutinatur.

Ad aures linteum scissum in quatuor partes. LVI.

Medium auriculam complectatur, ex partibus verò scissis, quæ super auriculam sunt, vbi. X. literæ figuram acceperint, vna per frontem, altera per summum caput, ad occipitiū porrigantur, tum quæ per frontem procedebat, quæ X. literæ similitudo est, attrahatur, quæ per verticem, ad frontem ducatur, & à latere capitis ambæ inter se vinciantur, sed partes subiectæ aduersæ inter se procedant, & altera per posteriorem partem, altera sub mentum detur ad occipitiū, ibique nodum accipiant.

Auris ex fasciâ glomeratâ. LVII.

Fascia post læsam aurē ppe occipitiū orlā, per ipsam ferri debet, vt ex parte eandē includat, inde inter frontē & verticē attrahi non lōgē à fronte, tum per priorē partem prope alterā aurē ac sub mentum ad aurē affectā, deinde inter verticē & frontem ad posteriorem partē integræ auris, & sub mētum, atque infimā auriculā ad occipitiū, inde circa frōtem, ac rursus ad occipitiū,

LVII

Aliter. LVIII.

Occipitiū primū iniicitur, & sub infimā aurē sanā inter frōtem & verticē ad priorem partem affectæ auris porrigitur, atque inde sub mentū, & sub infimā aurē ad occipitiū, deinde oblique super aurē, post hęc circa frontem.

LVIII

Linteum scissum in partes sex ad regionem iuxta aurē. LIX.

Medium super locum vinciendū iniicimus ex partibus verò alijs à ceruice dependentibus, alijs super caput collocatis, eas, quæ à priori parte sunt, inter frontem & verticē nodo inter se deuincimus, medias verò in summo capite & inter se, & cum prioribus alligamus, posteriores ad occipitiū adductas, vt X. literam referant, circa frontem agimus sic, vt à latere capitis finiantur.

Iunctura

Iunctura ad malas ex tribus fasciis. LX.

Vna media inter frontē & verticem iniiciatur, capitāque eius per malas sub mentum demittatur, ab eoque per malas iuxta priores partes inter frontem & verticem procedant, ibique inter se colligentur, quod si oculos quoque devincire volueris, ducatur nō iuxta priorem partem, sed per oculos, tum inter frontem & verticem data in speciem literæ X. ad occipitium adducatur: altera fascia media inter frontem & verticem orla in utrāque partem attrahatur iuxta oculorum angulos temporibus propiores, ad mentum, atque ibi nodum accipiat: tertia media medium nasum amplectatur, capitāque eius sub infimis auriculis ad occipitium adducantur, ibique X. literæ similitudine accepta per frontem circumdeant, & nodo à latere capitis vinciantur.

Longa ad frontem & regionem, quæ inter supercilia est ex fasciâ glomerata. LXI.

Dari primò super occipitium debet, post hæc rectâ duci ad frontem & inter supercilia, deinde ad occipitium reuerti, & postremò per frontem circumagi.

Funda ad labrum inferius scissa in
partes quatuor. LXII.

Medium, quod integrum est, injicito super labrum inferius, superiores vero partes ad mentum adducito, atque inde ad occipitium, ibique in speciem literæ X. altera super alteram excedente, ad summum caput, & inter ipsum & frontem attrahito, ministroque tradito, reliquas vero binas partes sub infimis auriculis ad occipitium porrigito, atque ad formam literæ X. ad frontem attrahito, & has, & quæ à ministro continebantur, inter se devincito.

Eadem ad labrum superius. LXIII.

Media superius labrum complectitor, inferiores partes iuxta angulos oculorum temporibus propiores adducito inter frontem & verticem, ut ibi X. literæ figuram accipiant, inde ad occipitium demittito, reliquas duas partes sub infimis auriculis ad occipitium attrahito, ibique inter se aduersas circa frontem agito, & inter se devincito.

LXII

LXIII

Fascia glomerata ad labrum inferius. LXIII.

Orditur ab occipitio, & sub infima auriculâ fertur ad labrum inferius, ac sub infima auriculâ reuertitur ad occipitium.

Eadem in utramque partem ducta. LXV.

Media labrum complectitur, capitâque eius sub imas aures ad occipitium attrahuntur, & fronti circumdantur.

Alia. LXVI.

Incipimus ab occipitio, & sub infimam auriculam ad labrum fasciam ducimus, ab eoque sub infimam auriculam ex alterâ parte ad occipitium, inde per verticem obliquam, & inter ipsum & frontem ad tempus porrigimus, ab eoque per malas sub mentum ad malas ex alterâ parte, deinde inter frontem & verticem in speciem literæ X. inde ad occipitium, postremo circa frontem.

Ad labrum superius. LXVII.

Ab occipitio ordiatur, & obliqua detur inter verticem & frontem iuxta oculi angulum temporibus propiorem ad labrum superius, ab eoque ad alterum tempus, atque oculi angulum ipsi propiorem, tum inter frontem & verticem super partem prius injectâ ad imaginem literæ X. inde ad occipitium & circa frontem.

Eadem

Eadem à medio orsa. LXVIII.

Media superius labrum cōplectere, capitūque iuxta tempora, oculorūque angulos temporibus propiores porrigere, inde inter frōtem & verticē, ut ibi. X. literam referant, tum ad occipitiū, post hæc per frontem, rursus ad occipitiū.

LXVI

LXVIII

LXVII

20 Funda scissa in partes quatuor ad occipitiū. LXIX.

Media occipitiū cōprehendit, ex partibus verò, quæ subiectæ sunt per malas atque angulos oculorū temporibus propiores inter frōtem & verticē feruntur, ibique inter se deligantur. reliquæ sub infimas aurículas ad occipitiū ducuntur, ubi ad modum literæ X. altera super alterā excedit, quòd si breviores fuerint, in occipitiū cum prioribus aptantur, si longiores, ad frontem adducuntur.

Quum de vinculis tam simplicibus, quàm compositis, quæ faciei & capiti conveniunt, abundè dixerimus, proximum est, ut ad reliqua pergamus.

lunctura ad mentum. EX SORANO. LXX.

30 Fasciam ab utroque capite scindētes, sic, ut medium, quo mentum comprehenditur, intactum relinquatur, inferiores quidem partes, rectà per malas inter frontem & verticem porrigimus, superiores per mentum trasversas ad occipitiū attrahimus, nodoque inter se alligamus. prodest autem quibus devincire mentum convenit.

LXX

Spica Glaucij. Nunc GALENVS. LXXI.

Nomen inuenit à spicâ, quam suo ambitu imitatur, maximè autem proficit, ubi iugulum fractum est, aut humerus excidit. eius ratio est. Hap sus lane mollis ab eâ parte, quæ vincienda est, alæ subiicitur, donec id cauum compleat, post hæc fascia glomerata, quæ longitudinem & latitudinem habeat proportionem eius, quod alligatur, ab alterâ alâ incipiens obliqua per dorsum tendit, quâ iugulum cum lato scapulari ossè committitur, inde sub alâ affecti humeri ad eam partem reuertitur, quâ iugulum cum lato scapularum ossè committitur, itâ, vt ibi. X. literam repræsentet, deinceps obliqua per pectus procedit ad alam integræ partis, inde per dorsum obliqua ad iugulû, itâ, vt parti prius ob- 10 uolutæ aliquantulum insidat, ab eoque sub alâ iterum datur ad iugulum, sic, vt secundò similitudo. X. literæ fiat. postremò ad alam integræ partis, atque ad eandem rationem circumagitur.

LXXI

Eadem media primùm iniecta. LXXII.

Adhibitis spicâ brachium figurandum est ad angulum rectum, atque alterâ fasciâ mediâ inuoluendum, cuius capita recta ducenda sunt, quâ iugulum cum lato scapularum ossè committitur, atque ibi in speciem literæ. X. aduersa inter se ad alam integræ partis attrahenda, post hæc per latera atque affectum humerum circumdanda eatenus, vt omnia includantur, & sub alâ sanæ partis fi- 40 nienda.

Eadem in vtramque partem ducta. LXXIII.

Media alam affecti humeri complectitur, & in vtramque partem ducta, quâ iugulum cum lato scapularum ossè committitur. X. literæ figuram accipit, inde obliquè pars vna per dorsum, altera per pectus procedit ad alteram alam, atque ad hunc modum, quoties opus fuerit voluta, finitur.

Geranis

LXXII

LXXIII

Geranis (ita enim appellatur à gru is similitudine) Hippocra-
tis, siue (vt alijs placet) Perigenis. LXXIIII.

10 hisdem conuenit, quibus spica. in hunc autem modum obuoluitur, ubi spi-
cam iniecerimus, semel circa humerum dari fascia debet, inde ad iugulū pro-
cedere tum obliquè ad alteram alam, atque ibi definere.

Funda humerum complectens, quæ idem
præstat atque Geranis. LXXV.

Spicam adhiberi prius conuenit, tum ab eâ parte quâ iugulum cum lato sca-
pularum osse committitur, fasciam semel rectâ ferri ad brachium, quod ad an-
gulum rectum figuratum sit, atque inde rursus ad eam partem, quâ iugulum
30 cum lato scapulari osse committitur, deinde ad alam integram partis, post hæc
humero & lateribus circumdari, & sub alâ no dum accipere.

LXXIIII

LXXV

Eadem aliter. LXXVI.

Media vitiati humeri caput amplectatur, capitaque eius recta ducantur ad brachium in viciniâ cubiti, & rursus iuxta partes prius iniectas, quâ iugulû cum lato scapularû osse coniungitur, inde ad alam integræ partis, post hæc in orbem.

Aliter. LXXVII.

Media circumdanda est alæ integræ partis, capitaque eius in orbem ad latera atque humerum attrahenda, tum sub alâ integræ partis iterum demittenda, inde obliqua ducenda sunt ad eum vitiatæ partis locum, vbi iugulû cum lato scapularum osse committitur, deinde rectâ per humerum ad cubitû, ab eoque rursus ad eam partem, quâ iugulû cum lato scapularû osse committitur, inde ad alam integræ partis, postremò in orbem circa humerum.

LXXVI

LXXVII

Spica duplex, quam alij quadrigam dicunt. LXXVIII.

Commodissimè iniicitur, quum vtrumque humeri caput malè habet. eius ratio hæc est, vbi spica simplex data fuerit, fasciam sub alam vincti humeri demittentes obliquam ducimus ad alterum humerum, atque ad eam partem, quâ iugulû cum lato scapularum osse committitur, sic, vt ibi X. literam referat, deinde ad alteram alam, atque ad eandem rationem circumagimus.

Cataphrasta. LXXIX.

Nomen habuit à similitudine thoracis Romani, quæ cataphrastam dicunt. prodest autè quibus deligare iuxta iugulû cõuenit latum os scapularû, pectus, dorsum aut latera. quod vinculi aliqua ex parte duplicè spicam representat, sic autè obuoluitur. Alæ primò circûdatur, tum obliquè per pectus ducitur prope illam regionem, vbi iugulû cum osse pectoris cõmittitur, inde per ceruices ad latum scapularû os humeri contrarij atque ad alam subiectâ, ab eâq; ad ceruices super partem prius iniectâ, ita, vt prope ceruices similitudo X. literæ fiat, post hæc obliqua datur ad latum scapularû os ex alterâ parte, atq; ad alam, ab alâ ad ceruices, vt in vertebrâ colli. X. literæ figuram accipiat, deinceps sub alâ & obliquè prope eam regionem, vbi iugulû cum osse pectoris cõmittitur, sic, vt hîc quoque similitudo X. literæ fiat, & iuxta ceruices & super latum scapularû os, & sub alâ, vt quater X. literâ representet, nimirum semel à priore parte, semel à posteriori, bis prope iugulû. Ad eandem autè rationem quoties opus est, circuit, deinde in orbem attrahitur circa pectus & latera sic, vt tota iunctura thoracem referat.

Eadem

LXXVIII

LXXIX

Eadem in utramque partem ducta. LXXX.

Sub alâ dari mediâ fasciam oportet, & in utramque partem ferri ad proximum iugulum, sic, ut prope ceruices. X. literam referat, deinde oblique porrigi ad contrariam alam, ab eâque ad proximum iugulum, ut ibi prope ceruices fiat similitudo literæ. X. inde ad alteram alam oblique, postremo in orbem circa pectus.

Solrati vinculum rectum ad alam & pectus. LXXXI.

Maximè conuenit, ubi medium pectus, vel dorsum aut latera, seu thoracem volumus deuincire. duas igitur fasciolas iuxta longitudinis humerorum capitibus iniicimus, earumque capita recta sinimus depêdere: deinceps fasciâ glomeratâ thoracem totum obuoluimus & latera, ut contegantur, extremâque fasciam nodo alligamus: capita verò, quæ & à priori & à posteriori parte pendebant, fasciæ circuitibus assuimus, ac, si longiora fuerint, sursum euersta, quâ iugulum cum lato scapularum ossè committitur, inter se colligamus.

LXXX

LXXXI

Vinculum in speciem literæ X. ad alam & pectus. LXXXII.

Quas proximè posui fasciolarum, non rectè, sed obliquè depicte, ita, ut tamen à pectore & à dorso similitudo X. literæ fiat. cetera eadè fieri debet, quæ, ubi rectè adhibetur.

Amictus thorax. LXXXIII.

Huic & vinculo, quod ad alam posui, eadem vis est, sic autem fasciatur. imposita cataphracta ad utramque partem ducta, ubi fascia catenus circuevit, ut usque ad umbilicum complexa omnia fuerit, capita inter se vinciri debent, sic, ut lupus laqueus fiat, quodque ex his ultra laqueum relinquitur, ad illa utrinque adductum prioribus circuitibus inseritur, sic, ut extremum pendeat, quod quatuor digitorum longitudinem æquet, quo fit, ut thoracis similitudo repræsentetur. 10

LXXXII

LXXXIII

Thorax ad idem X. literam repræsentans. LXXXIII.

Fasciam ilibus primò à dextrâ parte injecto, & obliquè per latus & medium pectus trahito ad humeri caput, ab eoque ad alam, atque iterum ad humeri caput super partem priorè ad effigiem X. literæ, post obliquè per dorsum ad illa super caput primò injectum, deinceps per ventrem ad illa sinistræ partis in orbem circumducito, deinde per dorsum prioris parti aduersam, sic, ut ibi eiusdè literæ similitudinem habeat, ad caput humeri dextrum, post hæc sub alam demittito, & rursus ad caput humeri circumagito sic, ut ibi similitudo X. literæ fiat, post hæc per mediū pectus ac latus obliquè ad illa sinistræ partis, nouissimè in orbem circumdato, atque ad eandè ratione voluito, dum quæ ligata sunt, omnia includantur. 30

LXXXIII

Stella.

Stella. LXXXV.

Adhibito vinctulo, cui nomen est thorax. X. literam representans debet angustior fasciola dari in orbem semel aut iterum circa pectus & dorsum, & extremo capite fibulâ deuinçiri.

Geranis in speciem fiseellæ. LXXXVI.

Idem potest, quod cataphracta, eius autē ratio est. à dorso incipit, & obliquè per scapulas ad eam partē pcedit, vbi iugulū cum lato scapularū ossē cōmittitur, inde sub alā demissa eodē reuertitur, vt similitudinē. X. literæ super eādē commissurā accipiat, post hæc obliqua per māmā ad vmbilicū, ibique cōuersa obliquè trahitur ad alteram māmā, atque ad eam partem, vbi iugulū cum lato scapularū ossē cōmittitur, vt ibi literæ. X. figurā accipiat, deinde per dorsum demittitur, & in orbem datur circa latera, atque ad eandē rationē circuit.

LXXXVI

Stella à posteriori parte se ostendens. LXXXVII.

Vtiliter adhibetur, quibus deuinçire dorsum oportet. sic autē circumdatur. ab ilibus orsa puta sinistræ partis, per dorsum tendat ad caput humeri dextræ, inde ad alam, ab eaq; per latū scapularū os sinistræ partis ad alam atq; humeri caput, dehinc obliquè per dorsum feratur priori parti aduersa, post hæc semel aut iterū in orbē circa ilia detur, cōque ambitu extrema pars contineatur. Eandem quoque sic circumagere licet, vt à priori parte oculis exponatur, id quod fit, vbi non à priori parte, sed à posteriori æquè circumeat.

LXXXVII

Vinculum, quod à fulmine ~~appellatur~~ appellatur. LXXXVIII.

Idem efficit, atque illud, quod proximè positum est, fasciam iuxta longitudinis atque latitudinis mediam in longitudinem scindimus, dum recipere caput possit, ex capitibus verò vnum à ventre, alterum à dorso patitur pendere, post hæc imponimus id vinculi, cui nomen est Thorax. X. litera representans, imaq; capita prioris fasciæ scissa in plures partes pendere sinimus.

LXXXVIII

Simplex vinculum ad ceruicem. LXXXIX.

Commodissimum est, vbi res poscit alteram ceruicem partem alligari. incipit autem à medio latere, & per dorsum fertur ad ceruicem & pectus, post hæc ad latus super caput primò iniectum, deinde per thoracem in orbem.

Duplex. XC.

Fascia primùm alæ circumdari debet, tum obliquè per dorsum ad ceruicem procedere, inde ad pectus, & alam atque alteram alam, post hæc obliquè per pectus ad ceruicem ita, vt ibi. X. literam representet, deinde obliquè per dorsum ad alam, ac postremò in orbem circummagi, atque ad eadem rationem circuire.

LXXXIX

XC.

Cuspis,

Cuspis, siue hamus. XCI.

Binæ fasciolaræ, quæ & longitudinem convenientem habeant, & duorū digitorum latitudinem non excedant, mediæ humerorum capita complexæ dependent, & tam à dorso, quàm ab umbilico. X. literæ figurâ accipiunt, post hæc fibulâ inter se iunguntur, quo facto obuoluitur Geranis in speciem fiseellæ.

Rhombus simplex. XCII.

Idem prodest, quibus proximè adscripta, conficitur autem ex duplici vinculo ad ceruices, & ex Geranide, antè dictis.

XCI.

XCII

Rhombus duplex ad idem. XCIII.

Fascia ab ilibus orsa obliqua per iugulū fertur ad latum scapularū os, inde ad alam, ab eaq; ad iugulū ita, vt quā iugulū cū lato scapularū osse cōmittitur, referat similitudinē literæ X. post hæc trāsuerfa per collū ad alterū iugulū, tū sub alā demittitur, atq; ad idē iugulū reuertitur, vt ibi quoque similitudo. X. literæ fiat, inde obliqua per māmā porrigitur ad ilia cōtrariæ partis sic, vt in pectore eandē literā referat, postea in orbē circa ilia fertur, & obliqua per dorsū tendit, quā iugulū cū lato scapularū osse cōmittitur, inde ad alā demissa eodē reuertitur, tum trāsuerfa per priorē partē quā iugulū cum osse pectoris, & quā cum lato scapularum osse cōmittitur, & obliqua per dorsum ad ilia, postremo in orbem. Cū hoc etiam imponitur, vel duplex geranis, vel simplex vinculū, ad ceruicem, vel etiam duplex.

XCIII

Softrati *κρηνη*. XCIII.

Proficit vbi mediū pectus & dorsum deligandū est, sic autē obuoluitur. duo iniici vincula oportet, & qđ cūspis, & qđ stella nūcupatur, tātummodo capita, quæ in stellâ per fibulâ inter se iungebantur, ad illa adducta dependent.

Apollonij innions *κρηνη*. XCV.

Fasciolas, quas in cuspide adhibuimus, ad humerorū capita damus, tum duplex vinculum ad ceruices iniicimus, deinde geranida in speciem fiscellæ.

Softrati parua ara. XCVI.

Speciosa est, siquidē obuoluta parū aræ angulos repræsentat. Primū deligetur vinculum ad ceruices, deinde geranis in speciem fiscellæ, quo facto ad-
iicitur vinculum Softrati ad pectus cum fasciolis suspendentibus.

Eiusdem paruum templum. XCVII.

Hoc etiam & decorum est, & idem proficit. recto vinculo Softrati imposi-
to, illud iniiciendum est, quod Quadriga nomi natur.

Apollonij Thij paruum templum. XCVIII.

Binæ fasciolaræ super dorsum dantur, quemadmodum in vinculo recto So-
strati ad pectus, postea simplex rhombus circumagitur.

Geranis in speciem fiscellæ in priori parte se ostendens. XCIX.

A latere orsa obliqua per pectus eo ducenda est, vbi iugulū cum lato scapu-
larum osse cōmittitur, inde sub alam, ab hac eodē reuerſa per collum trāſuerſa
ducenda est ad cōmissurā iuguli alterius partis cū lato scapularum osse, deinde
sub alā à priori parte versus posteriorem ad eandem cōmissuram porrigen-
da, inde obliqua per pectus, & postremò in orbem circa illa. idem quoque vin-
culū à posteriori parte se ostendet, si circuitus, qui à priori parte fuerant in po-
steriori colloceimus, & eos, qui à posteriori, in priori.

XCIX

Auriga. C.

Valer ad latera deligāda, atq; ad hunc modū iniicitur. Mediā fasciā collum
cōprehēdimus, capiteq; obliqua per pectus attrahimus, ibiq; inter se implicata
sub alas adducimus ad dorsum, vbi rursus implicamus, atque itā, donec totum
thoracē deligauerint, modò à posteriori, modò à priori parte implicamus, ex-
tremasq; inter se deuincimus, quo vinculo vtūtur aurigæ ad latera continenda.

Expositis

C.

Expositis fascijs, quæ thoraci accommodantur, proximum est, vt ad reli-
quas pergamus.

EX HELIODORO.

Assuta fascia ad mammam. CI.

- 20 Fasciam, cuius longitudo ac latitudo sit pro portione hominis duplicamus,
tum initio facto à medio eius partis, quæ duplicatur, suimus deorsum oblique
tendentes, deinceps omne id, quod super futuram est, excidimus, vt pilei mo-
do sinus fiat, qui mammam, & quod superiniectum est, capiat. vtrunque huius
fasciæ caput in duos scindimus, deinde ab alterà parte sinus, quæ contra futu-
ram est, & veluti labrum linthei, fasciolam latam circiter digitos duos à latere
suimus sic, vt alterum caput longius sit, breuius alterum, quæ fasciola cingulus
dicitur. vinciendi ratio est. sinus datur ad mammam, vt ipsam comprehendat,
longius verò cinguli caput per dorsum attrahitur ad integram mammam, &
cum breuiori nodum accipit ex capitibus scissis priora duo sursum feruntur ad
30 ceruices, ità, vt dexteriori sinistrum, sinisteriori dextrum procedat, penderò-
que sinatur, quibus cum reliqua duo capita colligantur.

CI.

F iij

Glomerata fascia ad mammam. CII.

Lōgioris fasciē, quē tātum latitudinis habeat, quātum vſus requirit, caput in duas partes ſciſſum detur iuxta integrā mammā, fascia verò per dorſum oblique ad vitiatā mammā procedat, ab eaq; ad alterā, poſt hanc ſuper dorſum, inde ad affectā mammā à ſuperiori parte deorſum porrigatur, vt inter vtrāq; mammam. X. literę figuram accipiat, ſepiusq; ad eandem rationem circumbeat, dum quæ nuda ſunt, omnia cōtegātur. extremā verò fascia ſcindatur, tum ſciſſę partes inter ſe vinciantur altero nodo ſub integrā mammā, altero ſuprà collocato.

EX SORANO.

Duplex in vtrāque partem ducta, à ſuperiori parte deorſum. CIII.

Medię fasciē, quę pectori trāſuerſa circūdetur, altera aſſuitur, donec vtrāq; māmilla p̄trāſierit, hanc capitibus ſuis rectā ad collū datis ex eo ſuſpēditur, illa per dorſum procedit, vtriuſque capita inter ſe vinciūtur, vt deligādīs māmīs accōmodentur.

CII.

CIII.

Vinculum ſuſpendens ſex habens capita. CIIII.

30 Suspendenti vinculo quatuor capitum circa mediā ſuturam, alia fascia trāſuerſa aſſuitur, cuius capita, vbi (vt dictum eſt) deligauerimus, in dorſo inter ſe vinciuntur, ne, aut reſolui vinculum poſſit, aut ruſum fieri. Habet autē eundem vſum, quem proximè traditum.

CIIII.

DE FASCIIS.
NUNC GALENVS.

455

Iunctura ad alterum inguen. CV.

Expediſſima eſt, vbi alligare inguen oportet. Inijcitur autē hoc modo. faſcia ab ilibus orſa oblique per clunes ferri debet à parte inguinis vitiaſi inter anum & naturale, poſt hæc ſurſum procedere ad inguen, tum in orbem per coxam ad ilia ſuper partem prius iniectam, & ab inferiori parte ſurſum adduci.

CV.

Ad vtrumque inguen. CVI.

Abdomini faſciæ caput inijcito, eamque oblique per coxam inter anum & naturale attrahito ad inguen ab inferiori parte ſurſum, deinde iuxta caput primo iniectum ad coxam, atque inter anum & naturale ad alterū inguen ab inferiori parte ſurſum, poſt hæc infra vmbilicū, ſicque circumagito, dum inguen vtrumque includatur.

CVI.

Eadem in vtramque partem ducta. CVII.

Media faſcia incipit ab inguine, caputque eius ad coxā data literæ X. figuram accipiunt, & vnum ad inguen, alterum ab exteriori parte procedit, deinde ambo in vnum adducuntur, atque ad eandem rationem circumueunt.

F iij

Aliter ad alterum inguen. CVIII.

Vnum fasciæ caput, quod breuius sit, nec duorum vel trium cubitorum longitudine excedat, ab inguine depēdeat, alterum verò glomeratū, per ilia ad coxam detur atque abdomen, inde oblique ad coxā & inguen circumagatur ab inferiori parte sursum, tum ad ilia & coxā ac per ilia contrariè partis ad abdomen, tuncq; caput depēdens ad inguē sursum cōuertatur sic, vt ibi sinus fiat, qui altero capite, quod glomeratum est, cōprehēdatur, post hæc rursus qd glomeratū est, per inguē & coxā ducatur ad abdomen, rursusq; primū caput duplicetur à superiori parte deorsū, & eo, quod glomeratū est, cōprehendatur, ac dū fascia desinat, alterū quidē duplicetur, alterū superdetur, nouissimè fibula iōnatur. 10

Aliter ad vtrumque. CIX.

Fasciolā mediā lumbos complectimur, capitāque eius ab inguine non secus quā in iuncturā ad alterum inguen sinimus dependere, tum alteram fasciam à ventre orsam, quemadmodū in iuncturā ad vtrumque inguē circumdamus, capita verò, quæ pēdebant, quemadmodum in simplici dictū est, duplicamus.

CVIII.

CIX.

30

Pecten seu vinculum suspendens ad colem. CX.

Fasciola media lūbīs iniiciēda est, capitāq; eius super vētrem adducta nodo inter se vinciēda, tum alterius fasciæ glomeratæ caput zonæ inferendū, reliqua pars ad colē data in zonā rursus à superiori parte deorsum cōiiciēda, post hæc sub colem & ad zonā, postremò testiculos cōplexa, in zonam demittenda est.

CX

Aliter.

Aliter. CXI.

Iniecitā zonā fasciæ caput super colē imponatur, eāque circa ipsum in orbem detur, donec totū includat, deinceps ad zonā feratur, ab eāque ad colem, atque inde rursus ad zonam, nouissimè testiculos amplexa in zonam demittatur.

Idem ex fasciā scissā ac zonā. CXII.

Linteum iustæ magnitudinis scindito in partes quatuor sic, vt medium integrum relinquatur, quo colē excipito, tum ab altero capite scissas partes in vicinā colis findito, in quæ fissā cōiungito partes alterius capitis, cingulōque inferito, & nodo alligato.

CXII.

EX HELIODORO.

Vinculū ad alterū inguen, quod nōnulli dixerūt cācrū p inguine. CXIII.

Fascia ab ilibus contrarię partis incipiens obliqua fertur ad lumbos, deinde ad inguen, quod vinciri debet, ab eoque ad summā coxam porrigitur, post hæc ad idem inguen reuersa datur ad regionē, quæ sub ymbilico est, vt. X. literæ figuram accipiat, ab eāque ad ilia alterius partis, sicq; circūagitur, donec, quæ nuda sunt, omnia cōplectatur, tūcque vtiliter semel in orbem ambit circa lūbos, & infra ymbilicum. Prodest autem quibus deuincire in guen oportet.

CXIII.

Ad vtrumque inguen. CXIII.

Vbi vinclū adhibuerimus ad alterum inguen, omisso circuitu in orbem, in vinclō ad vtrūq; inguen fasciam à lumbis attrahimus ad alterum inguen, deinceps ad summam coxam, ab eaq; ad idem inguen, vt in altero similitudo. X. litera fiat, deinde ad lūbos adducimus, post hæc eatenus hâc ratione obuoluimus, vt quæ nuda sunt, includamus. Valet ad vtraque inguina deliganda. neq; ab re est vltra propositos circuitus, in orbem quoque fasciam circumagere.

Iunctura ad inguen tuendum. CXV.

Fasciæ glomeratæ, à capite duodecim interpositis digitis fasciolam assuere duorū cubitorū oportet, eoque capite super ilia cōtrariæ partis iniecto, fasciolā rectam à posteriori parte per lumbos & clunes demittere inter anū & naturale, obuolutaq; inguini vitiatō sursum porrigere, deinde glomeratam fasciā bis, tēturæ circumagere, per quæ ambitū fasciola attrahitur quasi per nodū, vbi verò huiusmodi circuitibus in orbem inguen adstrictum est, fasciola ad summā coxam porrigitur, ab eāque ad idem inguen, & ad eam regionē, quæ sub vmbilico est, quo facto ex fasciā glomeratā vinclum fit ad alterum inguen, nodūque accipit sub vmbilico. Pertinet autem hoc vinclum ad eos, quibus propter varices, qui inguen implent, manus curatio admouetur.

CXIII.

CXV.

Assuta iunctura ad anum. CXVI.

Fascia sumi debet eatenus longa, ac lata, vt huic iūcturæ sufficiat, cui ab vno capite altera valētior fasciā lata circiter digitos tres transuersa assuenda est, hæc zonæ nomen inuenit: tum eidē fasciæ interuallo puta nouem digitorū alia fasciā transuersa, perinde lata vt zona, similiter assuēda est, cuius partes vtrinque adiuncta crura nūcupātur: alterū verò caput rectę fasciæ, quod cōtra suturā est, scindēdū in duo crura. Homo igitur explicatā zonā cingat, recta verò fasciā per lūbos pcedat ad anū atq; inter ipsum & naturale, eiusq; crura ad inguina ducta zonæ inserātur: post hæc adiuncta crura arctata in zonā demittantur, atq; ibi cū cruribus alligētur. quod vinclū sine adiūctis cruribus nōnulli ad calculos, vbi calculus euulsus esset, adhibuere. id nos ob nodorū inæqualitatē reijimus, ne pars vmbilico subiecta vrgeatur. vesica enim inæqualiter cōpressā inflammationi obnoxia est. deligamus autē, quibus calculus euulsus est, parua fasciā, quā pximē ad inguen pposuimus: sed nūc breuiorē rectam fasciolā assui-

mus, extremâq; scindimus in duas partes. hæc autē iunctura illis longē cōmodior est, q̄ quæ ani causâ iniicitur. siquidē glomerata fascia in orbē voluta lumbos & omne id, qd sub vmbilico est, tegit, extremâque sub vmbilico prioribus circuitibus affluitur. ex rectâ verò fasciâ, quod integrū est, ad anū & inter ipsum & naturale demittitur, partes verò scissæ ad inguina attractæ in priores circuitus immittuntur, quæ vincien di ratio, calculosis, vbi secti sunt, apertissima est.

10

CXVI.

Scissum vinculum ad scrotum. CXVII.

Linteū p̄ hâc ipsâ iuncturâ longū latūū, ab vtroq; capite in quatuor parteis diuiditur, sic, vt ab vno breuiores sint, ab altero lōgiores, deinde à medio versus breuiores excidatur, donec, vbi vsus requiritur, coles eo cauo excipiat. zonā ergo iniicere primū homini oportet, tūcq; ex breuioribus partibus linteī medias duas in zonā demissas, inter se deuicire, & reliquas duas in eadē zonā cōiectas pati dependere. quo facto coles p̄ id cauū excipi debet, scrotūq; totū cōprehēdi itegro linteō, ex cuius partibus lōgioribus, duæ exteriores scroto inuoluendæ sūt, itā, vt dextra sinisteriori, dexteriori sinistra pcedat, deinceps in zonā demissæ eo modo, quo priores p̄mittēdæ sunt p̄dere, reliquæ duæ mediæ scroto similiter iniectæ, vt dextra sinisteriori, dexteriori sinistra pcedat, per summas coxas in eadē zonā demittēdæ, & cū prioribus partibus p̄dētibus alligandæ.

CXVII.

Iunctura ad scrotum ex tribus capiubus. CXVIII.

Vni extremitati fasciæ affluatur altera media ad imaginem literæ T. harum, quæ transversa est, hominem cingat: quæ recta, feratur ad scrotum, ibique catenus incidatur, quatenus coles suo cauo recipiatur, extremæque ad zonam alligetur, vt scroti vitijis accomm odetur.

EX HELIODORO.

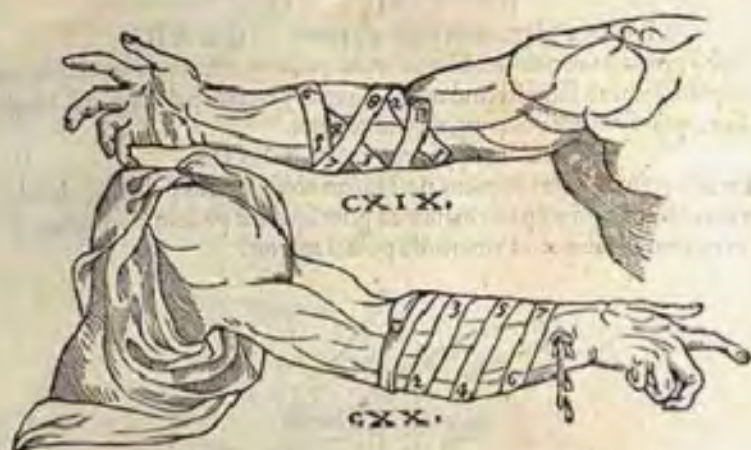
Fascia glomerata ad cubitum. CXIX.

Incipit ab imo humero in viciniâ cubiti, atque in orbem circumagitur, post hæc obliqua ducitur per priorem cubiti partem, quâ secari venæ solent, tum brachio in orbem obuoluta obliqua ad humerum reuertitur, sic, vt in priori parte cubiti X. literam representet, sic autem circuit, donec tegantur, quæ nuda sunt, & vbiq; à latere nodum accipiat. Illud autem commune est humeri brachij alteriusue membri vinciendi, quod fasciæ in orbem ferri debent, cum eo vt interdum etiam obliquæ procedant, quo vinculum firmitus hæreat. Huius verò fasciæ extremitas vel inferioribus affluenda est, vel angustiori fasciolâ vincienda est, aut in duo capita scindenda, quæ ab alterâ membri parte nodo inter se alligentur.

Iunctura in orbem, quidam adijciunt
sub auctore Hippocrate. CXX.

Huius vinculi ratio est, vt fascia super aliquod membrum pluribus circuitibus in orbem ambiat. rectè autem iniicitur, vt membrum contineat, quod in suum locum restituitur, magis verò pertinet ad corporum, quæ abscesserunt glutinationem, his seruatis, quæ ad artificiosam fasciandi rationem pertinent. abscedentium enim ore in inferiori parte sito fascia à superiori parte deorsum procedit, vt humores excernantur, & eorum, quæ abscesserunt alterum alteri insadat, vt glutinetur: sed si vlcus superius sit, vt materia ab inferiori parte sursum sub vinculo excernatur: vbi verò abscedentia corpora transversa sint, fascia ab ipsis circumdetur versus os, vt humor emittatur.

Menecriti

Menecrii vinculum ad partes extremas. CXXI.

Ab extremo brachio prope manum orsa, vbi fasciam semel in orbem duxerimus, obliquam attrahimus per primam palmæ partem, deinde per palmam ipsam circumagimus priori parti aduersam, ita, vt ad primam palmæ partem reuertatur, prope ipsam prius. X. literæ similitudine accepta, atque ad eandem rationem obuoluimus, dum quæ nuda sunt, contegantur. Adhæbentur autē utilissimè, vbi & primam palmæ partem, & palmam alligari necesse sit.

Cancer. CXXII.

Angustioris fasciolar, cuius latitudo exēpli causâ digitum æquet, capite super primam palmæ partem imposito, ipsa per palmam attrahenda est, & ab interiori parte versus exteriorē obliquè ad pollicem adducenda, tum circa ipsum ab exteriori parte obliquè porrigenda ad primam palmæ partem aduersa parti prius iniectæ sic, vt super exteriora pollicis, X. literam referat, atque ad eandem rationem eatenus voluenda, vt omnia complectatur, nouissimèque circa primam palmæ partem data, finienda est. commodissimè autem obuoluitur ad vincendum pollicem, quem *pollex* vocant.

CXX

CXXII.

Iunctura ad primam palmæ partem. CXXIII.

Orsa à primâ parte palmæ obliqua versus palmam ducatur, deinde per palmam ipsam transuersa, postremò in orbem circa primam palmæ partem, vt quibus hanc ipsam vincire volumus, accommodetur.

Vinculum oppositum. CXXIII.

A primâ palmæ parte incipiens, post ipsam obliquè circa pollicem obuoluitur, tum obliquè à priori parte manus ad primâ palmæ partem porrigitur, ibique in orbem attrahitur, vt vinciendo pollicis aptetur.

CXXIII.

Vinculum, vt in palæstrâ ductum. CXXV.

Adhibito vinculo opposito fasciâ insuper obliquè ppe primâ palmæ partem versus digitos circudamus, deinde in orbem circa indicem, post hæc obliquè aduersam parti prius iniecit, ppe primâ palmæ partem attrahimus, idèq; facimus circa reliquos digitos, vt illis idoneum sit, quibus tam quod prope primâ palmæ partem versus digitos est, q̄ quod post digitorum articulos, vinciri debet.

Rhombus ad medium membrum. CXXVI.

Fasciæ caput membro iniicimus, eamq; super id obliquè ducimus, post hæc in orbem, deinde aduersam parti prius obuolutæ, atque ab alterâ parte in orbem, vt ad eas fracturas conferat, quibus carnis quoque vulnus accessit.

CXXV.

CXXVI.

Rhombus multiplex ad vnicum membrum. CXXVII.

1 Super extremā vnius membri partem fascia imponitur, & per ipsum æquis intervallis quasi in cochleā serpit vsque ad alterā extremitatē, quam in orbem complexa, obliquē circuit, & in orbem datur aduersa parti prius iniectæ certa seruans intervalla, vt ijs, quæ comprehendit, accommodetur.

Palma habena. CXXVIII.

Orsa à summo mēbro, obliqua per mediū ad imū feratur, & in orbē circa ipsum detur, pōst parti prius iniectæ aduersa ad sūmū reuertatur, & iuxta eosdem circuitus ambiat, vt eas partes fideliter cōtineat, quæ rocēti callo glutinatæ sunt.

CXXVII.

CXXVIII.

EX HELIODORO.

Rhombus æqualium crurum. CXXIX.

- 30 Tradita iūctura hæc est ad femur, vbi id aliquā parte vulneratū sit, & adiūctæ partes abscedāt, cuius ratio est. Ab inferiori parte vlcis fascia in orbē circuit, inde obliqua ducitur à latere vlcis, & rursus in orbē à superiori parte vlcis attrahitur, tū obliqua ad imaginē literæ X. deorsum demittitur, deinceps cōnuenienti intervallo bis iuxta vlcus obliqua porrigitur semel ab inferiori parte sursum, semel à superiori deorsū, itā, vt bis litera X. representetur, & in medio rhōbus super vlcus collocetur, quo per mediū intervallū nudatū humores excernantur. Circuit autē ad eandem rationē, donec quæ nuda sunt excipiat, cōque fit, vt quæ abscesse-
runt sub vinculo, quasi sponte suā ad glutinationem veniant, nuda-
toq; vlcere, quidquid humoris collectū est, effundatur.

CXXIX.

Rhombus in æqualium crurum. CXXX.

Vbi primū vinculū inieceris, requirit qđ nūc pponitur, vt fascia per vulnus feratur, etiā obliqua. eo vñ sunt, quibus operiendi quoq; vulneris consiliū fuit.

Fascia. CXXXI.

Scribūt, qui huiusmodi iuncturam adhibuerūt, ipsam vtiliter iniici, quibus vulnerato femore proximę partes diducuntur, sic autē iniici debet. voluēda sub vulnere fascia est in speciē ascie sic, vt pars gibba deorsum, sima sursum spectet, deinde sup vlcus iterū in speciē ascie priorē aduersūq; circumagēda est, atq; ad eādem rationē attrahenda, dū quę nuda sunt cōtegat, ab inferiori parte sursum, & à superiori deorsum procedens, interdum etiā per vlcus, vt ipsum operiat. 10

Vinculum à latere. X. literam repræsentans. CXXXII.

Fasciam imo femori in orbem prope genu circumagimus, tum obliquē ducimus, & rursus parti prius iniectę aduersā attrahimus sic, vt à latere genu literæ X. similitudinem referat, eodemq; modo circumducimus. Potissimum autem pertinet ad eos, quibus genu in alterā partem lapsū reconditum est. repræsentanda verò X. litera est ab eā parte, in quam excidit.

Testudo. CXXXIII.

Super genu fasciam tendere in orbē oportet, inde obliquā à superiori parte deorsum per patellā demitti ad poplitem, ibiq; sub genu in orbem iterum circumagi, & parti prius iniectę aduersā super patellā procedere in speciē literæ X. post hæc per poplitem & patellam in orbem circuire, atque ad eandem rationem obuolui cōuenit autem patellæ, quomocūq; suā sedē proruperit.

CXXXI.

CXXXII.

CXXXIII.

Ad Calcem. CXXXIII.

Circumagēda fascia est circa talos in orbem, inde à posteriori parte ex vno latere nerui lati obliquē ducenda ad alterum latus, tum circa calcem voluenda, ab eoque ad superiora pedis porrigenda, atque ad eandem rationem circumdanda. valet autem ad calcem alligandum.

Ad talos. CXXXV.

Fascia super talos datur, inde obliqua ad superiora pedis porrigitur, post hæc sub plantam demittitur sic, vt ad superiorē partem reuersa. X. literæ similitudinem referat, alligatā verò plantā circumducitur in orbem. Valet, vbi vinciri talos oportet.

Spica

CXXXIII.

CXXXV.

Spica ad plantam. CXXXVI.

- 20 Fascia in orbem magnum digitum cōplectatur, ab eoq; per plantam procedat circa talos, inde obliqua reuertatur ad plantam sic, vt non longè à minimo digito similitudo literę X. fiat, post hæc ad superiorem partem pedis intēdat, & ad eandem rationem circumbeat. Maiores vinculum hoc ad magnum digitum deligandum memorizæ prodiderunt: nobis verò superuacaneum videtur digitum alligare ad plantam atque ad talos, abundè enim existimamus, si cum digito, & plantæ pars pedis superior vinciatur (quemadmodum propositum est in digitis manus).

CXXXVI

GALENVS DE FASCIIS.

EX SORANO.

Calceus CXXXVII.

Fasciam primò talis inijcimus, tum per ipsos obliquam ducimus ad plâtam, ab eâque ad alteram partem talorû obliquam atrahimus, postremò circa crus in orbem porrigimus, vt illis accommodetur, quibus deuincire talos cõuenit.

Ad calcem. CXXXVIII.

Fasciæ caput sub talis inijcitur, eâque circa ipsos obliquè ad plantam demittitur, tum obliquè circa calcem, & in orbè iuxta talos adducitur, vt illis aptetur, quibus obligare calcem volumus.

CXXXVII.

CXXXVIII.

FINIS GALENI
DE FASCIIS.

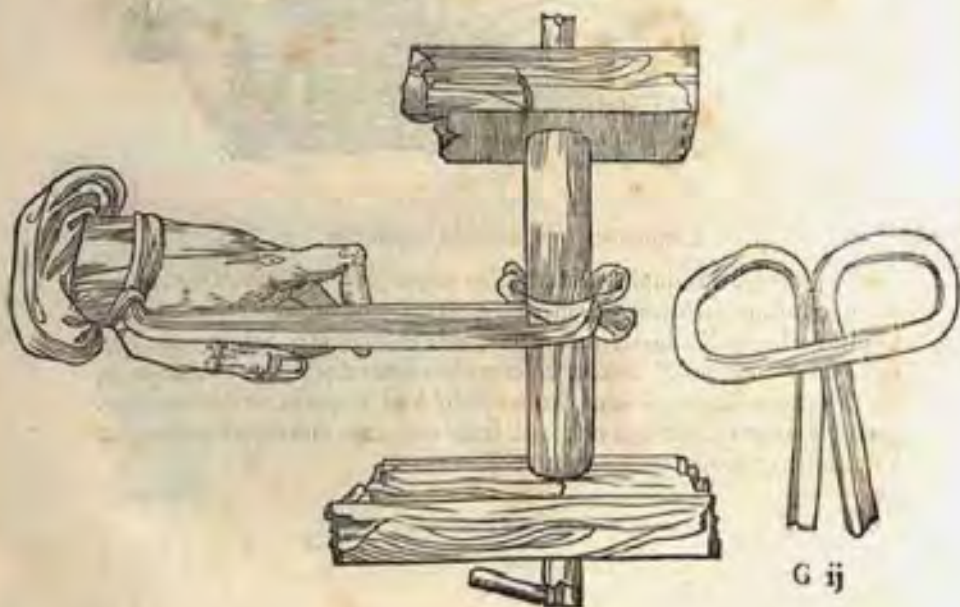
ORIBASIVS

Oribasius de laqueis ex Heracle Vi-

DO VIDIO FLORENTINO INTERPRETE.

Quæ ratio sit laquei attollentis.

AD attollentē habena adhibetur duplicata, cuius utrūq; caput sinistra manu cōtinetur, sinus verò dextrā prehēditur, & capitibus supinijcitur, sic, vt capita sita sint in medio sinu. quō fit, vt ex vnā parte, laquei nexus feratur, capita ex alterā. Habet autē hic laqueus facultatē extendēdi æqualiter, pertinetq; non modò ad extendendū mēbra, sed etiam ad continēdum, cū in suam sedem cōpelluntur, & ad figurandū corpora, vbi quid manu fieri oportet. Rectē quidē eas partes intēdit, quæ binis ossibus continētur, quando- cunq; enim alterū vitiosū sit, sinus super ipsum, capita super integrū imponun- tur. nā sinus corpori inhæretes affectam partē vehemēter distēdunt, at capita, cū recedant à corpore, eam partē, quæ benē valet, vel nihil omnino intendūt, vel certē q̄minimū. Mēbris quoq; cū reponitur, aptissimus est, sicuti cubito, cū in aliquā trium partiū excidit, in quas vbi plapsus est, brachiū curuū est, ne-
 10 que extenditur, id est in posteriorem, anteriorem, atq; exteriorē. in quo casu la- queus ossibus brachij iuxta primā palmæ partem injicitur, capitāque eius sub- limiora feruntur, & vt retinacula sint, ad aliquid immobile deligantur. Ad fi- gurāda in super corpora, vbi manu medemur, adhibetur commodissimē. in ijs enim, quæ iuxta anum vitia infestant, vbi tractantur, brachia poplitibus subij- ciuntur, & huiusmodi habene attollentes ad brachia dantur in viciniā manus, eorūq; capita ad ceruices hominis ad ducta, inter se vinciuntur. quoniā at- tollens laqueus non solūm injicitur implicitus, sed super membrū quodque cir- cumponitur. suspensā enim fasciā sinus membro subijcitur, capitāque eius per medium sinum traijciuntur, eāque ratione circumpositus conheitur.

Quomodo laqueus Nauticus debeat adhiberi

Ex medio sinu duplicatæ habentur duos item sinus facere oportet, eosque inter se permutatos ita collocare, ut interior extrinsecus, exterior ab interiori parte situs sit. hæc enim via nexus laquei ab una parte, capita ab altera procedunt. Est autem idoneus ijs, quæ extendi inæqualiter debent: valet item ad continendas ferulas, quæ fracturis accommodantur. iuncturâ namque adhibita vnum habent caput sinistra manu teneatur, alterum vero per affectâ partem voluatur, sic, ut vnus & alter sinus fiat, per quos reliquum habent caput traiciatur, ut ab eâ parte, quæ in nos spectat, versus contrariam porrectum sinistra rursus continetur. quo iniecto ferulæ in sinus demissæ ad vitiosum membrum dentur, capitâque attrahantur, & inter se alligentur, ut ferulas teneant. Valet item ad cubitum sustinendum, non secus atque ad intentionem, aut ad ferulas continendas, imponitur enim, implicaturque ad cubitum suspendendum, ubi lata fascia non est. in quo casu sinus ita inter se diducendi sunt, ut alter prope cubitum sit, iuxta manum alter, capita vero ad cervicem adducenda sunt, ibique nodo inter se deliganda.

Laqueus *χενς* quomodo implicetur.

Ad *χενς* habena duplicanda est, cuius vtrumque caput sinistra manu continendum: sinus vero dextra præhensus conuertendus est, sic, ut capita ad similitudinem literæ X. aduersa inter se sint, inde enim nomen habuit *χενς*. quo facto sinus capitibus X. literam referentibus superiniiciendus, quodque ex his subiectum est, per medium sinum attrahendum. eoque fit, ut medius laquei nexus appareat: à lateribus vero, hinc sinus vnus, inde duo capita se ostendat. Valet autem, ubi oportet inæqualiter distendere.

Pastoralis

Pastoralis laqueus, qui & Sandalius
dicitur, quomodo iniiciatur.

Pastoralis, dictus à quibusdam sandalius, cum eo implicatur, quem ²⁰ xeris nominauimus, hic siquidem primò est adhibendus, vt Sandalius fiat: quo iniecto sinus eius dependens attrahi debet ab inferiori parte sursum, per mediũ eius sinus, qui contra capita situs est. sic enim ab vnà parte laquei nexus, ab alterà capita collocantur: in nexu verò terni sinus, duo scilicet à lateribus, tertius in medio conſpiciuntur. Adhibetur autem commodiſſimè ad talum prolapſum, vbi reponitur. vnus enim sinus à poſteriori parte tali ſuper latum neruum datur, à priori alter ad partem pedis ſuperiorem, medius, hoc eſt tertius, plantę ſubiicitur. quo factò capita ad id vinciuntur, quo extendēdi cauſa vtimur, neque talo duntaxat conuenit, ſed maxillæ, quæ excedit, vbi in ſuam ſedem compellitur. vnus enim sinus ad frontem hominis, alter ad occipitiũ datur, medius per os procedit vtrinque ſub malis, capita verò per tempora ad ægri caput feruntur, ac ſiue, vt retinacula ſint, ſiue, vt à ſuperiori parte extendant, ibi inter ſe vinciuntur ³⁰

Draco laqueus, quâ viâ iniiciatur.

Ad laqueum draconem media habena à posteriori parte tali, incipiat iuxta latum nervum: capita verò versus priorem ferantur ad superiorem partem pedis, vbi .X. literæ similitudine acceptâ, ad plantam porrigantur, & rursus inter se aduersa eandem literam repræsentent, post hæc circa talum, vel ab inferiori parte sursum, vel à superiori deorsum circumdantur, tum deligetur ad id, cuius operâ ad extendendum vtimur. Facit autem hic laqueus ad talum suo loco motum, vbi reconditur.

Qua ratione is laqueus adhibeatur, quem simplicem nodum dixerunt.

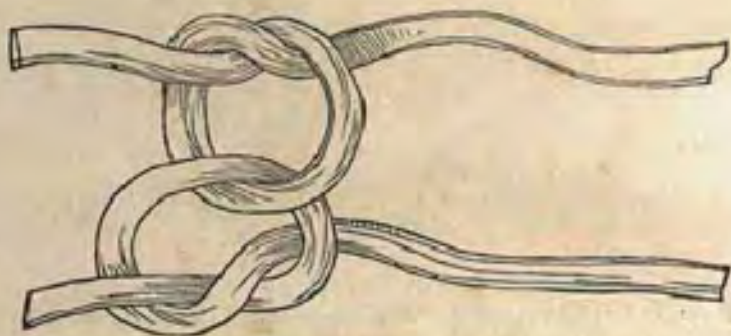
Laqueus, cui nomen est simplex nodus, à quibusdam Perineos appellatur. Quomodoque autem vocetur, eius ratio est. Habena simplicem nodum accipiat, eiusdemque sinus attrahatur, capita verò depédeant: deinde mēbrum, quod reponere opus est, inter superiores sinus collocandum, tum alter sinus in alterum insitus, ad capita ducendus, communique nodo cum capitibus ad id vinciendus, quod ad intendendum adhibemus. Habet autem inæqualem extendendi facultatem.

Lupus

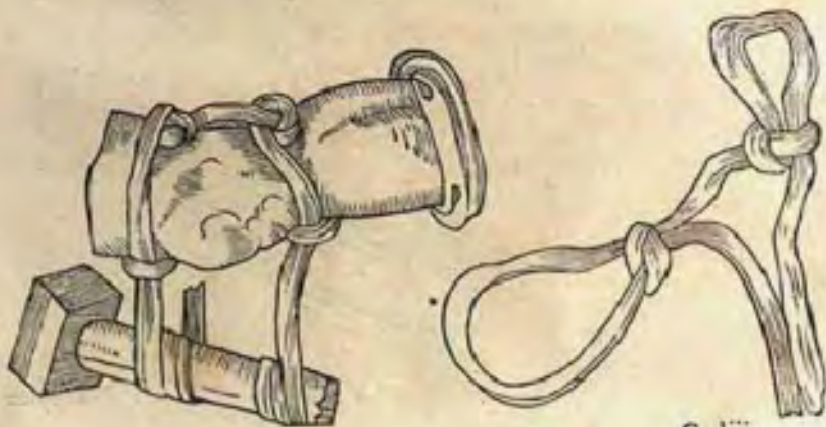
Lupus laqueus, quomodo neſtatur.

Duæ habenæ iuxta longitudinis duplicentur, ſic vt capita ab eadẽ parte collocet̃ur, ſinus inter ſe aduerſi ſint, tum capita, quæ ab inferiori parte, ſurſum, quæ à ſuperiori, deorſum vellantur, ſic, vt medius laquei nexus, vtrinque verò bina capita ſe oſtendant. Habet autem vim extendendi æqualiter, pertinētque non modò ad oſſium, quæ reſtituuntur, intentionem, ſed in herniæ curatione ad membranam abdominis adſtringēdam, item ad vincienda venarum capita ſanguinem fundentia. Nos autem in ſinus conijcere lina ſimplicia conſueuimus, quæ communi medicorum vocabulo, quòd relaxent, *ἀρπύαι* dicuntur, neque hæc ipſa temerè adiiciuntur, ſed vt, vbi quæ arctata ſunt, remittere volumus, per lina id præſtemus, & non per capita.

Nodi Herculei ratio.

Ad nodum Herculeum, habenam adhibere oportet, quæ duos nodos accipiat inter ſe diſtantes, quo fit, vt Hercules nodus vtrinque ſe oſtendat, hinc autem ſinus, inde verò ſint capita duo. Valet vbi æqualiter intendere conſilium eſt. Quòd ſi ſinus, qui contra capita eſt, medius incidatur, à lupo laqueo non differet.

G. iij

Simplex charchesius, quâ viâ implicetur.

Ad simplicē charchesiū, qui vim habet extēdēdi ēqualiter, duplicari habena debet, capitāq; eius sinistrā manu cōtineri, sinus verō de extrā sursū cōversus suprimponi capitibus, quæ media opus est aduersa inter se collocare in speciem. X. literæ. eo factō sinus capitibus iniectus, à superiori parte deorsum atrahatur, per medium eius partis, quâ X. literæ fuit accepta similitudo. sic enī laquei nexus medius apparet, ab vno latere sinus vnus, ab altero duo capita.

Duplex charchesius quo modo implicetur.

Duplex charchesius æqualiter distēdit, ac simplici longē est efficacior. eius autem ratio est. Habenam prehēdimus duplicatā, capitāque leuā cōtinentes, sinum patimur dependere. tum ex capitibus, quæ cōtra sinum sunt, alterū duplicamus, sic, vt paruus sinus fiat, quem in sinistrā manu ponimus, alterum per sinum traicimus, deinde nexū per sinus cōuertimus, & in sinistrā collocamus. quo factō, ex capite, quod cōtra sinum est, rursus alterū sinum efficimus, quem nexui adiungimus: postremò pendentem sinum per mediū nexum trahimus, 30 ab inferiori parte sursū. quo fit, vt ab vno latere sint duo capita, ab altero vnus sinus, quibus laquei nexus medius interijciatur.

Duplex

1 Duplex charchesius, quomodo ex simplici fiat.

Cum duplex charchesius variè cōsueuerit implicari, si quidem per se interdum, interdū fit ex simplici, nonnunquā conficitur circumponendo, suprà demonstratum est, quo modo per se iniiciatur, nunc quā ratione ex simplici fiat, exponemus. Adhibere igitur primò simplicē charchesium oportet, sinūsque alterum ab altero diducere, deinde eum, qui subiectus est, in superiore conijcere, & similiter utrūque diducere, ac per spaciū, quod ipsis mediū interijcitur, sinū qui contra capita est, ab inferiori parte sursum attrahere. sic enim rursus laquei nexus medium sese ostendit, hinc vnus sinus, inde bi na capita conspiciuntur.

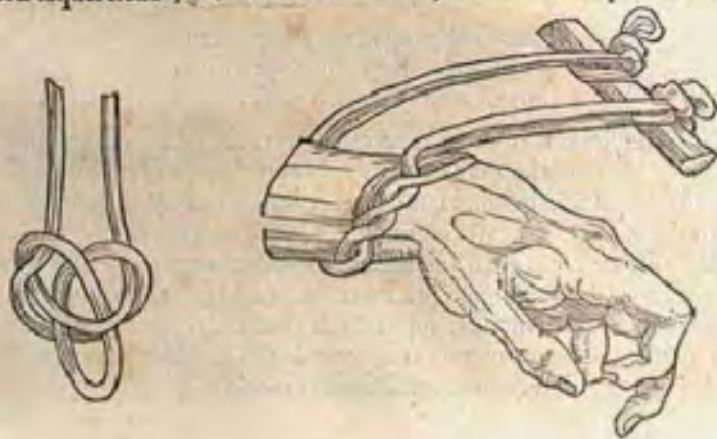
20

20

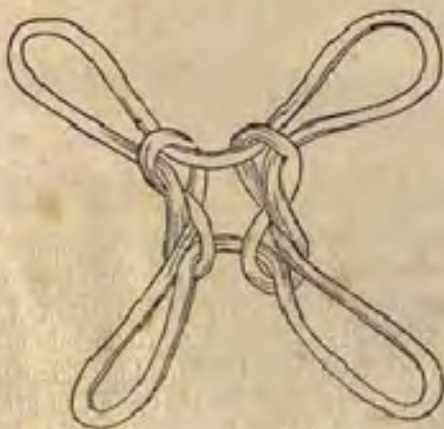
Duplex charchesius, quomodo implicetur circumponendo.

Quoniā vehementi validorū corporū intēctione, laquei capita, ex vnā parte sapius rūpuntur, ante perfectā intēctionē, ne cogamur intēdētis adhuc laquei
30 capita relaxare, charchesiū circūponimus. Tenētes igitur sinistra manu caput, circa mēbrū restitue ndū tres sinus efficiamus inter se distātes itā, vt ex his quod satis est, dependeat: post hęc primū sinū in postremū demittimus, & semel aut iterū eos cōuertimus, per quos mediū sinum rursus attrahimus. quo fit, vt circa mēbrū laquei nexus, ab vno latere vnus sinus, ab altero duo capita se ostēdāt.

Plinthij, quod alioquin quadruplex
circulus dicitur, quæ ratio sit.

Ad Plinthium laqueum, adhibetur habena circulum representans, id est si-
ne capitibus, hæc ab interiori parte manus, pollicibus minimisque digitis cir-
cumdatur, ne enim utrique indici, ut sinus in utraque manu terni sint, unus cir-
ca minimum digitum, circa indicem alter, tertius super pollicem. post hæc, si-
nus, in quos insiti pollices sunt, ad proximos minimis transferuntur, tum ad in-
dices, qui minimis iniectiones fuerunt, deinde sinus, in quos indices demissi postre-
mo erant, medij à pollice à superiori parte deorsum velluntur, sicque ab uno
latere duo sinus, totidem ab altero, medius inter hos laquei nexus ad rhombi
similitudinem conspectui subijciuntur. Habet autem æqualem intendendi fa-
cultatem, & non solum ad intentionem, sed videtur ad menti quoque fracti com-
positionem pertinere. nam mentum ipsum sub fracturâ aliquando peruersum,
in laquei complexum, rhombum referentem inseritur ab exteriori parte: sinus
verò per malas, partesque superiores, ad summum caput feruntur, atque ibi in-
ter se deligantur.

Laqueus Epangylos (ita enim ap-
pellatur, quoniam sinus super sinum
inijcitur) quâ viâ inseri possit.

Ad Epangylos, unum habenæ caput, inter sinistræ manus pollicem &
indicem collocamus, eamque extrinsecus ultra primam palmæ partem adduci-
mus, inde per palmam ipsam, datam, inter pollicem & indicem utriusque manus
attrahimus, post hæc inter minimum & proximum digitum demittimus.
eo facto habenæ caput dextrâ manu sursum vellimus, extremamque partem
inter minimum ac proximum digitum tenemus. quo fit, ut duo sinus efficiantur,
inter quos attractus nodus apparet. Facit autem ad corpora figuranda, ubi
manu curatio adhibetur. inter sinus enim utraque manu hominis coniectâ, re-
liquis habenæ partibus totum corpus firmiter continetur.

Ratio

10

Ratio eius laquei, quem auriculas nuncupant.

Ad auriculas, epangylotus primò iniiciendus, danda autè opera est, vt alter sinus amplior sit, quem implicare oportet ad modum laquei chiaſti, ſic, vt duo ſinus oculis exponantur, inter quos, quod ex habenâ dependet, duplicatum ſe oſtendat. Rectè autem adhibetur, vbi prolapſa maxilla reponitur, tum ad proceſſus capitis recondendos. ſinus enim dantur ad tempora ægrotantis, quodq; inter eos duplicatum conſpicitur, ad frontem, deinde vinculū illud iniicitur, quod leporem auritū appellant, poſtremò auriculæ, vel vt contineant, vel vt à ſuperiori parte extendant, ſuper caput offenſi porriguntur.

Laqueus duos habens sinus (quem nonnulli minùs propriè strangulantem dixerunt) quomodo iniiciatur.

Laqueus, quem duos sinus habentē appellat, ex binis constat chiasis, quorum alter ab altero diducitur. Est autē aptissimus ad corpora figuranda, ubi vitia iuxta anum curantur. siquidē brachia subiecta poplitibus, eiusmodi laqueis adstringuntur: at pars, quæ media inter sinus duplicata dependet, ad cervicem hominis fertur, atque hac viâ corpus figuratur.

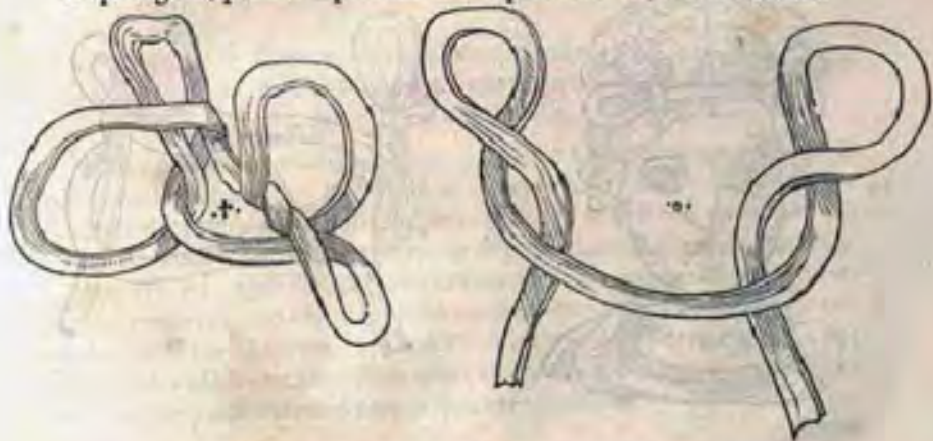
†. Ratio laquei, quem strangulantem propriè nuncupant.

Laqueus, qui propriè strangulans nūcupatur, ex simplici fit charchesio, hic enim primò iniicitur sic, ut alter sinus ab altero distet. Cōfert autē ad quos proximè expositus, brachia nāq; rursus coniecta in sinus coarctantur, & ea pars habentæ, quæ duplicata est, media similiter collocatur, in eāq; cervicem inseritur.

Quomodo adhibeatur laqueus *hyperbatus*, id enim nomen traxit ex eo, quòd supra feratur.

Hyperbatus fit ex laqueo Nautico, siquidē in hunc primò implicitū brachia 30 inferi debent, sinusque inter se diduci, & capita ad cervicem deligari.

Laquei igitur, quorum expeditissima comprehensio est, huiusmodi sunt.

FINIS ORIBASII DE LAQVEIS.

Oribasius ex Heliodoro de ma-
CHINAMENTIS VIDO VIDIO FLO-
RENTINO INTERPRETE.

Quibus modis luxata restituantur.

Luxata in suam sedē tribus generalibus modis collocantur, quibus alij ferē omnes continentur. Vnus vocatur palēsticus, ad quem ferē solas manus ad mouemus, atque hic, utpote imbecillis, aptatur ad mollia corpora, muliebria nimirū & puerilia, tum ad mascula, quæ illis robustiora sunt, modō recēs vitium fuerit: alter methodicus dicitur, ad quem instrumēta adhibemus, quorū vsus in cōmunī vitā est, hic omnibus idoneus est, pueris, scēminis, masculis iam robustioribus, & corpori iuuenili, atq; ijs luxatis, quæ iam vetusta sunt: tertius reponendi modus, qui per organa est, maius motuētum habet, valet enim ad prolapsa, vbi malū diutius trahitur, valet ad corpora athletarū, præterea quæcunque prolapsa curationem recipiunt, & sub methodico modo curari nequeunt, omnia organorum operā reponuntur.

De organorum differentijs.

Organorū medicinaliū differentiæ in vniuersum, & quasi generales, summum (vt alij sentiunt) ternæ habentur, alia enim tractoria sunt, alia machinamenta, alia quæ erecta collocantur: nobis autem placet nonnulla tractoria esse, nonnulla machinamēta, nonnulla, quæ erecta, nonnulla, quæ plana collocantur. Tractoria sunt, quæ, quū parua breuique sint structurā, extendendū duntaxat facultatē habent. hæc vt suo munere fungantur, aduentitia quædam postulat, vt scammum, lectum, scalam, eo quod per se v sui esse minimē possint. quocirca & alligata, & in plano sita nuncupantur. nam, vbi in agro, aut solitudine quāpiam, quæ suo loco mota sunt, reponimus, ac neque scammī, neque lecti, neque scalæ copia est, aliquid in solum deligimus, ad quod tractoriū organum alligemus. Machinamēta sunt organa tractorijs ampliora, minora tamen alijs, quæ non modō intentionem, sed impulsū quoque pollicentur, ac præcipuē quorundam membrorum gratiā comparantur. Erecta organa sublimiorem structuram habent, & non solum ad extendendū valent, sed etiam ad impellendum. Porro autem plana organa sunt, quorū humilis structura est. ex ijs constant, quæ & extendendi & impellendi vim habent, ita, vt homine illis insidente, recondi, quod elapsū est, possit: reperiuntur etiam in his quædā propria structuræ discrimina.

Ex quā materiā struantur organa.

Basis, crura, latera, transversaria, cubiti, testudines, adiuncta crura, hæc omnia, quæ in organis ampliora expediuntur, ex robustiori materiā conficienda sunt, vt puta ligneā, vel fraxineā, quæ secundas obtinet. Oportet autē eā de causā, vniuersissimam esse organorum materiā, vt vim queant in cōdendis articulis sustinere, quod in ijs potissimū organis requiritur, quæ erecta collocantur. Vertebrae, radices, clauī, vinci, catenulae, vectes, omnia quæcunque exigua sunt, quæque plus efficiunt, ærea vel ferrea comparantur, vt quod structuræ exiguitas detrahit, materiæ firmitas restituat. Aliquādo autem quæ situm est, fer-

manent, basis, crura, latera, transuersaria, radices, sedilia, lunata appendix: extrahi possunt in quibusdam organis, quamuis immobilia sint, tum cunei, tum priapisci, qui ad alios quoque usus facti extrahuntur, & immittuntur.

Ex Galeno de machinamentis.

Articulis reponendis Hippocratis scamnum per se abundè est. si quis autem velit alijs quoque uti, est polyspaston (ita appellatū, quoniam multis orbiculorum circuitio nibus facilitatem præstet) quod iter facientibus maximè idoneum est, refertur autem ad Archimedē auctorem. in vrbibus verò nō alienum est Fabri vel Andreæ organum, cum erecto opus est: vbi planò, scamnum Hippocratis præcipuè aptatur.

De Glossocomo machinamento.

Non ab re quidem mihi glossocomū videtur à iunioribus medicis inuentum, quod seu femur, seu crus cōminutū sit, vbi callus circūdatur, cōmodissimè admouetur. Habet autem ab imā parte axem, ad quem extremi laquei in diuersa extendentes deligantur. Inijciantur laquei extremis partibus ossis, quod curatur, siāntque ex duabus habenis, sic, vt quatuor vterq; capita habeat, bina à dextrā, totidem à sinistrā. ex ijs capitibus, quæ inferioris laquei sunt, per foramina facta in inferiori parte glossocomi ad axem duci debent: quæ superioris, primò procedere ad superiora, deinceps ipsa quoque per latera glossocomi perforata traici, quibus foraminibus trochleæ includantur. vtrinque ergo ab exteriori parte glossocomi, superioris laquei capita ferenda sunt ad axē. his enim itā constitutis, vna axis cōuersio pariter ambos laqueos extendit deorsum versus, illum qui ad inferiora fracti ossis alligatur, sursum, alterum sic, vt compositā fracturā in posterum liceat quotidie hanc laqueorū in diuersas partes intensionem corrigere, valentiùs, vel leniùs extendēdo. laqueum igitur, qui in inferiori parte est, directā ductione axis extēdit: cum, qui in superiori parte, intercedente alio motu, graeci δὴ τὸ μετακίνησις τῆς αὐτῆς dicunt.

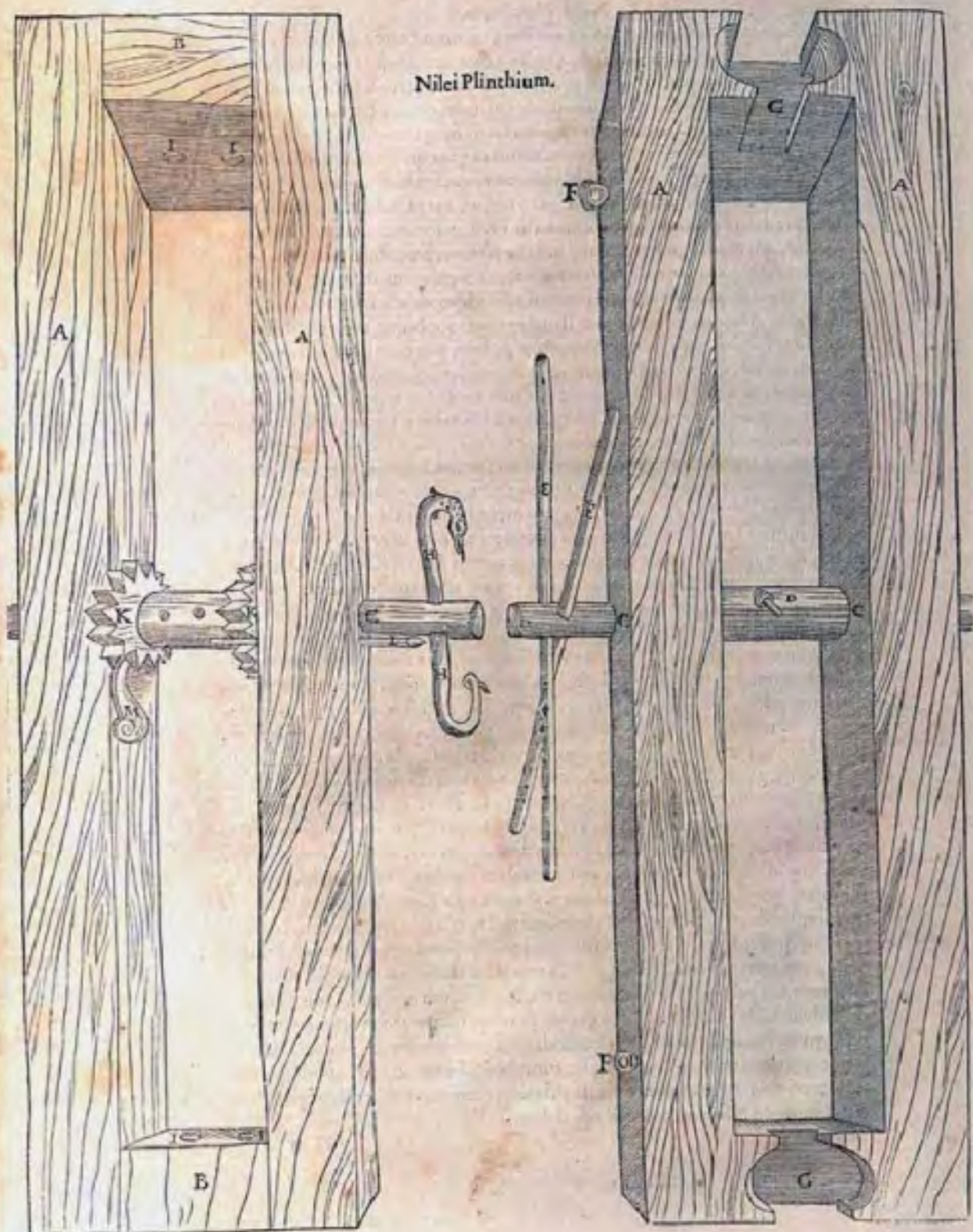
- A Axis, ad quem laquei alligantur.
- B Laqueus superior.
- C Laqueus inferior.
- D Inferior pars glossocomi.
- E Trochleæ.
- F Superioris laquei capita ab exteriori parte glossocomi.

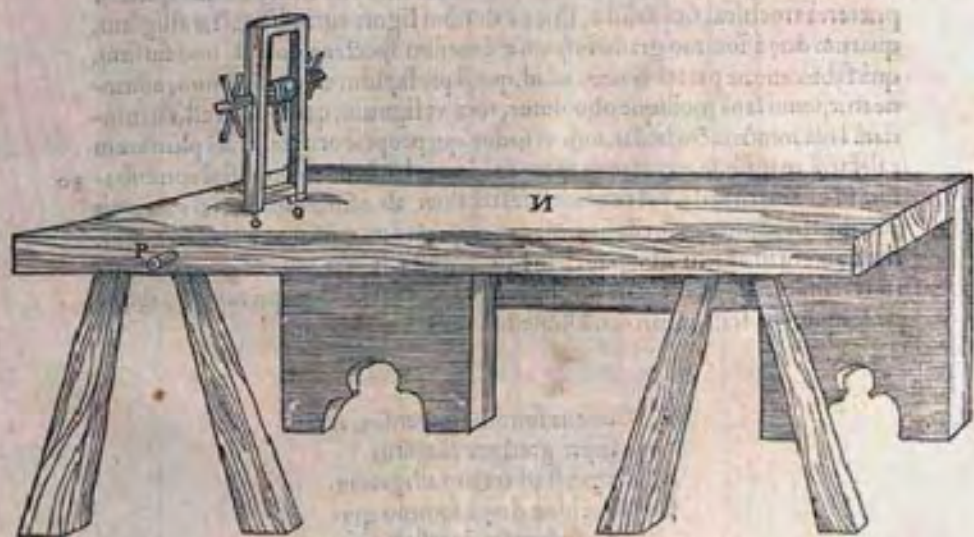
Nilei Plinthium.

¹ Factum est Plinthium Nilei ad eorū organorum exemplum, quæ vocantur
 tractoria quadrata oblonga. duo enim habet latera longa palmos quatuor,
 digiti crassitudine, quæ extremis partibus transversarijs inter se compacta sunt.
 Est autem transversariorum crassitudo & latitudo, quanta laterum, sed longi-
 tudo palmum implet. merito igitur, quum talis compactio sit, ut latera quatuor
 palmos longa sint, transversaria vnum, totius organi quadrati structura oblon-
 ga confecta est. Licebit autē, si quis, voluerit latera breviora, quam dictum est,
 efficere, quandoquidem organum, per vnicum axem, effectum præstat. me-
¹⁰ dia itaque latera pertusa sunt rotundis ac peruijs foraminibus, per quæ axis
 traiecitur, qui mediâ parte clauum infixum habet, capitibus verò, quibus la-
 tera excedit, vinctos æneos, vel ferreos decem digitorum magnitudine. Sunt
 item in organo quatuor annuli lateribus affixi, bini ab inferiori parte, totidem
 à superiori. Antiqua huius organi structura auctore Nileo talis est. Herodo-
 tus quidam architectus transversariorum priores partes medias excavauit ad
 figuram literæ $\cup$. ne habenæ, quæ à corporibus, quibus vis adhibetur, ad
 axis clauum feruntur, extantibus angulis atterantur, sed recta procedât. hæte-
 nus Herodotus. nos verò quam accepimus, historiam referemus. ferunt Pasi-
 crates architectum Sidoni organum hoc vidisse, quod à statu cōtinebatur,
²⁰ aliter tamen fabricatum. nam, quum eadem compactio esset, conspiciebantur
 in eo organo ab extantibus axis capitibus cneorū draconum complexus, quo-
 rum capita è regione ad caudas spectabant, sed quo pertinebant hi dracones?
 non alio, nisi ut in vicē vestium axes cōuerterent: tum in organo, quod Sidoni
 erat media, transversaria pertusa erant rotundis foraminibus, quæ clauo axis
 responderent. constat autem foraminum eūdem esse vsum, qui in organo He-
 rodoti, nimirum, ut habenæ, quibus corpora extenduntur, ad clauum, recte per
 ea foramina porrigantur. Retulit insuper Pasirates axem inclusa habuisse in
 viciniâ laterum tympana quatuor ex ære dentata, duo ab interiori parte, toti-
³⁰ dem ab exteriori, atque item in lateribus foramina fuisse dētium ordini respō-
 dentia, ut postquam abundē extenta corpora fuiſſent, fibulæ inter dētēs eō de-
 missæ, ubi in luxatis restituēdis opus esset, axem sisterēt. Sed recentiores tym-
 panis omiſſis priori parte latera pertuderunt: pertuderunt item in orbē aliquo
 intermisſo ſpacio, & ipsa axium capita, quo ad vsum dictū fibulæ inditæ axem
 immobilem tuerentur. Ego autem, quum fibulæ decidant, ad eum, quem dixi
 vsum, vinctos lateribus infixi. axis verò capita foravi ſic, ut huius foramina illis
 conuenirent, quæ erant in orbem in lateribus aliquo ſpacio interiecto, quo, ubi
 vellem in luxatis condendis axem immobilem reddere, vncum includerem in
 foramen, quod eſſet accommodatum. Communis Plinthij tractorij fabrica-
 tio huiusmodi eſt: verū ego aliter Plinthiū ſtruxi, ſaluā enim eādem laterum
⁴⁰ menſurā, inferius transversarium ſuſum tranſtuli, quatuor digitis infra trans-
 versarium extrema crura relinquens, axem verò collocaui in medio trans-
 versariorum, cui parti græcè *κρη* nomen eſt, & ſcamnum quoddam, quale in lu-
 do videmus, ab vnâ extremitate excidi. canis quadratis atque oblongis, ut pro-
 poſitorum crurum extrema in eiſmodi caua conuenirent, ipſa item latera ex-
 tremis partibus tranſverſa pertudi, foraminibus ab vno latere ad aliud penetrā-
 tibus, ut fibula in foramina coniecta Plinthiū contineret. Hæc de organi ſtru-
 cturā, nunc ad ipſius motionem aggrediar.

Nilei Plinthium.

- A Duo latera.
 B Transuersaria.
 C Rotunda, et peruisa foramina.
 D Axis, qui mediâ parte clauum infixum habet.
 E Vectes ænei.
 F Annuli.
 G Transuersarij priores partes excavatz ad figuram literæ C.
 H Ænorum draconum complexus.
 I Foramina rotunda.
 K Tympana ænea dentata.
 L Fibula indita.
 M Vncus.
 N Scamnum quale in ludo videmus.
 O Caua quadrata.
 P Fibula.

De motu organi tractorij.

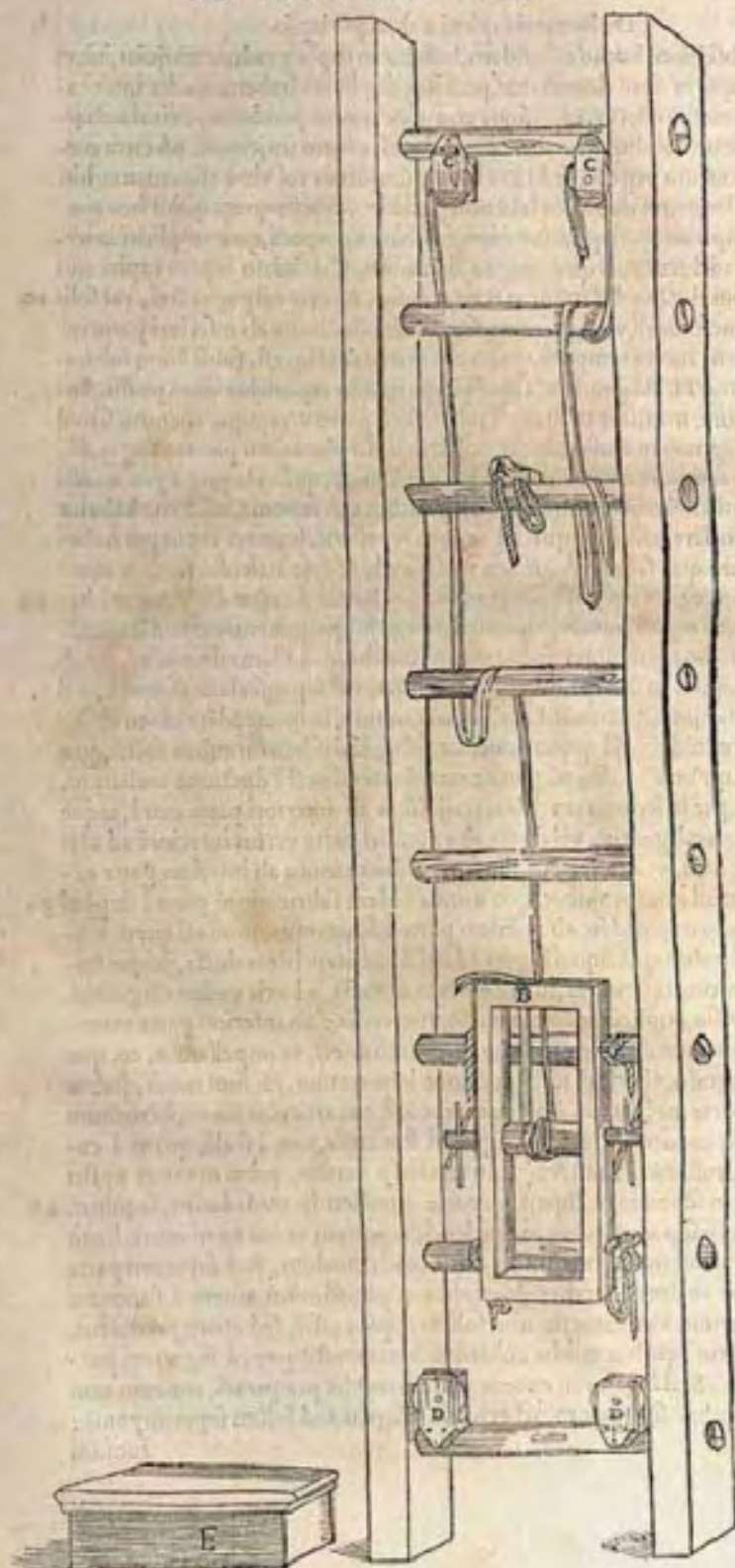
QVoniām tractoria organa imperfecta sunt, nec præstare quidquam per se possunt, sed alterius operam requirūt, puta scalæ, lecti, scamni, quæ ubi non sunt, eorum vicem exhibet pavimentum, terraq; ad prolapsa restituenda, mihi operæ præcium videtur, quasi doceam in ludo, gratiâ eorū, quæ nunc tractantur, super scalam præparatam, organi motum enarrare.

Scala præparata ad humerum restituendum in alam prolapsū.

PAratur scala una ex ijs, quæ in communi usu sunt, non lata, quæ obliquè collocatos gradus habeat, si quidem talis luxatis reponendis est aliena, sed æquè crassa sit, quadratissq; gradibus constet, leuatīs angulis, ne corpora conterant, atque in rotundam figuram redactis. huiusmodi scalæ ubi copia non sit, quo molliùs corpora insidant, gradus lanâ inuoluantur. Ordiantur ab humeri capite in alam excidente. Oportet igitur, ubi id restituitur, cuneum funibus suspensum collocare super gradum idoneum, cui brachium (ut ostendi) superimponatur, & per funes ad eum alligare. est autem ille gradus reponendo idoneus, quem retuli. brachio superinfecto intentioneque adhibita suspendendus homo est sic, ut duos palmos à pavimēto recedat. & cuneus ad gradum firmiter alligandus non temerè, sed eo obseruato, ut ex partibus, quæ cum cauo quodam capitulata est, ad humerum detur, quæ gibba iuxta est, ad latus. A cuneo verò deorsum versus alterius, siue tertij gradus intervallo, organum ad scalam vinciendum est per eos quos habet annulos & funes, aut habenas, aut alia quæpiam trasecā. ipsa item scala in pavimentum fortiter adigenda est, ne in extendēdo moueatur, sed stabilis maneat, ac sine vllā in inclinatione. quatuor præterea trochleæ, siue solidæ, siue ex duobus lignis curiosius factæ alligētur, quarum duæ à summo gradu suspensæ deorsum spectent, duæ ab imo sursum, quā fabricatione paratā cuneus ad id, quod prolapsū est reponendum, admoveatur, tenui lanâ molliq; obuolutus, tum ut lignum, quod durū est, circumdatā lanâ minùs tactu lædat, tum ut sudor, qui propriè oriri solet alā plurimum calefactā, magisq; ægrotantis metu ac labore, lanâ cuneo impositā combibatur. Hæc autem scala, vel contineatur stabiliter ab assistentibus, vel extremis partibus in pavimentum defigatur, cuneisque (ut propositum est) cōfirmetur. Illud autem in aperto est scalam benè lōgam esse debere, ut postquam demissa in terram fuerit, quod extat, ubique pro magnitudine eius, qui curatur, abunde longum sit. scalā confirmatā subsellium iuxta collocetur.

- A Cuneus funibus suspensus, ac super gradum alligatus.
- B Organū ad scalam alligatum.
- C Trochleæ duæ à summo gradu suspensæ deorsum spectantes.
- D Trochleæ duæ ab imo gradu suspensæ, sursum spectantes.
- E Subsellium.

De humeri

De humeri capite in priorē vel posteriorem partem excidente.

- A**D humeri caput in priorē vel posteriorem partem elapsum scalā eadē ratione modoq; preparatā vel figuratā organoq; & trochleis (vt antea dictum est) alligatus, rursus, vbi restituere volumus, subfelliū iuxta ponimus, lanāq; vel linteis cōtegimus gradū idoneum, super quem restituamus: cui (sicut ostensum est) inuoluta ala insidat: tum carchesium laqueum, vel aliū equaliter extendendi vim habentem humero (vt propositū est) circūdamus, cuius capita deorsum attracta ad organi axem religamus, quemadmodū ad humerū in alam plapsum tradidimus, vt conuersus axis directā ductione ab inferiori parte intē dat. eodē momento, quo intendimus, aliquis rursus à posteriori parte assistēs, utrāq; manu ad ceruices hominis datā, corpus in contrariā partē repellat. Licebit autē in hoc casu magis & extendere & ducere ad infiora. Subfellio itaq; subtrācto, homo suspēditur, vt simul & articulus excitetur, & quæ illi superiecta sunt, laxentur: vbi, quantū reponendus articulus postulat, intēderimus, circūducendo impellimus. siquidē in priorē partem, humeri caput exciderit, ab eā sede, in quam venit ad eam, vbi esse naturaliter debet, prominentiori palmæ parte vrgemus, atq; alterā manu cubitū à posteriori parte in priorē adducimus, quo facto minister assistens manū apertam lato scapularū ossi opponat, atq; id repellat, ne vis operæ resoluatur: verū, si in posteriorem partem prorūpat, contrariū fieri debet, humeri quidē caput prominentiori parte palmæ vrgēdum est, vt à lato scapularū ossi in suam sedē reuertatur, atq; alterā manu cubitus ad posteriorem partē prorsus adducēdus. Hāc igitur ratione humeri caput restituendū ducimus, vbi in priorē vel posteriorem partem eruperit. Sed alij in utroq; casu eam reponendi rationē probarunt, quæ à superiori parte extēdit, hoc, quo pacto agant, videamus. Scalā eodē modo paratā duplicatē habentē, vel funis medium lanā, vel linteis inuolutum alæ subiiciūt, capitaq; eius per superiores trochleas traducta deorsum ad axis vestes tāquam ad clauos alligant, deinde humero carchesium laqueū, vel aliū, qui equaliter extendere valeat, circūdant, cuius capita deorsum demissa, vt contineantur ad aliquē scalæ gradum deuinciunt. quibus itā constitutis axis conuertitur, quo conuerso & continēt, & à superiori parte intēdūt, ac postquam abundē extēderunt, adducēdo impellunt. At cū in diuersa cōtēdūt, capita laquei, vel directā ductione, vel alio intercedente motu, funis verō per alium motū interiectū ad axis clauū alligāt, vt conuerso axe in diuersa diducant, postquam satis intēderunt, adducendo impellunt. Intentiones quidem succedunt, sed impulsus fallax est. siquidem homine excitato, & suspensione distracto agrē articulus restituitur. atq; ob hanc causam nunc placuit extendendi rationem tam à superiori parte, quā ab utrāq; præterire. Humeri ergo caput, in quacunque partem venerit, conuenit ab inferiori parte extendendo reponere, cū erectus homo collocatur. Quā viā humeri caput restituatur, exposuimus. Pergamus igitur ad cubitum.

De cubito.

AEquē duo brachij ossa in quatuor partes erūpunt, in interiorē, exteriorē, anteriorem & posteriorem, atque vbi in tres partes venerint: exteriorē scilicet interiorē & posteriorem, brachiū curuatur, & extendi nō potest. Cōmune est horum triū casuum, in quibus curuum brachium minimē extēditur, scalā cum organo (vt dictū est) ad restituendū paratē, postea hominē iuxta scalā collocare, vt super subfelliū ascendēs brachiū super conuenientem scalę gradū inij-

ciat, tum eā iūcturā, quæ palma nūcupatur, humerū continere, & laqueum in-
æqualiter extendēte, vt attollentem chiasmū, aut nauticum brachio in viciniā
manus circū dare, eiusq; capita ad vnū scalæ gradū, vt retinacula sint, deuinci-
re, vt vbi vis adhibetur, recti anguli figura fideliter cōseruetur, eoq; facto me-
dium duplicatę habent, brachio ppe cubitū iniicere, capita verò deorsum du-
cere ad axem, ibiq; vel directā dūctione ad axis clauum alligare, vel alio inter-
cedente motu, nō secus ac vbi humeri caput reponitur, vt similiter axis cōuer-
sio ab inferiori parte intendat. Traditur etiā ad cubitum ille reponēdi modus,
qui à superiori parte extēdit, cuius ratio est hæc. Cæteris omnibus (vt ppositū
est) cōstitutis, humerus nō ampliū, vt cōtineatur, deuincitur, sed laqueus car-
chesius, aut aliū ex ijs, qui æqualiter extendūt, ipsi circūligatur, cuius capita ad
superiores trochleas adducta ab interiori parte in exteriorē attracta deorsum
feruntur, & ad axiū vectes quasi ad clauum alligantur: duplicatę verò habent
capita deorsum adducta, vt retinacula sint ad aliquid immobile dātur. cōuerso
igitur axe & cōtinemus, & alio intercedēte motu à superiori parte extēdimus.
At modus, qui in diuersa extēdit, hinc manifestus est, vbi enim in diuersa ex-
tendimus, laquei capita per se ad clauū axis, vel alio intercedēte motu ad eius-
dem vectes deligātur, vt eadē cōuersio in diuersa extēdat. Nesuis, quātū res
postulat, extētis cōueniēter impellere oportet, adducēdo, si luxata in duas par-
tes venerint, in interiorē scilicet & exteriorē: extrahendo, si in posteriorē, quas
impellēdi rationes in opere de articulis exposui. Hęc igitur fieri debent, quādo
cubitus in ppositas partes erūpit. Verū, si in priorē, in quo casu diximus ex-
tentum brachiū non curuari, iterū eadē scala atq; organū cōparatur, æger scalę
assistens brachiū super cōmodū eius gradū imponit, humerus ad scalā per ean-
dem iūcturam vincitur, laqueus æqualiter extendēs ad brachiū datur in viciniā
manus, cuius capita deorsū ferūtur ad organū, vt ab inferiori parte attrahātur.
si quis autē velit agere hoc tum continendo, tum à superiori parte adducendo,
humerum nō ampliū ad scalā deuinciat, sed vtriq; mēbro laqueū iniiciat, qui
æqualiter intendat, vnū scilicet humero, alterū brachio, & superioris quidē la-
quei capita sursum ferat vltra caput, alterius verò deorsum, vt (quemadmodum
in alijs reponēdi rationibus declarauimus) extendat. quod vbi abundē fecerit,
nunc reponēdi causā duo modi impellēdi potissimū aptantur, qui premit, &
qui circumducit. sed antē quidem premere cōuenit, dum intētio adhuc manet,
dehinc circūducere, quos impellēdi modos multo antē exposui in opere de ar-
ticulis. Oportet autē eo, quod luxatū est, restituto brachiū curuare atq; exten-
dere, pronūq; & supinū collocare, vt ex toto restitutū esse intelligas, tum ad
angulum rectū in sequentem curationē figurare. Vtraq; igitur brachiū ossa, vbi
loco suo nō sunt per superiores modos reponūtur, verū quoniā vtrūq; per se
propriē vitatur, cum suo loco mouetur, posthac necesse est scribamus, quonā
modo cubitus erumpēs, radiūq; diductus ab inferiori parte extēti, reuertitur.

- A Cuneus sub alā per funes suspen-
sus.
B Organum ad scalam alligatum.
C Trochleæ à summo gradu suspēse.
D Trochleæ ab imo gradu suspēse.
E Subsellium.
F Iūctura, quę palma nūcupatur.

- G Laqueus attollēs i viciniā manus.
H Capita laquei, vt retinacula sint,
ad scalę gradum deuincta.
I Medium duplicatę habentę pro-
pe cubitum iniectum.
K Capita ad axis clauū directā du-
ctione alligata.

Mouetur per se cubitus interdū loco, & rursus per se radius diducitur, ijs modis, quos in opere de articulis declarauimus. Ad hæc igitur ossa restituenda, scala similiter paratur, humerūque ad gradū vincitur eā iuncturā, quæ palma dicitur: ad ipsum verò brachiū vtiliter datur laqueus aliquis, ex ijs, qui inæqualiter extendunt, cuius laquei sinus à parte, quæ restituitur, capita à contrariā, hoc est ab integrā collocetur. propriè enim laquei, qui inæqualiter extendunt, eas partes magis cogunt, quibus sinus hærent, minùs verò, quibus capita. siquidem consilium est, vbi superius os excidit, ab inferiori parte attrahere: ad id, quod suo loco est, vim minimè adhibere. Huius igitur laquei capita ad axis clauum dari debent, vel directā ductione, vel alio motu intercedente, vt cōuersio axis ab inferiori parte extendat. sed vbi, quantum restituendum os poscit, extenderimus, idoneis impellendi modis vt conuenit, cubito quidem in anteriorem partem excidente, radiūque in posteriorem adducto, vtriusq; manus digitos inter se iunctos eminentie cubiti subiiciamus, prominentioresque palmarum partes vtrinq; ponamus, atque his summopere vrgentibus adducimus: sed, si in posteriorem partem prorumpant, cubitus præsertim, ea reponendi ratio efficacissima est, quæ extrahendo impellit, sin radius in priorem partē conuertatur, expedit premendo & circumducendo impellere, quemadmodū ostendimus, vbi vtrumq; os in priorem partem elapsū ponebamus. exquisitos autem reponendi modos in opere de articulis exposuimus. Repositi autem ossis indicium erit, in cubito libera brachij cōtractio atq; correctio: in radio, in pronum vel supinum habitum cōuersio. quo modo igitur per scalam homine erecto restituere luxatum conueniat, demonstrauimus. verū quia iustā aliquā de causā, aut ob imbecillitatem, aut ob femur, seu crus simul comminutum, æger stare nequit, dum luxatū restituitur, necesse est in sequentibus aperire, quæ ratio sit restituendi homine super planam scalam iacente.

- B Organum ad scalam alligatum.
- C Trochleæ superiores.
- D Trochleæ inferiores.
- E Subsellium.
- F Iunctura, quæ palma nuncupatur.
- G Laqueus inæqualiter extendens.
- H Capita laquei duplici intercedente motu ad axem data.

Quo pacto iacente homine restituatur
humerus in alam prolapsus.

2

Scalam collocare planam oportet, & ut à pavimento attollatur, extremitati-
bus lapides vel ligna ab vtrâque parte subijcere, atque æquâdi gradus cau-
sa lineâ superimponere. huiusmodi enim lectus, quod pertinet ad ægrum ia-
centem, dum restituitur, scamni munus præstabit. organum verò ad scalam al-
ligandum ab inferiori crurum extremitate, rursûsque trochleæ (quemadmodû
dictum est) binæ à superiori scalæ parte, totidem ab inferiori vinciente. satius
autem est ad luxata restituenda pro scalâ adhibere scamnû, quod ab altero ex-
tremo, quadratis fossis excavatum sit, vbi organum firmiter insistat. quæ præ- 10
paratio esse debeat, dictum est: modos autem, quibus humeri caput restituitur,
exequemur. Prolapso igitur humeri capite, collocare hominem cõuenit, sic, ut
iaceat super scalam, organo ad pedes constituto, supinus, vbi in alam vel prio-
rem partem excidit: in vëtre, vbi in posteriorem. Igitur, vbi in alam conuer-
titur, funis capita super caput à priori vel posteriori parte adducēda, mediû-
que habenæ duplicatę dandum est ad humerum sic, ut inter ipsum & cuneum
demittatur, capitâque eius ab exteriori parte ferantur, atque ita pendeant: post
hæc laqueus charchesium, vel alius ex ijs, qui æqualiter extēdūt, humero (ut su-
prâ ostensum est) injiciendus, cuius capita deorsum ad organum adducenda.
quûm capita ergo ad pedes ferantur, agemus vel continentes, & ab inferiori 10
parte extendentes, vel in diuersa trahentes, siue directis ductionibus vtamur.
siue alius motus intercedat, ut antea indicauimus: cûm satis extenderimus, cõ-
dere humerum debemus, idoneam impellēdi rationem adhibentes. Præcipuè
autem duplex impellēdi ratio idonea est, & quæ articulû extrahit, & quæ sur-
sum compellit. manente intentione duplicatę habenæ capita tenentes, vñ hu-
meri caput extrahimus, eodēque momēto cubitum in interiorem partem ad
latus repellimus. eo enim fit, ut humeri caput facili promptēque in exteriorem
partem ducatur, moueatûrque. quo factō remissâ intentione, protinus sursum
compellimus, post hæc humerum prehēdentes, attolimus, ut in suum locum
collochemus. Hæc sunt, quæ fieri oportet, vbi humeri caput in alam excidit. 30

- A Cuneus alligatus ad funem, cuius capita dantur ad gradum supra caput.
 B Organum ad scalam alligatum.
 C Trochleæ à summo gradu suspensæ deorsum spectantes.
 D Trochleæ ab imo gradu.
 E Habena media demissa inter cuneum & humerum, cuius capita spectent in partem exteriorem.
 F Charchesius ad humerum datus.

- A Organum ad scalam alligatum.
 B Trochleæ.
 C Ferramentum datum ad finem manus.
 D Sinus laquei dati ad ferramenti extremitatem.
 E Laqueus æqualiter extendens brachio injectus in viciniâ manus.

De spinâ.

Sпина gibba ex recenti ictu restituitur. Oportet in restituendo hominē pronum collocare, vel super scalam, cuius gradibus aliter iniectus sit, vel super scamnum, trochleâsq; (vt dictū est) adhibere: post hæc ad spinâ dare binos laqueos æqualiter extendentes, vnum à superiori parte gibbi, alterū ab inferiori, vel quaternos ex ijs, qui inæqualiter extēdunt, inter se oppositos, binos à superiori parte, totidē ab inferiori, & superiorum quidē capita sursum, inferiorum verò deorsum adducere, siue vt retinacula sint, & vel ab inferiori, vel à superiori parte intendant, siue vt in diuersa diducant, veniunt, vbi in diuersa diducimus, trochleis vtimur alio intercedente motu agentes. Postquam abundē intenderimus, eo modo impellimus, quē in libro de articulis enarrauimus. Sequitur autem, vt de modis reponendi femoris pertractemus.

Femur in quatuor partes prorūpit, interiorem, exteriorem, priorē & posteriorem, atq; vbi in tres partes cōuertitur, crus extensum est, & curuari minimē potest: quod si in posteriorem partem prolabatur, curuatur, sed non extēditur. Igitur, si in illas tres partes venit, vbi extensum crus minimē implicatur, resupinandus homo est super scalam vel scamnū, & duplicatæ habenz vel funis medium lanâ seu linteo circūdatum inter anum & naturale injiciendum, capitâq; eius super caput adducenda. Si in exteriorem quidem & priorē partem
 10 femur eruperit, mediâ habena variè quâcūq; parte inter anū & naturale dari potest: sed, si in interiorem partem exciderit, inter femur integrū adhibenda est, & articulū, qui restitui debet, ne si femoris capiti subiecta fuerit, membrum ab inferiori parte attrahi nō sinat, quo factō Charchesius laqueus vel alius æqualiter extendēs femori extremo circūponēdus est, capitaq; deorsum ad organum ferenda, & ad axis clauum alliganda, vt adhibitis retinaculis cōuerso axe cōtineamus, & ab inferiori parte extēdamus. nihil item prohibet, quo minus à superiori intēdamus, quēadmodū dictum est, quā de humeri capite. Nervus, quantum satis est, diductis, iisdē vtendū est impellendi modis, quos in opere de articulis indicauius. At, si femur in posteriorem partem prolabatur, vbi cōplicari
 30 crus diximus, sed nullo modo extēdi, organo ab inferiori parte alligato eger sedeat, magis tamen in supinum habitū conuersus, in alterâ coxam inclinetur, post hæc contineatur, sicut in opere de articulis ostendimus, tunc Charchesius laqueus, vel alius æqualiter extendēs femori circūdetur, eiusq; capita deorsum demissa, vt ab inferiori parte extēdāt, ad axem religētur. nervus, quantum res postulat, intētis, oportet eādē ratione in restituendo impellere, quæ in opere de articulis exposita est, spathâ premendo idoneâ extrahere, & femoris caput in exteriorem partem adurgere, sicq; crure deorsum extento, atque hominē resupinato articulus reponitur. crus autem restitutū testatur eius flexus, atque porrectio. in quamcūq; enim partem venerit, vbi restitutum est, liberam eius
 40 actionem spectamus, flexum scilicet & porrectionem.

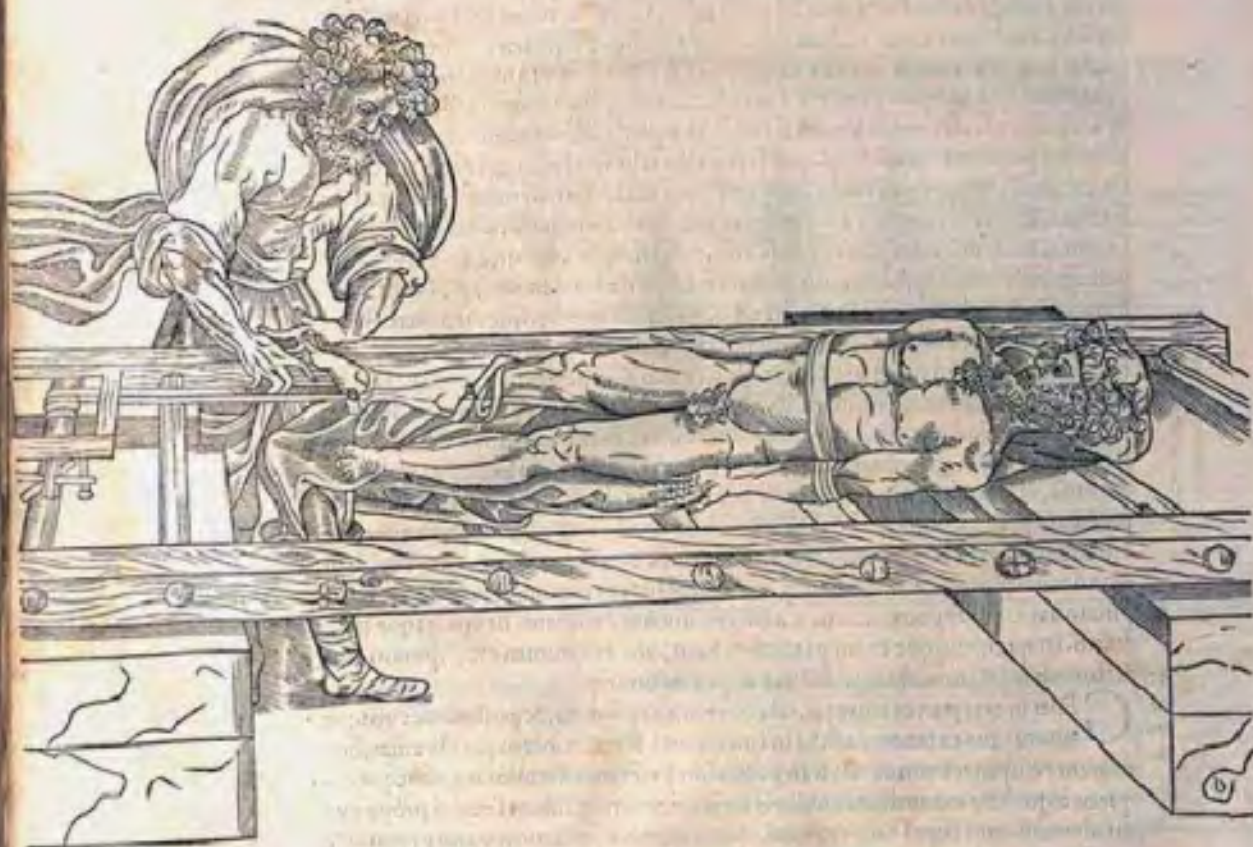
Genu in tres partes erumpit, interiorem, exteriorem, & posteriorem: vbiq; autem crus extensum est. Si in interiorem & exteriorem partē veniat, hominem resupinare conuenit: si in posteriorem, pronum collocare, tūcque laqueos æqualiter extendentes mēbris iniicere, vnum quidem femori prope genu, alterum cruri super eam regionē, quæ carnosâ à posteriori parte prominet, rursusque organo ad inferiora deligato, easdē adhibere intendendi rationes, quæ in alijs luxatis sunt ostēst, impulsūque in opere de articulis declaratum.

De talo.

T Alus modò in interiorem, modò in exteriorem partem prolabitur, nonnunquam etiam in posteriorem. rursus itaque oportet hominẽ sedere, extentòque cruri laqueũ imponere, qui æqualiter extendat, cuiusque capita ad posteriorem partem porrigere, ad talum verò sandalium, vel draconem laqueum dare, capitáque à priori parte ad axem adducere, continendóque ab inferiori parte extendere, & iisdem vti modis impellendi, quos in opere de luxatis explicauimus. Restituendi rationem præterimus, quoniam de hac præcipuè agimus, ubi organorum, quæ plana collocantur, præsertimque nostri machinamenti, motum declaramus.

10

- A** Laqueus iniectus cruri æqualiter extendens.
B Sandalius laqueus ad talum datus.

Glossocomum Nymphodori.

Glossocomum Nymphodori tractorium organum est quadratum, habet autē duo latera, quæ extremis partibus per duo transuersaria inter se iunguntur, laterum verò & transuersariorum eadē est magnitudo, sunt enim longa latāque duos palmos, crassa digitos totidem. quare, quū equalis sit eorum modus, iure glossocomū ex eorū numero est, quæ propriē quadrata appellatur. Media igitur latera exculpta, canatāq; sunt cauis non nimis altē penetrantibus, quibus includitur axis habens in medio tympanum, cui ab utrāq; parte ferrei vnci sunt, duo in vniuersum, vel foramina, in quæ possint coniici funes, quorū hæc ratio est. funes duo vncis medijs circumligantur, & ab utrāque parte prope foramina nodū accipiunt, quorum capita, quū quatuor sint, duo traieciuntur per transuersarium prius, ab interiori parte extrā, reliqua duo per id, quod posterius est. Secundū tympanum cochlea speciei lentis referens recta collocatur, hæc composito vocabulo græcè *μαλίσκος* dicitur. eius extremitas demittitur in cauū non penetrans prioris transuersarij. pars verò, quæ cochleæ modo striata est, iuxta tympanum collocatur, quod superest ex eius longitudine per foramen transit, extremāque parte baculum versans habet, quo torquetur, vt cochlea per id versata tympanum moueat, conuerso hoc axis versetur, quo moto funium capita, quæ extrā procedunt, ad intendendum ducuntur. Sunt item in glossocomo opercula, vt quæ in eo sunt machinationes occultentur: tum quatuor annuli ad latera fixi, bini ab inferiori parte, totidem à superiori, eā de causa, vt alligari organū possit. Huius fabricationis auctor est Aristion filius Pasicratis, siquidem aliter structum fuit à Nymphodoro. in vetustā enim structurā extat cochlea non per transuersarium, sed, quā opercula sita sunt, traiecta. duas enim forfices ferreas ad latera affixas habet ad medium pertusas, quarum vna axi subiicitur, altera superponitur, utrāque à latere tympani collocatur, inferior angustius foramen habet, superior latius. Cochleā igitur ab eā parte, quā opercula sita sunt, traiecitā, atque à forficibus contentā, alterum operculum sine impedimento clauditur: alterum claudi non patitur pars cochleæ, quam penetrare diximus, cuique baculum versans affigitur. hoc itaque operculum medium transuersum in duas partes secatur, quarum altera manet immobilis, altera clauditur, atque hæc media in longitudinem lunatā figurā exciditur, vt, quū operculum clauditur, lunatum eius cauum propositam cochleæ partem excipiat. Hanc Nymphodori structuram nō accepit Aristion, sed adiecit organo axem habentem tympani foramināque, vt axis, qui in medio est, motus, vbi velis, consistat, & vi minimē voluatur: transtulit item annulos iuxta prius transuersarium, ne organum à parte operculi, sed à parte prioris transuersarij alligaretur: traiecit præterea funium capita per opercula, hæc quidem à superiori parte, illa verò ab inferiori. quod quidem pertinet ad annulorum situm, vna nobiscum sentit, sed axem, quem adiūxit, tanquam superuacuum reijcimus. siquidem vnus axis ex robustā materiā præparatus, quod opus est, abunde efficit. Sed quū glossocomi fabricationem absoluerimus, sequitur, vt ad eius motum veniamus.

A Latera.

B Transuersarium prius.

C Transuersarium posterius.

D Cuius non penetrans.

E Axis habens tympanum in medio.

F Foramina in quæ funes cōiungi possint.

G Funes duo.

H Capita funiū traiecta per prius trāuersarium.

I Capita funium per posterius trāuersarium traiecta.

K Coclea speciem lentis referens.

L Manubriolum.

M Quatuor annuli in tranuersarijs.

N Ferrea forfex.

O Pars operculi, quæ manet immobilis.

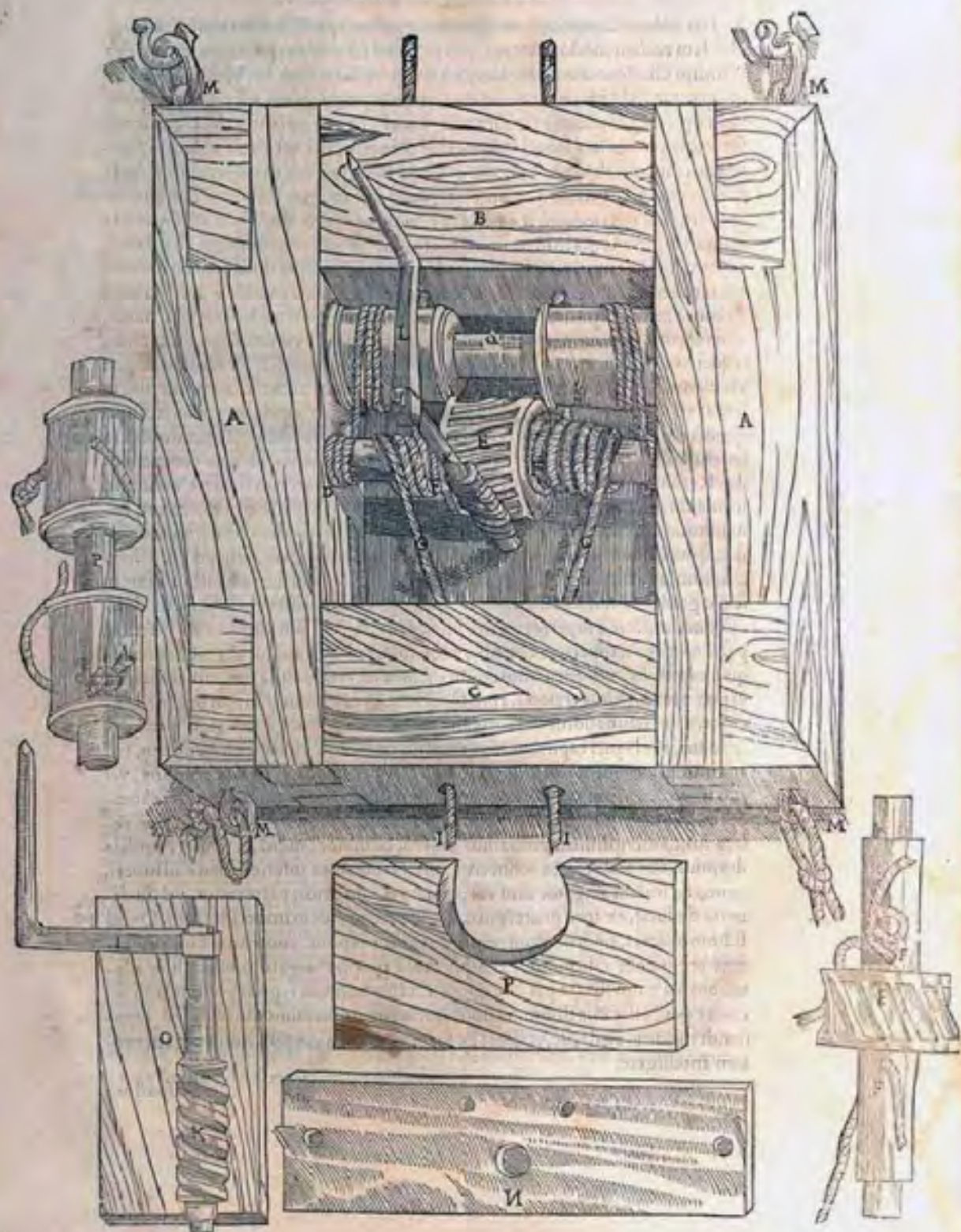
P Pars operculi in lu natā figurā excisa.

Q Axis habens tympana foramināque.

Nymphodori Glossocomum clausum.

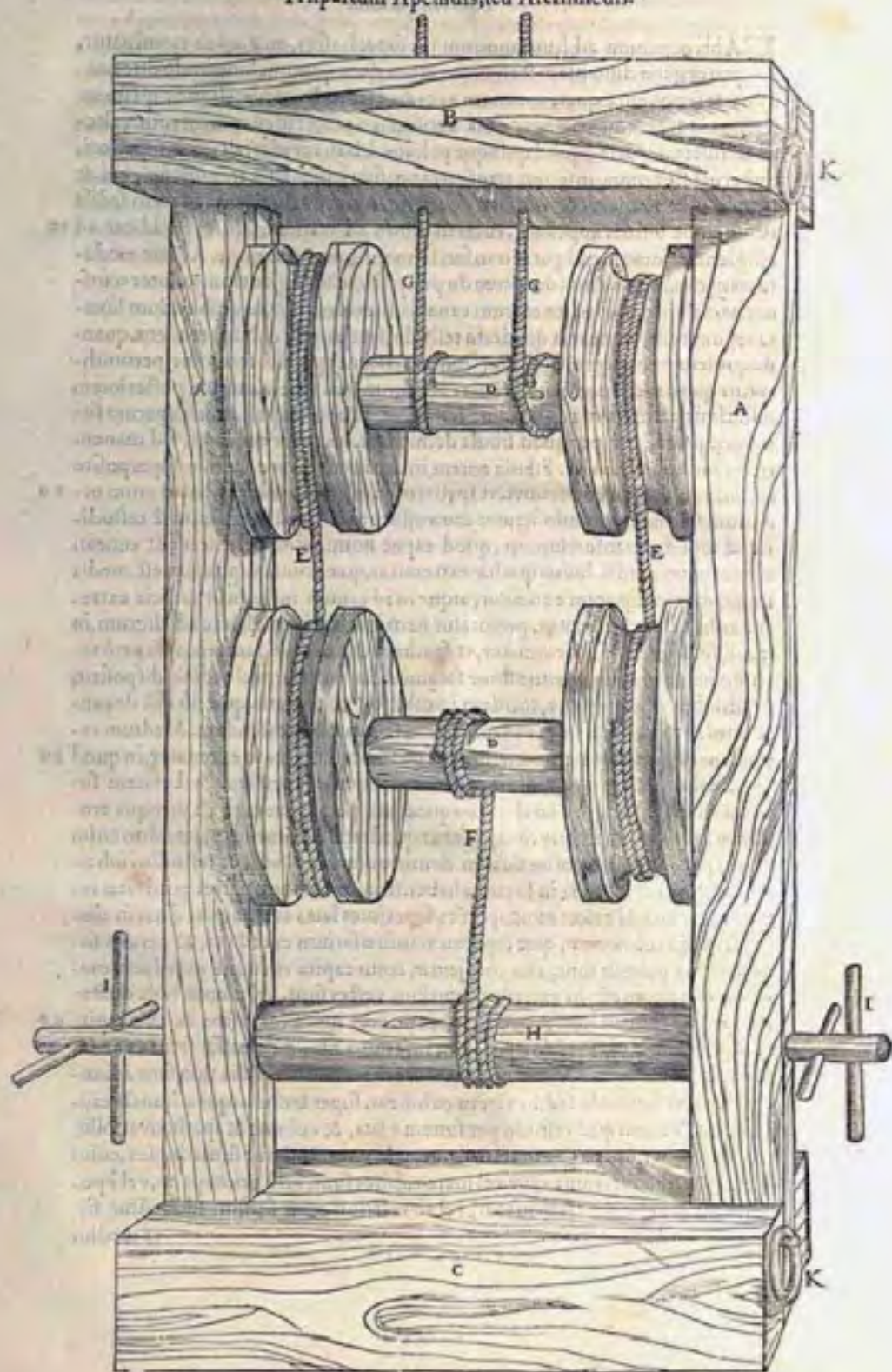
Nymphodori Glossocomum apertum.

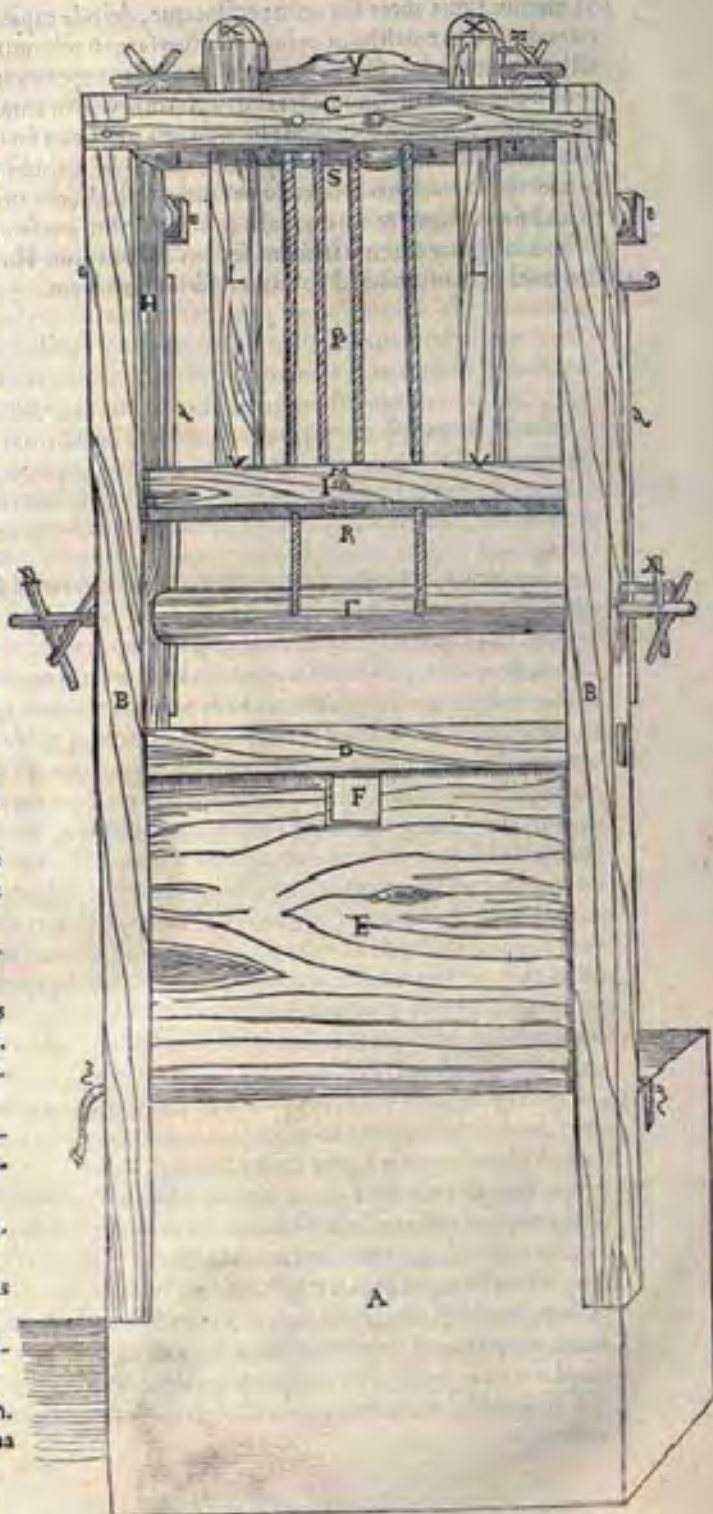
machinamentū in restituendo sic mouit. Habenas extendēdis corporibus in-
iectas ad extantia prioris axis capita deligauit, vt posteriori axe conuerso prior
moueretur, & euolutis, inuolutisq; funibus nerui extenderentur. Sed Aristion
Pasicratis filius patri aduersatur, vt vetustā organi structurā ignorantū in vetu-
stā enim (inquit) organi structurā, axes non mouebantur in laterū cauis, sed cir-
ca ferreos chodaces affixos lateribus in capreoli formā excavatis, quod videre
licet in organis ad aquam hauriendā cōparatis, quæ ob fabricationis rationem
facile conuertuntur, neque tamen rotæ in se continent armillam, sed chodacē.
quoniā igitur axes per armillas mouentur circa chodaces, & rotæ per choda-
ces circa armillas, axes promptē admodum versabuntur, atque ideo sine im-
pedimento erunt, etiam si funis manu ducatur. Ob id autem ipsum trispastum
organum appellatū est, quoniā tres funes agūt, vnus quidē extrā ductus, duo
inclusi. Hactenus ipse probabiliter scripsit, sed vera sunt, quæ à Pasicrate addu-
cuntur, non enim potest manus funē ducens benē restituere, sed fortasse mon-
strationis causā in ludo organum mouere, vis autem, quæ in restituendo requi-
ritur per manum minimē poterit adhiberi, atque eā de causā iisdem omnibus
factis, quæ in vetustā scripturā sunt ostensa, tertium axem organo adijciendū
iudicauimus, cuius capita traiecta per latera essent, vt posterior axis nunc me-
dius fiat, medius autem perforetur, in extantibus capitibus vestes demittan-
tur, vel manubriola, aut bacula ductaria. medius verō funis posterior, vbi circa
axem est inuolutus, traiecitur per foramen axis penetrantis, suūq; ibi capite al-
ligatur. His itā constitutis cōuersus posterior axis, ille inquam cuius capita ex-
tant, funem circa se inuoluit, quo fit, vt medius axis moueatur, quo moto prior
quoque axis mouetur. Tribus axibus conuersis, funium, qui extrā ducūt, ca-
pita tenduntur, cum quibus vinciuntur habenas, quæ corpora extendūt. Habet
item organum opercula, veluti glossocomo, ne machinationes oculis expo-
nantur, atque item annulos ad latera affixos, quibus alligetur. Hæc est vniuersi
trispasti fabricatio. Restituēdi autem modi aptantur iidem, quos posuimus in
glossocomo, distat enim solū, quibus mouetur, machinationibus: præterea
funium eadem est ductio, habenis ad eos alligatis. Sed iam trispasti fabricatio-
nem explicatam habemus.

- A Duo latera.
- B Prius transversarium.
- C Posterius transversarium.
- D Duo axes habentes rotas in vicinā la-
terum.
- E Funes circa rotas inuoluti.
- F Funis coniectus in foramē medium in-
ter rotas posterioris axis.
- G Funis duplex, cuius capita traiecta per
foramina prioris axis, per prioris trans-
uersarij foramina traieciuntur.
- H Tertius axis, cuius capita traiecta sunt
per latera.
- I Vestes in extantibus capitibus demissi.
- K Annuli ad latera affixi.

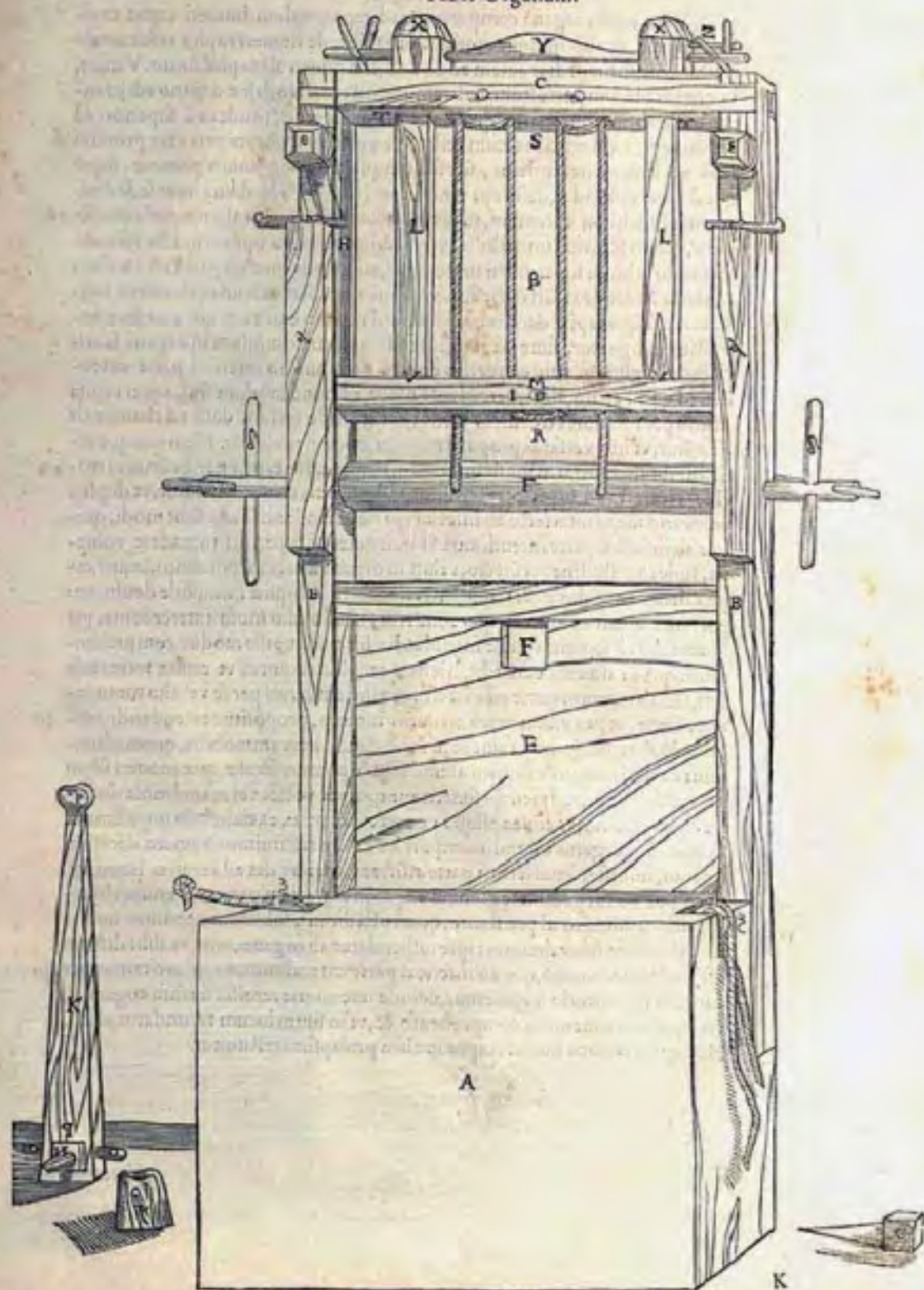
Trispastum Apellidis, seu Archimedis.

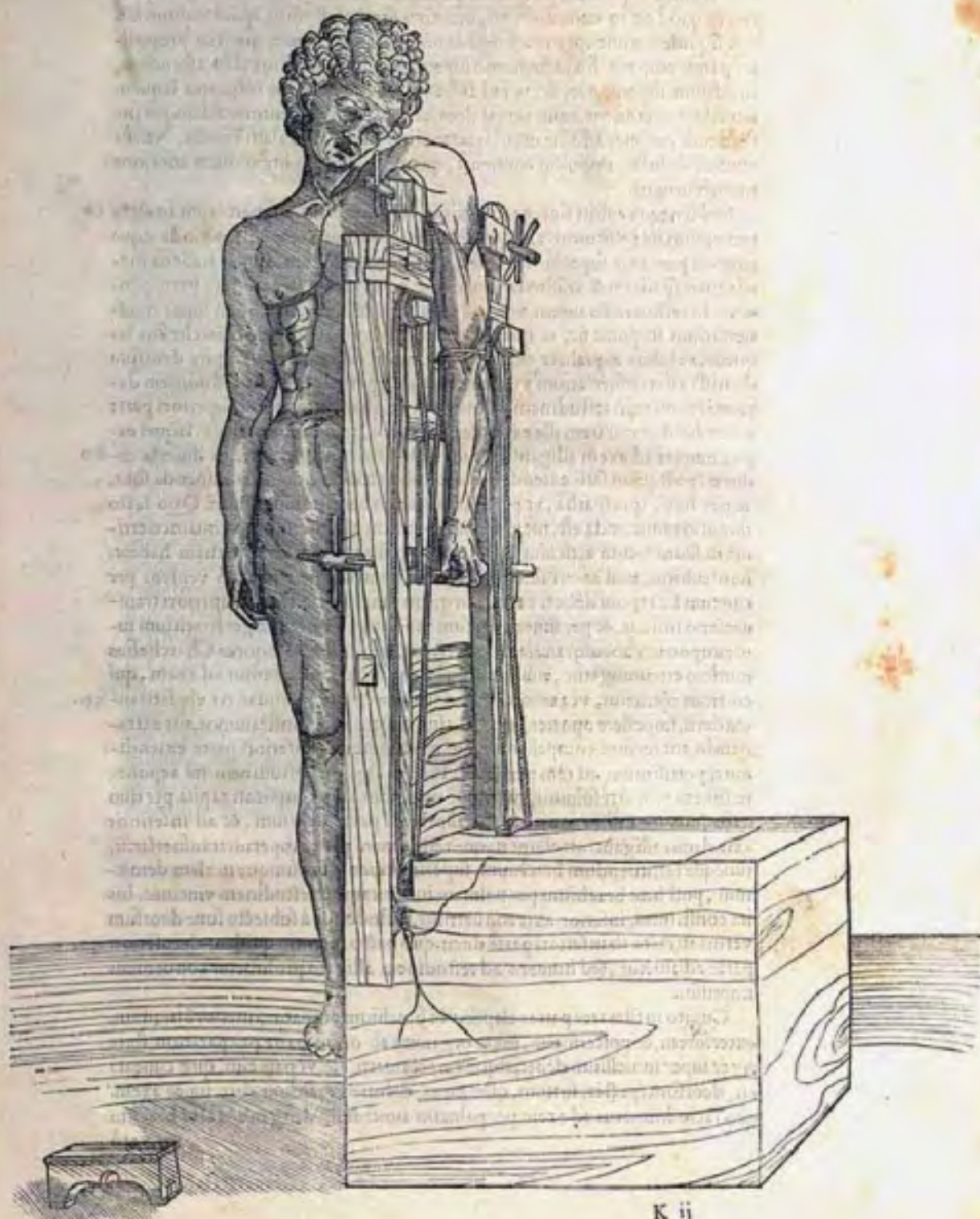
- A Basis.
 B Crura duo.
 C Transuersariū superius.
 D Trāsuersarium inferius.
 E Asser transuersus subiectus inferiori trāsuersario.
 F Medium assers excisi ad formam .u. inuersi.
 G Priapiscus.
 H Canaliculi excavati ab interiori parte crurum.
 I Quadrata testudo.
 K Spatha.
 L Cubiti.
 M Prior pars testudinis per uio foramine pertusa.
 N Radix.
 O Fibula demissa p radicē.
 P capitulū spathæ cuneati axis modo.
 Q Extremitas spathæ i quadratam figurā perforata.
 R Foramina quatuor testudinis.
 S Duplex trochlea idita in cauum superioris transuersarij.
 T Caua duo quadrata superioris trāsuersarij, in quæ demittuntur cubiti.
 V Imæ partes cubitorū quadratæ.
 X Supiores cubitorū partes rotundæ, quæ alæ dicuntur.
 Y Axis in alas cubitorū demissus.
 Z Fibulæ demissæ in alas perforatas, quæ axē immobilem seruent.
 α Alia duo crura adiuncta.
 β Funis duplex.
 γ Alius axis, q in cruribus continetur.
 Δ Vestes, quibus conuertitur axis.
 ε Binæ trochleæ ad basim.
 ζ Binæ trochleæ ad summa crura.
 η Cuneus.

Fabri Organum.

QUUM erecta organa comparentur ad reponendum humeri caput exci-
 tando, & alijs quoque modis idonea sint, de humeri capite restituendo
 tractare constitui. ordiatur autem ab eo casu, sub quo in alam prolabitur. Verum,
 ut organi motum perfectum habeamus, quaternæ trochleæ organo adijci-
 untur, binæ ab inferiori parte, quæ basis sursum spectat, totidem à superiori ad
 summa crura. ubi ergo luxatum restituere volumus, cuneata pars axis primum
 lanâ vel linteo circumdetur, subselliumque iuxta organum ponatur, super
 quod homo ascendat, deinceps vinciantur crura quidē habenâ inter se, sed in-
 tegrum brachium extensum, ad latus. in foramina autem alarum, indantur fi-
 bulæ, ut axis seruetur immobilis, usque dum eo moto opus erit. His ita con-
 stitutis brachium super axem imponatur, atque, ubi cuneata pars axis in alam
 coniecta sit, laqueus Charchesius, vel alius æqualiter extendens humero inij-
 ciatur, eiusque capita deorsum adducta, ad clavum eius axis, qui cruribus an-
 nectitur, alligentur, sune nō amplius indito, quemadmodum in organi fabri-
 catione retulimus, axis conuersio directâ ductione ab inferiori parte exten-
 det. id quod etiam, alio intercedente motu, ad hunc modum fit. Laquei capita
 primò per inferiores trochleas traducuntur, inde sursum data ad clavos axis
 alligantur, ut hic versatus propositam intentionem molitur. Idem quoque ef-
 ficitur duplici cōtrario motu interiecto, laquei enim capita per inferiores tro-
 chleas traiecta ad superiores feruntur, inde ad axis clavos vinciuntur, ut duplici
 contrario motu interiecto ab inferiori parte extendant. Tales sunt modi, qui-
 bus ab inferiori parte intendimus. Si quis autem à superiori intendere volue-
 rit, sune in testudinem cōiecto, veluti in organi structurâ posuimus, laquei ca-
 pita deorsum adducat, & tanquam retinacula ad aliquid immobile deinceps
 post hæc axem conuertat. quo conuerso testudo alio motu intercedente, per
 funem elata à superiori parte intendet. Ex his quoque ille modus comprehen-
 ditur, qui in diuersa extendit, hic non amplius requirit, ut capita retinacula
 sint, sed ab inferiori parte ad axis clavos vinciantur, vel per se vel alio motu in-
 tercedente, ut per vnum machinationis motum, propositus extendendi mo-
 dus adhibeatur. Seruetur autem in intendendo axis immobilis, quemadmo-
 dum declarauimus. Postquam abundè intēderimus, fibulæ, quæ moueri illam
 non patiebantur, recipiendæ sunt, atque ipse per vestes vel manubriolâ ducta-
 ria conuertendus, ut cūneo aliquâ ex parte inclinato, extrahendo impellamus,
 sicut in alijs organis ostendimus: post hæc dum restituimus humero deorsum
 intento, minister à posteriori parte assistens, manus det ad ceruices hominis,
 ut corpus versus pedum regionem cogat in cōtrariam partem. Verum, ubi re-
 stituimus, ministro id præstante, quod ostēdimus, subsellium pedibus homi-
 nis subiectum subtrahatur, ut ipse suspendatur ab organo, tum (ut alibi dictum
 est) eodem momento, quo ab inferiori parte extendimus, atque excitamus, per
 cuneum extrahendo impellemus, deinde intentione remissâ sursum cogemus,
 utrâque manu membro comprehenso, & ut in suum locum recondatur, elato.
 Hæc igitur ratione humeri caput in alam prolapsum restituitur.

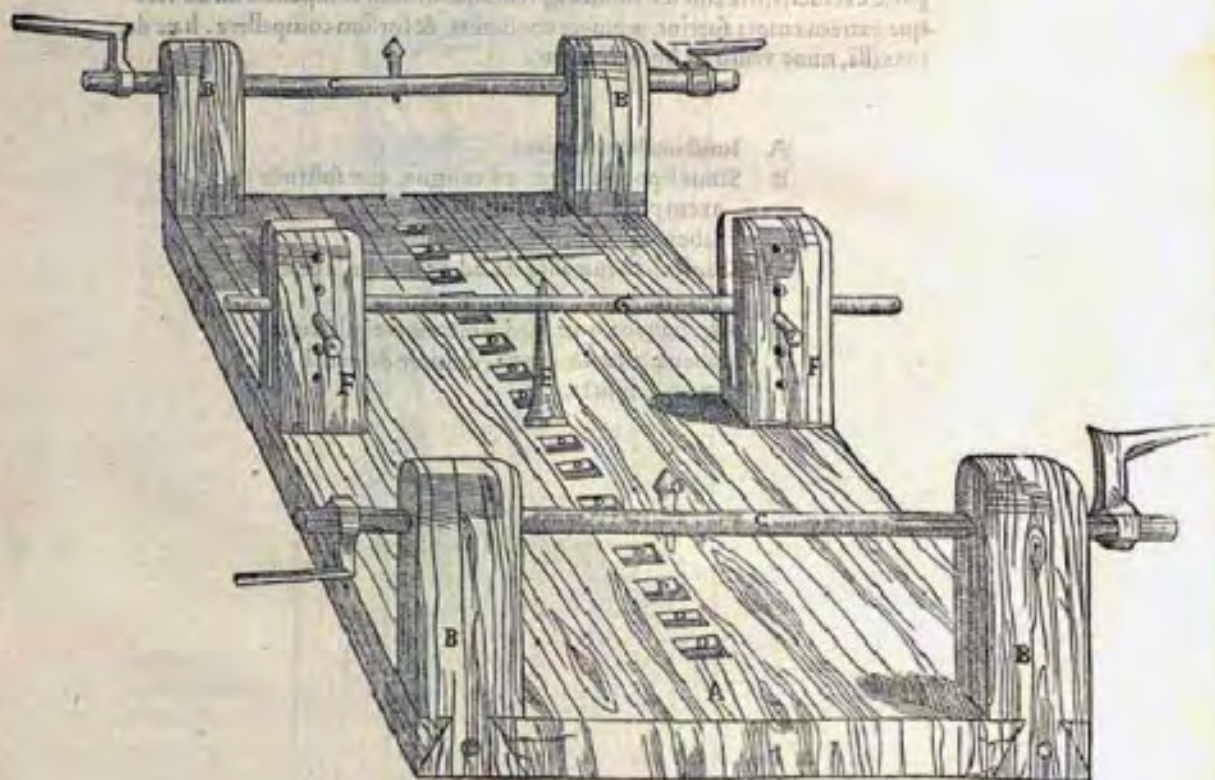

Ex Ruffo scamnum Hippocratis.

Hippocrates maximè admiratione dignus multis in locis suum organum ^{ἰσχυρὸν} appellauit, in quibusdam etiam ^{ῥωμαίων} recentiores id ^{ῥωμαίων} id est, scamnum dixerūt, eoque affixis cruribus & pro organo & pro scamno vsi sunt. struitur autem sic. Paratur lignum sex cubitos longum, latum duos, nouem digitorum crassitudine, resupinaturque, & quatuor alia ligna pedem longa extremis partibus rotunda, duo scilicet & duo cum eius extremis iunguntur, huiusmodi ligna, quæ ^{ῥωμαίων} ab Hippocrate vocantur, in latitudine peruijs foraminibus pertunduntur, quibus continentur penetrantes axes in medio clauos habentes, & in extantibus capitibus manubriola ductaria ad conuertendum. ¹⁰ totum lignum in medio vsque ad alteram partem quatuor digitorum spacio iniecto caua habet, quorū altitudo pariter & latitudo treis digitos æquet. caua hæc Hippocrates ^{ῥωμαίων} nuncupauit. Mediū præterea lignum altè in quadratam figurā excauatur, quo scalmus demittitur, qui priapiscus vocatur. Alias item habet ^{ῥωμαίων} in medio ad similitudinem literæ n. non inutiliter adiectas. Structura igitur Pasicrate auctore huiusmodi est, cui deinceps subdam, quā ratione moueatur scamnum Hippocratis, quod, vbi vetustam structurā habeat, homine iacente, ad luxata omnia restituenda idoneum est, vt dum singula exequar, declarabo.

- A Lignum sex cubitos longum, latum duos, crassitudinis nouem digitorum.
- B Quatuor ligna pedem longa extremis partibus rotunda.
- C Axes habentes in medio clauos, & in extantibus capitibus manubriola ductaria.
- D Fosse quarum altitudo tres digitos æquat.
- E Priapiscus superius teres demissus in medium lignum altè in quadratam figuram excauatum.
- F Duo postes.
- G Transuersarium lignum in speciem gradus.

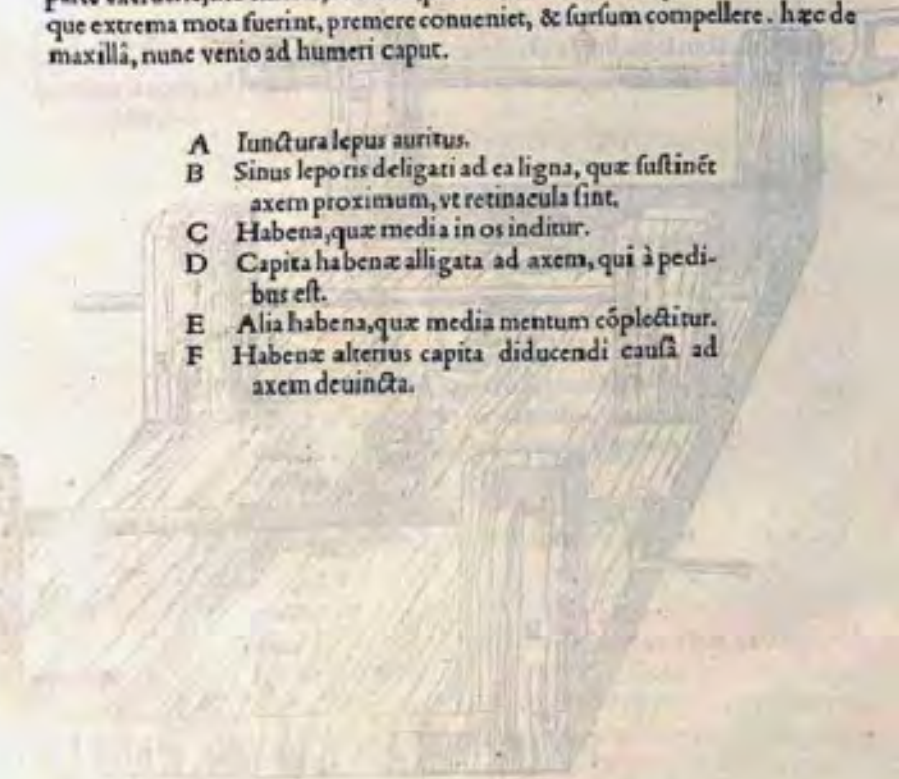
Scannum Hippocratis

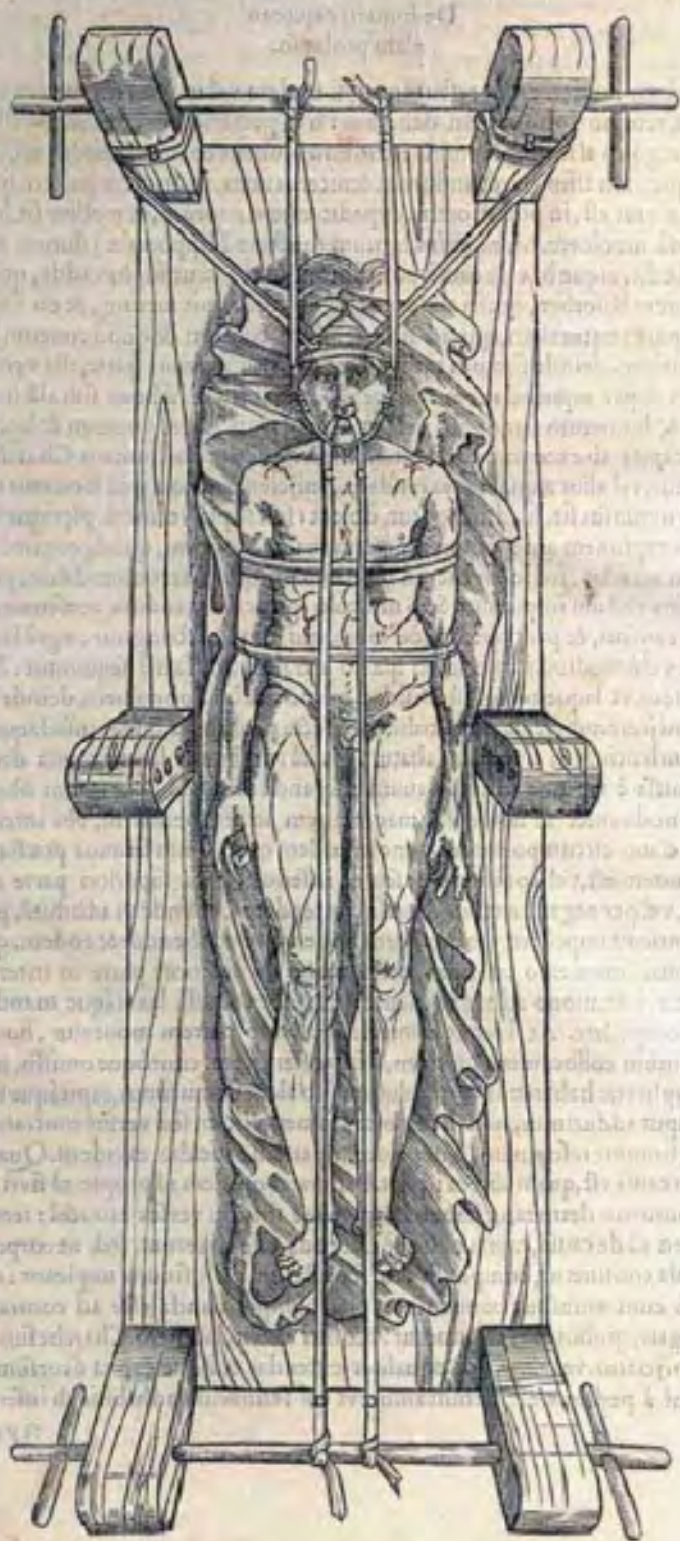

K iij

De maxillâ restituendâ.

Maxillâ excidente, siue ab alterâ parte; siue ab utrâque homo resupinatur sic, vt caput iuxta axem, qui ab eius parte est, collocetur, brachijs ad pectus, atque abdomen alligatis, cruribusque inter se, & omnibus ad scamnum organum deuinctis. tum capiti ea iunctura imponitur, quæ lepus auritus dicitur, eiusque sinus ad ea ligna, quæ proximum axem sustinēt, vt retinacula sint, deligantur: media habena in os inditur, quantum potest intima, iuxta eam regionem, quâ maxilla cum malis committitur, inter dentes maxillares, eiusque capita deorsum demissa ad axem, qui à pedibus est, alligantur, aliæque habena media mentum complectitur, & in utramque partem vltra caput adducta ad axem, qui super ipsum est, diducendi causâ deuincitur. his ita constitutis, inferior axis torquetur, vt continēdo, & ab inferiori parte extendendo vis adhibeatur. Postquam intenderis, quantum res postulat, ad eos impellendi modos venies, quos in opere de articulis exposuimus. Si maxilla quidem ab vnâ parte exciderit, tria efficies, adduces, premes, & sursum compelles: sin ab utrâque extrema mota fuerint, premere conueniet, & sursum compellere. hæc de maxillâ, nunc venio ad humeri caput.

-
- A Iunctura lepus auritus.
 - B Sinus leporis deligati ad ea ligna, quæ sustinēt axem proximum, vt retinacula sint.
 - C Habena, quæ media in os inditur.
 - D Capita habenæ alligata ad axem, qui à pedibus est.
 - E Alia habena, quæ media mentum cōplectitur.
 - F Habenæ alterius capita diducendi causâ ad axem deuincta.

De humero luxato comminutoque.

Nonnumquam accidit, ut prolapsio humero fractura quoque; adijciatur membro medio comminuto, in quo casu recondere articulum oportet, & fracturam componere. quod ad reponendum pertinet retinaculo uti expedit, & à superiori parte extendere: quod ad fracturam, similiter uti retinaculo, & ab inferiori parte attrahere. sed ante restituere, quod prolapsum est, oportet: deinde, quod fractum. Ergo, ubi volumus, quod prolapsum est condere, cuneum in alam indimus, capitâque funium super caput attrahimus, ac mediam habenâ inter cuneum & humerum demittimus, cuius capita ab exteriori parte procedant tum
 10 infra cuneum ac super fracturam charchesium laqueum inijcimus, eiusque capita deorsum ad ligna, quæ axem sustinent, ad retinendum, alligamus: sed funium capita ad axem, qui super caput est, vincimus, ut eo conuerso & cõtineamus, & à superiori parte extendamus. Nervis abundè intentis per convenientem impulsu articulum restituimus. quo factò laquei capita super caput data, retinacula fiunt, & alter laqueus æqualiter extendens, cui usmodi charchesium est, humero inijcitur, cuius capita demissa ad axem, qui à pedibus est, vinciuntur, ut & retinendo, & à superiori parte extendendo vis adhibeatur. neque nunc est, quod timeamus, ne fracturam ab inferiori parte attractâ repositus articulus excidat. siquidem, cum à superiori parte tam à cuneo, quàm à superiori laqueo
 20 retineatur. Vi satis adhibita fracturam manibus componimus, quemadmodum sæpius indicauimus. Quòd si humeri caput in priorem vel posteriorem partem venerit, ubi restituitur, easdem animaduersiones desiderat. hætenus de humeri capite.

De cubito.

Cubito in illas tres partes elapso, in quas ubi venit, brachium curuum est, neque extenditur, anteriorem posteriorem & posteriorem, homo super organum respicitur, quo commodè figurato charchesium laqueus, vel alius æqualiter intendens humero circumdetur, cuius capita, ut retinacula sint, sursum super caput vinciantur, brachio autem in viciniam manus laqueus inijciatur, qui in
 30 æqualiter extendat, puta Autollès, Chiastus, aut Nauticus, cuius capita sursum adducta ad ligna, quibus axis continetur, religuntur, utrumque scilicet ad id, ad quod spectat è regione sic, ut cubitus cum humero ad rectum angulum figuretur tum duplicatæ habenæ, seu latæ fasciæ medium ad brachium detur iuxta cubiti iuncturam, cuius capita ad axem, qui à pedibus est, vinciantur. Datis igitur capitibus laquei, ad superiora, duplicatæ habenæ, ad inferiora, binisq; axibus vno super caput, altero iuxta pedes collocato, vim adhibebimus, vel continendo, & à superiori, vel inferiori parte attrahendo, vel in diuersa ducendo: eaq; ratione impellemus, quæ reponendo articulo idonea sit. ubi in anteriorem vel posteriorem partem conuertatur, adducemus: ubi in posteriorem, extrahemus.
 40 Quòd si in priorem partem articulus elabatur, in quo casu curuari extetum brachium nequit, homo supinus iaceat in vitiatam partem inclinatus, brachio super scamnum extento charchesium laqueus humero inijciatur, cuius capita super caput procedant. extremo ite brachio in viciniam manus alius detur laqueus, qui æqualiter extēdat, cuius capita deorsum attrahantur, item eadem vis adhibeatur, nempe retinaculis, & intentione à parte inferiori. Equidem satius duco in diuersa continere, nam hoc ad articulum reponendum efficacius est, quàm si ab inferiori parte solummodo extendamus. oportet autem, quum abundè ex-

tenderimus, ad commodè impellendum transire, premendo nimirum & circumducendo, premendo quidem intentione adhuc manente, circumducendo, postquam remissa fuerit. Condito articulo, ut eius restituti certa indicia habeantur, experiri oportet naturales brachij actiones, flexum inquam & porrectionem, præterea situm in pronum habitum, ac supinum, quoniam, ubi huiusmodi actiones liberæ sint, perfectè restituti articuli fidem faciunt: possumus & conferentes cum altero cubito, num ex toto luxatum restituerimus, colligere. quo perfectè restituto brachium commodè ad rectum angulum curuetur, contineaturque in sequentè curationem. Duo igitur brachij ossa, ubi suo loco mota sunt, his modis reuertuntur, sed potest seorsum utrumque etiam offendi, cum cubitus erumpat, radius diducatur, quod nunc quoque explicabo. Leditur per se cubitus radio inuiolato: de hisce seorsum radius, cubito in suâ sede manente, utrumlibet horum ossium lædatur, ubi per hoc organum restituitur, humerus iniecto laqueo ad ligna, quæ axem super caput continent, alligatur, extremoque brachio rursus laqueus circumdatur, qui inæqualiter extendat, sicut Attollens, aut Nauticus, cuius capita deorsum demissa intendendi causâ ad axis clauos vinciuntur. In circumdando laqueo, qui inæqualiter extendit, id observatur, ut sinus super eam partem, quæ reponitur, capita super contrariâ collocentur, siquidem laquei inæqualiter extendentes propriè illas partes magis cogunt, quibus eorum capita insident, minus verò contrarias. Ergo, cum brachium duobus ossibus cõtineatur, ubi alterum suo loco motum reponitur, cogere id potissimum expedit, & alterum, si fieri potest, non urgere. Intentione abundè adhibitâ, illi conveniunt impellendi modi, quos luxati genus postulat, siquidem cubitus in interiorem partem venerit, utriusque manus digiti inter se innecti ab exteriori parte radij eminentiam cubiti complectuntur, prominentioresque palmarum partes à latere dantur, ut his impellentibus quasi adducendo, os in suâ sedem collocetur. At si cubitus ad posteriora radij proruperit, brachio aliquâisper curuato, eodè momento, quo ab inferiori parte extendimus, prominentiori palmarum parte premere debemus, ut os in suam sedem reponatur. hæc enim premendi ratio ad restituendum propriè aptatur. At, ubi radius in priorem partem receat, extero brachio perinde agere convenit, quasi utrumque in eandem partem excesserit, adhibenda itaque vis est, & continendo, & ab inferiori parte extendendo, quo abundè facto duplex impulsus accommodatur, & qui premit, & qui circumducit, qui premit intentione manente, hæc remissa, qui circumducit, ut ostensum iam est. Commune est utriusque, ubi restituta fuerint, spectare, an brachium suo munere sine impedimento fungatur, curuetur nimirum, & extendatur, & supinum, pronumque figuretur, quæ actiones, si liberæ sint, ex toto restitutum esse testantur. quo facto brachium, in sequentem curationem ad rectum angulum collocetur.

- A Charchesius laqueus humero iniectus, cuius capita sursum, ut retinacula sint, adducantur.
- B Attollens laqueus in viciniâ manus, cuius capita ad ligna, quibus continetur axis, religantur.
- C Medium duplicatæ habentæ ad brachium datæ.
- D Capita duplicatæ habentæ religata ad axem, qui à pedibus est.

Manus

De manu.

Manus in quatuor partes prolabitur, in anteriorem, posteriorem, priorem, & posteriorem. Oportet, si in anteriorem partem veniat, supinam collocare, super scamnum homine similiter resupinato; pronā, si in reliquas tres partes elabatur: deinde Charchesium laqueū vel alium equaliter extendentē brachio iniicere, & super sinum manus dare veltē transversum, vel ferramentū, quo adurimus, ad palmā ipsam deligare eo vinculo, quod [Ad extremas partes] inscribitur: tum veltis vel ferramenti extremitatibus iniicere, vel medias habenas duplicatas, vel laqueorum inaequaliter extendentiū sinus, deorsumq; demittere, atque alterum laqueum aequaliter extendentem brachio circumponere, eiusq; capita super caput adducta, ut retinacula sint, devincire: quae verò deorsum terebantur capita extendendi causa ad axem, qui a pedibus est, religare, ut eius cōversione & contineamus, & ab inferiori parte extendamus. quam rem ubi satis presticimus, cōvenienter impellimus. Nunc autē maxime ad manum restituendam pertinet adhibito retinaculo, ab inferiori parte extendere: licebit praeerea & sursum adducere, & in diversa contendere. Nervis abundē diductis impulsus necessarij sunt, qui eam compellere in suum locum possint. quod si in anteriorem vel posteriorem partem ex ciderit, prominentiori parte palmar, aut etiam calce superdato pressa ossa coguntur, deinceps manus iuxta digitos huc atque illuc agitur: sin in anteriorem vel posteriorem partem eruperit, similiter adducendo impellimus.

De spinā luxatā.

Hippocratis organum luxatis omnibus restituendis accommodatur, sed precipue spinæ, quæ, ubi gibba facta est, tunc maxime curari posse censetur, cum recens ex ictu vitium est. collocatur igitur homo pronus super scamnum, ut laquei capita è regione ad axem ferantur: circumdantur spinæ laquei duo aequaliter extendentes, unus supra gibbum locum, alter infra, aut quaterni exijs, qui inaequaliter extendunt, bini à superiori parte, totidem ab inferiori inter se aduersi iniiciuntur, ut in opere de luxatis explicauimus. Vis nervis adhibetur potissimum in diversa deducendo, interdum tamen continendo, & vel ab inferiori, vel à superiori parte extendendo. Intentione abundē adhibita, ille impulsus, quo premimus, accommodatur. Hippocrates varios tradidit impellendi modos, & per prominentiorem palmar partem, & per spatham premendo idoneam. Impulsus per huiusmodi spatham illis restituendi modis annumeratur, qui facile comparatur. extremitas enim spathe in fossā aliquā demittitur, vel in lignum excavatum. Nos, ut spathe obex opponeretur, Hippocratis scamno. n. ferreū adiecimus, quod & extrahi & insigi posset, & spathe responderet, pertusumque pluribus foraminibus esset, & in foramina crurū organi demitteretur, ut. n. pro gibbi magnitudine accommodaretur, spathâq; extrema. in. n. cōiectâ, eius partē premendo accommodatā super gibbū dantes premendo impulimus. Alij duplicatæ habenæ mediū organo subiectes eandem spatham super locū iniectâ premunt. Premendi modū in opere de articulis exquisitiū indicauimus.

- A Laqueus aequaliter extendēs supra gibbū, cuius capita rectā ad axē ferūtur.
- B Laqueus aequaliter extendēs infra gibbū, cuius capita rectā ad axē ferūtur.
- C Spatha.
- D n. ferreum.

De femore.

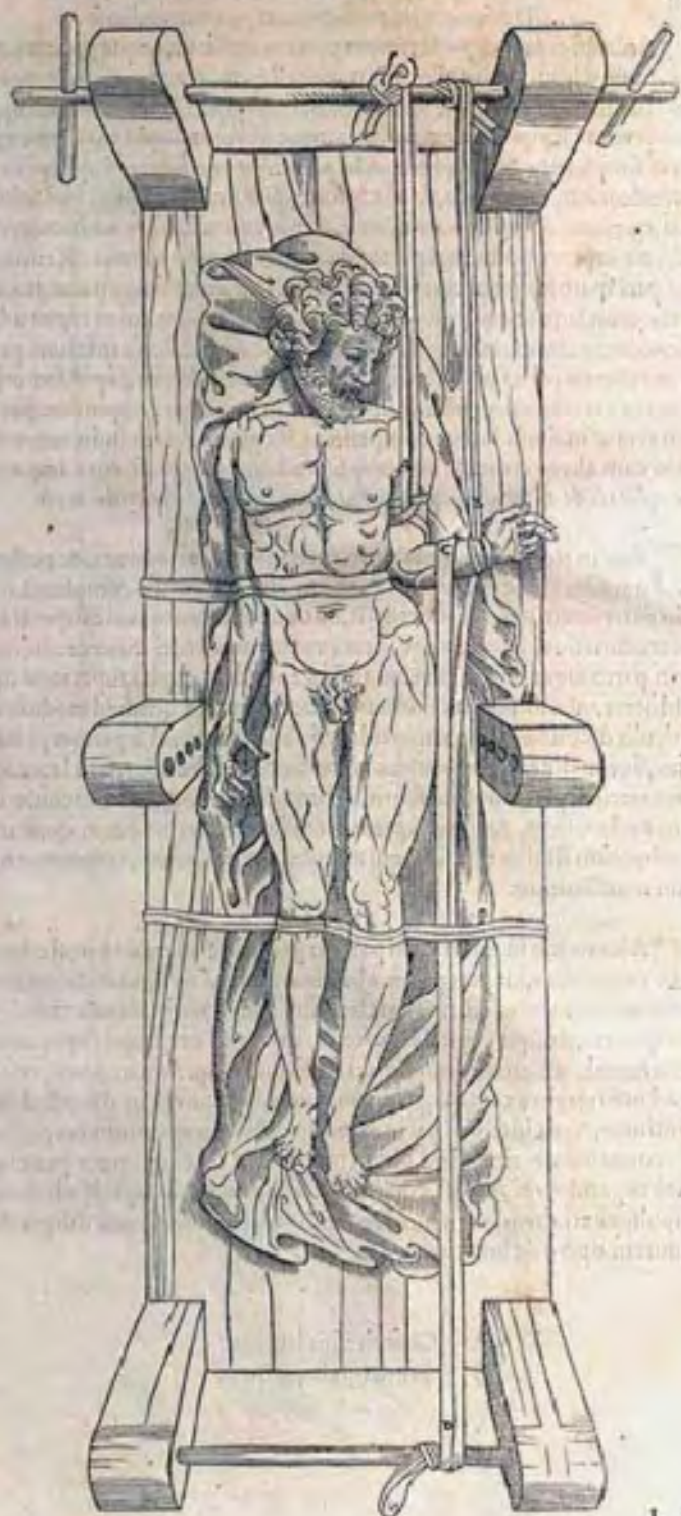
De femore.

Femur in quatuor partes promouetur, in anteriorem, posteriorem, priorem, & posteriorem; si in tres partes prolapsus est anteriorem, posteriorem & priorem, crus extensum est, implicarique non potest, si in posteriorem, curuum est, neque extenditur. Ergo, si in illas tres partes erumpat, in quas ubi venit, crus extensum est, resupinato homine medium duplicatae habentiae lanâ inuolutum inter anum & naturale demittendum est, capitâque eius super caput adducenda: ubi in alias partes venerit, nullo interposito discrimine inter anum & naturale dari habena debet: sed eâ animaduersione, si in anteriorem partem exciderit, ut ad integrum femur magis spectet, ne femoris caput, cum extenditur, habena mediâ detineatur, cuius capita vel ad axem alligentur, ubi in diuersa contendimus, vel ad ligna, quibus axis, qui à capite est, continetur. ubi & retinemus, & ab inferiori parte extendimus. Extremo autem femori prope genu Charchesius laqueus iniiciatur, eiusque capita deorsum demissa ad axis clauum vinciantur, ut eo conuerso, & contineamus, & ab inferiori parte adducamus. Neruis, quantum res exigit, intentus veniendum est ad impulsus.

De femore in anteriorem partem prolapsus.

Propriè autem ad femur in anteriorem partem prolapsus excogitata sunt ligna ad similitudinem. n. à lignis, quibus axis continetur, non abhorrètia. 20
Ubi ergo femur in anteriorem partem erumpens restituitur, æger in integrum latus versus iaceat, euulsorque priapisco integrum crus proposito ligno subijciatur, alligeturque ad scamnum ita, ut immobile perseveret, eademque ratione & brachia, & reliquum corpus. crus autem vitiatum detur super transversarium lignorum, quæ. n. literam repræsentant, ita, ut transversarium inter anum & naturale collocetur. sed extremo femori iuxta genu iniiciatur laqueus, vel Charchesius, vel alius, qui æqualiter extendat, eiusque capita ad anteriorem axem demittantur. Super ipsum verò lignum. n. literam repræsentans sub crure, quod restituitur, detur spatha, quæ premendo aptatur, vel lignum habes in summo capitulum rotundum ac leniter cauum, ab inferiori parte à summo crure ad anum pertinens. Quo facto ubi restituere volumus, axis conuertitur, cuius conuersio ab inferiori parte extendit. postquam nerui abundè extenti fuerint spathâ vel eo ligno, quod in summo capitulum habet, super id lignum, quod. n. literam refert, cum crure magnâ vi deorsum adducto, impulsus extrahendo adhibetur, post quem alius idoneus est, qui sursum versus compellit, quemadmodum diximus de humero in alam prolapsus. 30

- A Postes. n. literam repræsentantes.
- B Transversarium.
- C Charchesius laqueus.
- D Lignum à superiori parte cruris ad anum pertinens.

De femore in posteriorem partem prolapso.

Verum, si femur in posteriorem partem elabatur, neque primum, neque supinum hominem collocamus, sed sedentem, magis autem in integram eoriam inclinatum. Homine ita figurato, duas prehendere habenas oportet, earumque unam simplicem extendere, atque alteram duplicem demittere in mediam simplicem, & simplici quidem hominem cingere, duplicem à superiori parte deorsum demittere, ab eà regione, quæ umbilico proximè subijcitur, ad eam, quæ inter anum & naturale est, & per anum sursum adducere, ut quatuor habenarum capita à posteriori parte ad retinendum vinciantur. Retinaculis datis lata pars spathæ, quæ premendo accommodatur, coxæ supponatur, imoque femori iuxta genu laqueus iniiciatur, qui æqualiter extendat, cuius capita ad inferiorem axem demittantur, ut eo conuerso, & contineamus, & ab inferiori parte intendamus. Intentione satis adhibita, dum adhuc intendimus, caput femoris per spatham in exteriora propellatur, apertaque manu æger resupinetur, per hanc enim vim femur in suum locum compelletur. Repositi autem indicium erit, comparatio cum altero crure, & liberæ ipsius actiones. nam, si citra impedimentum complicari & extendi potest, ex toto intus esse coniiciendum est.

De genu.

Genu in tres partes prolabitur, anteriorem, posteriorem, & posteriorem in omnibus his casibus, crur ex tēsum est, & minimè complicatur. Oportet, si in anteriorem partem prociderit, hominem extento crure super scamnū collocare: tum duos laqueos æqualiter extendentes, cruri iniicere: alterum à superiori parte super femur, alterum infra genu: dein capita superioris super caput adducere, inferioris ad axem: neruōsque intendere, quemadmodum in reliquis articulis dictum est, siue retinaculis vti ab inferiori vel superiori parte intendamus, siue in diuersa diducamus. Neruis abundè diductis, si in latus ab inferiori vel exteriori parte motum fuerit, ille impellendi modus conuenit, qui adducit: si in posteriorem, & ille qui premit, & ille, qui circumducit. quos impellendi modos, cum similes illis sint, qui ad cubitum traduntur, commodè in hunc locum transferuntur.

De talo.

Talus modo in anteriorem partem procidit, interdum in posteriorem quoque conuertitur, in quas partes ubi venerit, æquè resupinare hominem conuenit crure extento: & cruri Charchesium laqueum æqualiter extendentem circumponere, eiusque capita à posteriori parte ad axem, qui supra caput est, adducere: talo autem draconem vel sandalium laqueum iniicere, eiusque capita ad inferiorem axem alligare, tuncque mēbrum vel in diuersa diducere, vel continere, & ab inferiori parte extendere. Neruis quantum res postulat diductis conuenienter impellere, ubi in anteriorem vel posteriorem partem eruperit, retrò cogendo, ubi in posteriorem, extrahendo. nunc siquidē ob eum habitum impulsus extrahendo aptatur. De modis autem impellendi diligentius tractabimus in opere de luxatis.

A Charchesium laqueus.

B Sandalium laqueus.

